

**BEDIENINGSVOORUITSIGTE
IN 'N KLEIN PLATTELANDSE GEMEENTE -
'N BEDIENINGSBEPLANNING VIR DIE
NED. GEREF. GEMEENTE, HOFMEYR.**

deur

Ferdinand JJ Boll

Werkstuk

voorgelê ter gedeeltelike vervulling
aan die vereistes vir die graad

Magister in die Teologie (Bedieningspraktyk)

in

Praktiese Teologie

aan die

Universiteit van Stellenbosch

STUDIELEIER: PROF. H.J. HENDRIKS

MAART 2001

***Our constant endeavour,
day and night,
is not just to transmit
the tradition faithfully
but also to put it in
the form
we think will prove best.***

John Calvin

Verklaring

Ek, die ondergetekende, verklaar hiermee dat die werk in hierdie werkstuk vervat my eie oorspronklike werk is en nog nie vantevore in die geheel of gedeeltelik by enige universiteit ter verkryging van 'n graad voorgelê is nie.

Handtekening:

A large white rectangular box redacting the signature.

Datum:

A large white rectangular box redacting the date.

Opsomming

Die klein plattelandse gemeentes, waarvan die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr, deel is, strewe om die status quo rondom hul gemeentelike struktuur en leierskap te handhaaf. Die tye waarin ons lewe word egter gekenmerk deur baie veranderinge. Die platteland kan ook nie ontkom aan al hierdie veranderinge nie. Dit bring die gemeentes by 'n T-aansluiting in die pad waar hulle keuses moet uitoefen. Die probleem is egter dat diesulke gemeentes nie altyd 'n goeie verstaan het van wie, wat en hoe die kerk moet wees nie. Met hierdie selfgeïnisieerde studie poog die navorser om vir die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr 'n prakties-teologiese proses daar te stel, met die doel om sy aard en wese, sy bedieningspraktyk en 'n bedieningstruktuur uit te werk. Die navorser poog om in prakties-teologiese terme die toekoms van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr, te beredeneer, met spesifieke toespitsing op die ontwikkeling van nuwe strukture vir die geloofsleiers van die gemeente.

Met hierdie ondersoek wil die navorser deur middel van 'n oorsigtelike geskiedenis, die statistiese gegewens van die afgelope 17 jaar en die ontleding van die konteks van die gemeente, bepaal wat die huidige kerkbegrip van die gemeente is. Dan, in wisselwerking met die Skrif en ander wetenskappe, 'n moontlike basis- en praktykteorie vir die gemeente daarstel. Hieruit voortvloeiend, poog die navorser om riglyne vir die proses na die ontwikkeling van 'n nuwe bedieningspraktyk daar te stel. Die ontwikkeling en rol van geloofsleiers staan in die proses sentraal.

Die studie word in vyf hoofstukke verdeel:

Met die eerste hoofstuk poog die navorser om inleidende opmerkinge oor die verskillende dimensies van die navorsing daar te stel. Die doel is om die leser te oriënteer ten opsigte van die gemeente, gemeenskap en vakgebied van die navorsing.

Die tweede hoofstuk poog om 'n beeld van die gemeente en die konteks waarbinne die gemeente homself bevind, daar te stel. Dit is duidelik dat ons met 'n al ouerwordende gemeente te doen het. Die jonger lidmate en kinders van die gemeente word in 'n heel ander wêreld groot en min vind enige sin in die tradisionele manier van gemeente-wees. Die verandering in die wêreld rondom almal maak dat die huidige manier van gemeente-wees vir niemand meer aanvaarbaar is nie.

In die derde hoofstuk kom die paradigma-skuiwe en hul invloed op die kerk as geheel, en die uitwerking daarvan op die plaaslike gemeenskap en gemeente, aan die orde. Dit word duidelik dat daar 'n groot paradigma skuif in die wêreld aan die gebeur is en dat selfs ons, in die klein plattelandse gemeente, die invloed van die verskuiwing ervaar. Die een deel van die gemeente is

volledig in die vorige paradigma en die ander deel is op weg na iets anders. Dit bring baie onsekerheid en spanning in die gemeente na vore. Vanuit hierdie verstaan, poog die navorser om die bestaande verstaan van die gemeente-wees te plaas op 'n meer Skrifgefundeerde grond van wie, wat en hoe die gemeente moet wees. Die strewe is om 'n meer gesonde basisteorie vir die gemeente te ontwikkel.

Met die vierde hoofstuk word hierdie basisteorie vir die gemeente in die praktyk omskep. Daar word gepoog om aan te dui wat dit prakties vir die gemeente beteken. Die volgende sake word aangeraak: Die gemeente moet 'n oop familie van God wees. Ons moenie net sê ons glo nie, maar 'n geleefde geloof besit. Elke lidmaat moet volgens sy/haar gawes betrokke wees in die vele bedieninge wat daar in die gemeente is. Die gemeente moet uitreik na buite deur onder andere 'n verskeidenheid vaardigheidsklasse te begin om mense te help om uit die siklus van armoede te breek. Ons moet 'n gemeente wees waar daar goeie kommunikasie tussen al die generasies is. Ons moet 'n gemeente van die aarde wees wat omgee vir die natuur en dit bewaar vir die nageslag. Ons moet ook 'n gemeente wees met 'n leiersgroep wat inspirerend en motiverend in die gemeente dien.

Met die vyfde hoofstuk poog die navorser om 'n strategie te ontwikkel om hierdie praktykteorie wat in die vorige hoofstuk na vore gekom het, te implementeer. Die daarstelling en ontwikkeling van geloofsleiers word duidelik as die hoof-fokus uitgewys. Daar word gepoog om riglyne vir geloofsleiers-ontwikkeling uit te stip en dit te plaas binne 'n nuwe bedieningspraktyk vir die gemeente.

Summary

The small rural congregations, of which the Dutch Reformed Congregation of Hofmeyr is part, strive to keep the status quo with their congregational structure and leadership. However the times we live in is characterised with a lot of changes. The rural areas cannot escape all these changes. It brings these congregations at a T-junction in the road, where they must decide which way to go. The problem is that these congregations do not always have a good understanding of who, what and how the church must be. With this self-initiated study the researcher tries to put in place a practical-theological process for the Dutch Reformed Congregation of Hofmeyr with the aim to work out her nature and character, her ministry practice and structures. The researcher tries to discuss in practical-theological terms the future of the Dutch Reformed Congregation of Hofmeyr with specific focus on the development of new structures for the faith-leaders of the congregation.

With this study the researcher wants to render an account of the history, the statistics of the previous 17 years and an analysis of the context of the congregation with the aim to discern the current understanding of the congregation about the church. Through interaction with Scripture and other disciplines the researcher wants to develop a possible base and practical theory for the congregation. Following from this the researcher wants to set guidelines for the process of developing a new ministry practice. In this process the development and role of the faith leaders is a key factor.

The study is arranged in the following chapters:

In the introduction the researcher places the study in the proper framework. The different dimensions of the study are explained. The purpose is to orientate the reader about the congregation, the community and the specific area of this research.

The purpose of the second chapter is to give the reader a picture of the congregation and the context in which the congregation functions. It becomes clear that the members of the congregation grow older and hardly any young people join the congregation. The younger members and children of the congregation grow-up in an altogether different world than the older members did and very few of them make sense of the traditional way of being a congregation. The changes in the world have the result that the current way of being a congregation is just not acceptable to anybody.

In the third chapter the researcher explains the paradigm shifts and megatrends observed in the world and their influence on the church as a whole, also the influence thereof on the local community and congregation. It becomes obvious that the small rural congregation cannot side-step

these shifts and trends – with one part of the congregation routed firmly in the Christendom-era paradigm and another part of the congregation on its way to a different but still undefined paradigm. This whole process brings uncertainty and stress in the congregation. Following from this knowledge of the world and the congregation the researcher tries to develop a more Scripture-based understanding of who, what and how the congregation is supposed to be. The focus is to develop an improved base theory for the congregation.

In the fourth chapter this base theory for the congregation must be put into practice. The researcher tries to show what does this base theory mean in practice. The following comes into play: the congregation must be an open family of God. We must not only say that we believe. We must have a faith that we live in practice. Each member must participate with his/her gifts in the different ministries of the congregation. The congregation must reach-out to the community to help the poor develop different skills with the focus to break the cycle of poverty. We must have good communication between all the different generations. We must be a congregation that loves nature and preserve it for posterity. Lastly we must have leaders that inspire and motivate the congregation through their service.

In the fifth chapter the researcher tries to develop a strategy to implement the practical theory of the previous chapter. The focus is on the development and equipping of faith leaders. The researcher presents some guidelines for doing this. He demonstrates that a new structure for the congregation is needed to be faithful in the development of these faith leaders.

Waardering

Ek wil graag my dank en waardering aan die volgende persone en instansies, aan wie ek die voltooiing van hierdie studie te danke het, betuig.

- My studieleier aan die Teologiese Fakulteit Stellenbosch, Prof Jurgens Hendriks, vir sy geduld, aanmoediging en begeleiding in my soeke na 'n beter verstaan van gemeente-wees. Dankie dat u my nuwe rigting en hoop vir die bediening gegee het!
- Die Kuratorium van die Kweekskool vir hul aanmoedigingsbeurs.
- Vir al die dosente wat tydens die kursus 'n bydrae gelewer het om my denke en hart te vorm. In besonder wil ek vir Arnold Smit bedank vir sy insiggewende gesprekke en begeleiding.
- Die kerkraad van Hofmeyr wat aan my die geleentheid gebied het om hierdie studie te onderneem. Dankie ook vir die finansiële ondersteuning om hierdie studie moontlik te maak. Ek wil dan ook graag uit dankbaarheid hierdie werkstuk aan die geloofsleiers van die gemeente van Hofmeyr opdra. Julle is die boustene waarop die Here sy kerk in Hofmeyr op besondere manier verder gaan opbou.
- Die lidmate van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr wat intens belangstel en voorbidding doen.
- Aan Christo en Liesl Greyling vir hul oop harte en huis op Stellenbosch wat vir my soos 'n tweede tuiste die afgelope twee jaar geword het. Dankie vir die voorreg om op jul stoep en daktuin te kon sit en tydens die spanning van die studies, die wonder van God se skepping rondom julle te kon geniet. Ek gaan hierdie gereelde kuiers intens mis.
- My vrou Willemien en twee seuns, Ferdinand en Jacobus, wat menigmaal die teenwoordigheid van 'n man en pa moes ontbeer tydens die studie en vir die geduldige wag dat die werkstuk tot voltooiing sal kom. Dankie vir jul getroue ondersteuning, hulp en begrip! Willemien, dankie vir die proeflees en regmaak van al my hoofletters en die invoeg van sovele leestekens!

Inhoudsopgawe

1. HOOFSTUK 1	1
1.1 Inleiding	1
1.2 Probleemstelling	1
1.3 Navorsingsdoelstellings	2
1.4 Hipoteses	3
1.5 Dimensies van die navorsing	3
1.5.1 Sosiologiese dimensie	3
1.5.2 Ontologiese dimensie	3
1.5.3 Teleologiese dimensie	4
1.5.4 Epistemologiese dimensie	4
1.5.5 Metodologiese dimensie	5
1.6 Terminologie	6
1.6.1 Meganiese Analise	6
1.6.2 Kontekstuele Analise	6
1.6.3 Bedieningstruktuur	6
1.6.4 Klein Plattelandse gemeente	6
1.6.5 Basisteorie	7
1.6.6 Praktykteorie	7
1.6.7 Geloofsleiers	7
1.6.8 Sisteem	7
1.7 Uitleg van Hoofstukke	8
1.7.1 Hoofstuk 1	8
1.7.2 Hoofstuk 2 : 'n Meganiese en Kontekstuele analise van die gemeente	8
1.7.3 Hoofstuk 3 : 'n Basisteorie vir die gemeente	9
1.7.4 Hoofstuk 4 : 'n Praktykteorie vir die gemeente	9
1.7.5 Hoofstuk 5 : Die ontwikkeling van geloofsleierskap binne 'n nuwe gemeentelike struktuur	9
1.7.6 Hoofstuk 6 : 'n Samevatting van die studie	9

2. HOOFSTUK 2 : ANALISES VAN DIE NED. Geref. GEMEENTE

HOFMEYR.....	10
2.1 Meganiese Analise.....	10
2.1.1 Leraars oor die laaste 20 jaar	10
2.1.2 Belangrike gebeure oor die laaste 20 jaar.....	12
2.1.3 Samevattende gedagtes.....	14
2.1.4 Lidmaatstatistieke.....	14
2.1.5 Samevattende Opmerkings	21
2.1.6 Finansiële statistieke.....	22
2.1.7 Samevattende Gedagtes.....	26
2.1.8 Belangrikste hulpbronne of bates.....	27
2.1.9 Samevattende Interpretasie en Gevolgtrekkings.....	29
2.2 Kontekstuele Analise.....	29
2.2.1 Metode van ondersoek.....	29
2.2.2 Sosiale groepe en sosiale wêreld binne die gemeente	30
2.2.3 Sosiale groepe en sosiale wêreld van die omgewing waarin die gemeente geleë is	32
2.2.4 Samevattende Interpretasie en Gevolgtrekkings.....	36
3. HOOFSTUK 3 : BASISTEORIE	38
3.1 Die Megatrends in die wêreld van 2000	38
3.1.1 Rede en Logika	38
3.1.2 Skeiding tussen subjek en objek	38
3.1.3 Oorsaak-gevolg-denkpatroon.....	39
3.1.4 Filosofie van vooruitgang.....	40
3.1.5 Onderskeiding tussen feit en waarde.....	41
3.1.6 Alle probleme is oplosbaar	41
3.1.7 'n Geëmansipeerde en outonome individu.....	42
3.1.8 Samevatting	42
3.2 Die Drieënige God en die Kerk.....	42
3.2.1 God ons Vader en die identiteit van die kerk.....	43
3.2.2 God ons Verlosser en die taak van die kerk	44
3.2.3 God ons Versorger en die bediening van die kerk.....	46

3.2.4	Samevatting	47
3.3	Vernuwing in Hofmeyr vir die nuwe Millennium	48
3.3.1	Die vier terreine wat aandag verg	49
3.3.2	Samevatting	51
4.	HOOFSTUK 4 : PRAKTYKTEORIE.....	52
4.1	Huidige scenario saamgevat	52
4.2	Voorkeur-scenario	53
4.2.1	'n Oop familie van God	53
4.2.2	'n Geleefde geloof	54
4.2.3	Vele bedieninge waarby elke lidmaat volgens sy/haar gawes betrokke is.....	54
4.2.4	'n Verskeidenheid vaardigheidsklasse en groepe wat mense help om uit die siklus van armoede te breek.....	54
4.2.5	Goeie integrasie tussen al die generasies.....	54
4.2.6	'n Leiersgroep wat inspirerend en motiverend in die gemeente dien.....	54
4.2.7	'n Gemeente van die aarde	55
4.3	Strategie om van die huidige na die voorkeur-senario te kom	55
4.4	Samevattende Opmerkings.....	58
5.	HOOFSTUK 5 : LEIERSKAPSONTWIKKELING EN 'N NUWE BEDIENINGSPRAKTYK.....	59
5.1	Die Stand van Leierskap in Hofmeyr.....	59
5.1.1	Leraar.....	59
5.1.2	Kerkraad	60
5.1.3	Kommissies en kerkraadsvergaderinge.....	61
5.1.4	Verkiesing van leiers	62
5.1.5	Eredienste	63
5.1.6	Kategete.....	63
5.1.7	Personeel.....	64
5.1.8	Informele leiers	64
5.1.9	Leiersuitbranding	65
5.1.10	Samevatting	65
5.2	'n Strategie vir die Ontwikkeling van Leierskap in Hofmeyr.....	66
5.2.1	Leier, Leierskap en Bestuur	67

5.2.2	Strategie en doelwitte vir Leierskapsontwikkeling	68
5.2.3	Samevatting	75
5.3	Die rol van die leraar in leierskapsontwikkeling in Hofmeyr	75
5.3.1	My spesifieke rol in die Strategie en Doelwitte vir Leierskapsontwikkeling	76
5.3.2	Samevatting	79
5.4	Nuwe gemeentelike strukture om die leierskapsontwikkeling in Hofmeyr moontlik te maak.....	80
5.4.1	Die huidige gemeentelike struktuur	81
5.4.2	Die nuwe voorgestelde bedieningspraktyk vir die gemeente	82
5.4.3	Samevatting	88
6.	HOOFSTUK 6 : SAMEVATTENDE INTERPRETASIE	89
6.1	Die hipoteses	89
6.1.1	Hipotese 1	89
6.1.2	Hipotese 2	89
6.1.3	Hipotese 3	89
6.2	Slotopmerkings.....	90
7.	LITERATUURVERWYSINGS.....	92
8.	BYLAES.....	94
8.1	Bylae A – Opsomming van die Finansiële inligting van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr van Maart 1983 tot Februarie 1999	94
8.2	Bylae B – Onderhoudsvorms	98

1. HOOFSTUK 1

1.1 Inleiding

Die hoop vir die toekoms van die kerk is gegrondves in God, ons Hoop. Hy het deur die millennia sy volk en sy kerk gemaak, gelei en gevorm. Hy is nog altyd besig om in die jaar 2000 sy kerk op die pad te begelei. Hierdie pad het deur die eeue baie verander en veral die laaste paar dekades, het daar ingrypende veranderinge op die makro- en mikro-vlak plaasgevind. Die troos en hoop vir die kerk, ook die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr, is dat die God van hoop nog steeds met ons op pad is. Ons is nie alleen op soek na 'n manier van lewe en kerkwees wat vir ons in 2000 sin maak nie – Hy begelei ons. Dit is die oortuiging en uitgangspunt van die navorser (voortaan word in die eerste persoon geskryf).

Dit is ook my oortuiging dat die Here die klein plattelandse gemeentes op die voorgrond van vernuwing geplaas het. Die vermindering van ons bronne – mense en finansies – maak dat ons moet soek na 'n manier van kerkwees wat ons kan bekostig en wat in ooreenstemming met die Woord van God, vir hiërdie tyd, is. Ons is in die "bevoorregte" posisie geplaas om vanuit die nood waarin ons is, te soek na 'n nuwe manier van kerkwees. Ek glo dat die Here ons gaan gebruik om sy kerk in die breë te begelei op dié pad. Daarom stem ek saam met Dr. Coenie Burger (1995:19) dat die tye waarin ons lewe, vir ons die geleentheid gee om:

- *"diep in te kyk in onself, ons lewe en getuienis regtig coram Deo te oorweeg;*
- *opnuut te dink oor wat ons as kerk wil wees en moet wees;*
- *noodsaaklike skuiwe te maak aan ons dogma, ons etos, ons strukture, ons bedienings, ons spiritualiteit."*

Hierdie werkstuk is dan juis 'n kykie na wat ons in die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr het en wat ons daaruit kan neem vir die weg waarop die Here ons lei. Ek glo dat die Here hier een van die sleutels vir die nuwe manier van kerkwees vir ons kom duidelik maak het. Dit is die sleutel van 'n nuwe struktuur vir leierskap. Die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr is besonder geseën met leiers. Hulle is een van die steunpilare waarop die Here sy kerk in Hofmeyr gebou het en nog verder gaan bou.

1.2 Probleemstelling

Vanuit hierdie inleidende opmerkinge wil ek dit hier reg aan die begin duidelik stel dat ons in die klein plattelandse gemeentes 'n ernstige krisis rondom die bediening in die gesig staar. Daar is verskillende probleme waarmee diésoortige gemeentes die volgende paar jaar moet worstel om vir

hulself 'n bedieningstruktuur daar te stel wat hulle die eerste paar dekades van die nuwe millenium moet inneem. Die gemeentes word in lidmaattal al kleiner en in ouderdom al ouer. Weens die gebrek aan werkseleenthede in dié gemeenskappe, kom die afgestudeerde kinders nie terug nie, maar gaan woon en werk in groter sentra. Die lewenstandaarde wat lidmate en inwoners gehandhaaf het, word al hoe moeiliker om op klein plaas-eenhede te handhaaf. Die gevolg is dat die sterker boere al meer grond opkoop en die kleiner boere uit die distrik verdwyn. Die verlies aan mense word net nie weer aangevul nie. Die ouer boere wat gewoonlik in hul dorpe afgetree het, wyk uit na groter sentra met beter mediese- en aftree-versorging. Dié wat op die dorpe agterbly, is gewoonlik mense met familiebande in die distrik, wat maak dat hulle wil nie wegtrek nie, of dit is mense wat weens finansiële redes nie kan skuif nie. Die blanke inwoners van die dorpe word al hoe ouer en kan nie meer help met die bediening soos hulle dit in hul middeljare gedoen het nie. Die politieke verandering het ook in hierdie klein dorpe gekom en die tradisioneel konserwatiewe blanke inwoners wat onder Apartheid grootgeword en daarin geglo het (en nogsteeds glo), vasgevang. Die dorpe verswart gewoonlik en die hele kultuur van so 'n dorp verander. Blanke inwoners trek hulle terug uit die gemeenskap en gemeenskapslewe of hulle probeer vestings van 'n vorige bedeling, soos onder andere die sportklub, boereverenigings en kerke, vir hulself aan die gang hou.

Die probleem kortliks saamgevat, is as volg:

- Die veranderende omstandighede waarin veral die klein plattelandse gemeentes, soos die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr, hulself bevind, veroorsaak dat hulle nie meer lank deur die huidige bedieningstrukture en leierskapstyl bedien kan word nie.

1.3 Navorsingsdoelstellings

Bogenoemde probleem-situasie vra dat ons die gemeentes en gemeenskappe in 'n proses moet begelei wat hierdie probleme kan aanspreek en hanteer. Die doelstelling van hierdie navorsing is om vanuit 'n Skrifgefundeerde basisteorie, 'n eiesoortige praktykteorie te ontwikkel met spesifieke fokus op nuwe bedieningstrukture waarin geloofsleiers 'n sleutelrol speel; die praktyk, soos dit nou is, te verstaan, die lig vanuit die Skrif daarop te laat skyn, met die doel om 'n nuwe manier van gemeenteweese, prosesmatig te ontwikkel. Hierdie ontwikkeling moet as basis dien vir 'n nuwe bedieningsmodel wat die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr die toekoms kan inneem. Daarom is dit nodig dat ons deeglike aandag aan onder andere die volgende vrae sal gee: Hoe gaan die gemeentes in die klein plattelandse dorpe bedien word? Kan die ou bedieningstrukture nog werk? Moet daar net 'n paar kosmetiese veranderinge aangebring word? Moet die hele appelkar omgegooi word en van vooraf ander strukture ontwikkel word? Watter keuses, veral rondom die leierskap van die gemeentes, sal uitgeoefen moet word?

1.4 Hipoteses

Die volgende hipoteses sal in hierdie werkstuk getoets word:

- Die huidige lidmaat- en finansiële gegewens en tendense dui daarop dat die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr nie meer vir lank die bestaande bedieningstrukture en leierskapstyl kan bekostig nie.
- Die Ned. 'Geref. Gemeente Hofmeyr het nie 'n goeie verstaan van wie, wat en hoe ons as kerk voor God en in die wêreld moet wees nie. Hulle het 'n swak basis- en praktykteorie wat aanleiding gee tot bedieningstrukture en 'n leierskapstyl wat nie met die veranderende wêreld rondom hulle rekening hou nie.
- Die bedieningstruktuur en leierskap waarmee die gemeente werk, draai alles rondom die bediening deur die leraar. Daar word min aandag aan die toerusting van geloofsleiers gegee, want die leraar is die leier van die gemeente.

1.5 Dimensies van die navorsing

Volgens Mouton en Marais (1991:1 e.v.) is daar vyf dimensies van geesteswetenskaplike navorsing. Vervolgens wil ek aandag gee aan die verskillende dimensies en dit dan toepas vir die doel van hierdie werkstuk waar en in soverre dit van toepassing is. Die volgende navorsingsdimensies is ter sprake:

1.5.1 Sosiologiese dimensie

Die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr en die gemeenskap van Hofmeyr word nagevors. Die gemeente en dorp is in 1876 gestig toe twee Maraisbroers 'n deel van hul plaas aan die Ned. Geref. Kerk geskenk het, sodat daar 'n kerk en dorp kon ontwikkel. Hofmeyr is 300km noord van Port Elizabeth, in die westelike deel van die Oos-Kaap geleë. Dit is 'n landbou-omgewing, waar daar hoofsaaklik met skaap en bees geboer word, met 'n klein deel besproeiing vanuit die Oranje-Visrivier-tonnelskema.

1.5.2 Ontologiese dimensie

Die ontledingseenheid of navorsingsdomein is die gemeentelike struktuur en leierskapstyl van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr. Daar word ook wyer gekyk na die gemeenskap van Hofmeyr, waarvan die gemeente deel is. Individue is, binne die gemeente en ook in die gemeenskap geïdentifiseer met wie daar 'n gestruktureerde onderhoud oor die gemeente en gemeenskap gevoer is. Daar is ook groepe geïdentifiseer, soos die Dagbestuur en die Kerkraad, met wie die inligting vanuit bogenoemde gesprekke gekontroleer is. Daar word dus gepoog om die ekologiese denkfout

uit te skakel deur individue én groepe te bestudeer. Ek poog ook om nie gevolgtrekkings te maak oor groepe wanneer slegs individue bestudeer word nie, of omgekeerd, word nie gevolgtrekkings gemaak wanneer slegs groepe bestudeer word nie. (Mouton & Marais 1991:6) Die reduksionistiese denkfout is vermy deur nie net teologies na die gemeente te kyk nie, maar ook demografies en statisties, en sosiologiese waarneming toe te pas. Die navorsing is hoofsaaklik sinkronies van aard, behalwe waar die geskiedenis van die laaste paar jaar weergegee word en die statistiese gegewens van die gemeente oor die laaste 17 jaar. Die bedoeling is om die huidige stand van sake in die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr en gemeenskap van Hofmeyr, weer te gee.

1.5.3 Teleologiese dimensie

Die doel van die werkstuk is om die gemeentelike struktuur en leierskapstyl te beskryf, die funksionering daarvan na te vors en 'n bydrae te lewer in die soeke na 'n nuwe struktuur en styl wat die gemeente die volgende paar dekades kan dien. Ek gaan histories gestruktureerd, maar verhalend, beskryf wat die laaste paar jaar in en om die gemeente en gemeenskap gebeur het. Hierdie beskrywing gaan verder deur statistiese opsommings van die gemeente gestaaf word. Dit gaan verder uitgebou word met in diepte onderhoude en deelnemende waarneming wat die kontekstuele belang gaan beskrywe. In die navorsingsproses poog ek om hierdie kennis van die praktyk in gesprek te bring met die Skrif en die veranderde wêreld, met die doel om tot wetenskaplik verantwoordelike navorsingsbevindinge te kom.

1.5.4 Epistemologiese dimensie

Die konteks waarbinne hierdie werkstuk teologies inpas, is die Praktiese Teologiese gemeenskap van Suid-Afrika. Ek sluit dan aan by Burger (1991:83v) waar hy Praktiese Teologie omskryf as 'n

- *"konstruktiewe, kritiese teologiese refleksie*
- *oor dié werk van die Heilige Gees in die wêreld,*
- *waardeur die evangelie gekommunikeer word*
- *in en deur die totale kerk,*
- *in gesprek met teoloë uit ander dissiplines en konfessies*
- *moet op grond van gesistematiseerde teologiese inligting*
- *'n breë, relevante, Bybelse visie vir die kerk-wees geformuleer word*
- *in die lig van empiriese analyses en beskrywings van die kerk, sy konteks, strukture en prosesse*
- *moet teologies- en fenomenologies-geïnformeerde strategie en praktykteorieë ontwikkel word*
- *met die oog op die realisering van die visie in die praktyk."*

Dit is vanuit hierdie definisie duidelik dat die gerigtheid – waaroor dit gaan in hierdie vakgebied – oor die kerk in die wêreld en dan spesifiek "*hoe mense, die kerk en uiteindelik ook die wêreld vanuit die evangelie verander kan word, om al meer te wees wat God hulle bedoel het om te wees.*"

(Burger 1991:64) Die metode wat gebruik is, kan 'n kombinasie-metode genoem word, want daar word "*vanaf twee kante gewerk, naamlik van empiriese kant, maar ook van teoreties-teologiese kant.*" (Burger 1991:65)

Ek is lidmaat van die gemeente en is deel van die Gereformeerde Kerk-tradisie. Die navorsing is selfgeïnisieerd en het sy oorsprong in my besef dat die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr 'n T-aansluiting in die pad bereik het en dat die gemeente moet besluit na watter kant toe hulle gaan draai. Die keuse wat gemaak moet word, is egter nie een wat sonder 'n nuwer en verbeterde verstaan van die kerk – wie, wat en hoe ons as kerk moet wees, nie. Die gemeente het dus 'n Skrifgefundeerde basisteorie en 'n duidelik uitgewerkte praktykteorie nodig om hul keuses oor hoe hulle struktuur en leierskap in die toekoms moet lyk, te kan uitoefen. Met hierdie behoefte het ek besluit om 'n gestruktureerde werkstuk aan te pak om ons te help met die keuses wat ons moet uitoefen.

1.5.5 Metodologiese dimensie

Die genoemde probleemstelling, doelstellings, vrae en hipoteses moet ondersoek en getoets word. Vir dié doel het ek gebruik gemaak van meganiese- en kontekstuele analises. Die doel was ten eerste om 'n prentjie te vorm van die lidmaat- en finansiële gegewens oor die afgelope 17 jaar. Hierdie inligting is verkry vanuit kerkraadsnotules, Ringsvorms A en B, en Ringsnotules. Die gegewens is met Kerkspieël V vergelyk. Daarna het ek probeer om die veranderende omstandighede waarbinne die gemeente hulself bevind, te verstaan. Ek het met verskillende gemeentede en gemeenskapsleiers gesprekke gevoer om die huidige konteks van die gemeente te leer ken. Die keuses van persone en die redes daarvoor, gee ek in die toepaslike afdelings weer.

Ek het ook reg aan die begin van die navorsing die kerkraad daaroor ingelig en hul toestemming verkry. Ek het gereeld terugvoering van die inligting wat bekom is, gegee. Hul insette en gesprekke, veral met die Dagbestuur, was baie verreikend en het my gehelp om 'n beter geheel-prentjie van die gemeente binne hul konteks te ontwikkel.

Die inligting wat bekom is, is geneem en die lig van die Skrif daarop laat val. Die doel was om te kyk of die Skrif vir ons huidige situasie riglyne bied. Hieruit het ek gepoog om 'n basisteorie te ontwikkel, wat die gemeente kan help om hulself te midde van 'n veranderende wêreld te verstaan.

Die basisteorie werp 'n lig op die weg wat die gemeente moet volg om gemeente van Christus in die praktyk te wees. Die praktykteorie het dan gelei tot nuwe bedieningstrukture waarin geloofsleiers die sleutelrol speel.

1.6 Terminologie

1.6.1 Meganiese Analise

Volgens Hendriks (1992b:134) word hier gesoek na twee dinge: die gegewens van die gemeente en die meganika of funksionering van die gemeente. Die gegewens, of al die data van 'n gemeente, stel jou in staat om sy profiel te teken. Die historiese gegewens, veral van die leraars wat in die gemeente gewerk het, word kortliks hierin vermeld. Alle demografies-biografiese besonderhede en finansiële gegewens en fisiese geriewe, kom hierin na vore. Die erediensbywoning word ook met Kerkspieël vergelyk. In hierdie analise moet begin word om die volgende vrae te beantwoord: Is die huidige bedieningstrukture effektief? Groei of krimp die gemeente? Wat is sy doelwitbeplanning? (Hendriks 1992b:134)

1.6.2 Kontekstuele Analise

"'n Kontekstuele analise gaan die dinamiese wisselwerking tussen gemeente en sy omgewing na." (Hendriks 1992b:138) Hier word veral gekyk na eksterne gewens en gevra na die wyer prentjie van die sosiale, bevolking- of groepsamestelling in die omgewing en die hele land. Verder word gekyk na die sosiale interaksie of gemeenskapsbetrokkenheid van die gemeente se lidmate. Kontekstuele analise poog verder om vas te stel wie en/of watter groepe die mag en invloed in die gemeenskap het.

1.6.3 Bedieningstruktuur

Dit is die bepaalde strukture en organisatoriese handelingsstelsel wat in die gemeente opereer. Anders gestel: dit is die bestaande strukture wat die verskillende bedieninge van die kerk in die gemeente moontlik maak, maar ook verhinder – onder andere word hiermee bedoel: die kerkraad, kommissies, vergaderinge en ampte. Dit is die manier en vorm van gemeente-wees en gemeentelike funksionering.

1.6.4 Klein Plattelandse gemeente

Kerkspieël V (1998:6) se definisie vir die gemeente grootte is *"'n gemeente wat op 'n heel heel klein dorpie/gemeenskap geleë is, waar daar net een leraar is"*.

1.6.5 Basisteorie

"Die basisteorie is die teologiese teorie wat bibliologies-dogmaties die normatief-etiese fundering van die wese en doel van die kerk weergee." (Hendriks 1992b:38) Die bedoeling is om te beskryf wie, wat en hoe die kerk is.

1.6.6 Praktykteorie

"Die praktykteorie is die teologiese teorie wat beskryf hoe die basisteorie in die praktyk behoort te funksioneer." Hierin word gekyk *"hoe 'n bepaalde gemeente werklik funksioneer"* en *"hoe die kerk homself moet organiseer om aan sy Godgegewe doel te beantwoord."* (Hendriks 1992b:38)

1.6.7 Geloofsleiers

Die term ouderling soos dit vandag in die Ned. Geref. Kerk gebruik word, is nie dieselfde as wat daarmee in die Nuwe Testament bedoel word nie. In die platteland word daar nog sterk aangedring daarop dat dit, na 'n termyn van twee jaar, weer iemand anders in die wyk se beurt is om ouderling te wees. Die (meeste) ouderlinge se taak word vandag in die praktyk as volg gesien: om huisbesoek-afsprake en wyksbyeenkomste te reël, in 'n kommissie te dien en die kerkraads-vergaderinge by te woon. Hierdie definisie van 'n ouderling is wat oorwegend in die gemeente onder ouderling verstaan word. Daarom het ek gekies vir 'n ander term om dit wat die Skrif onder ouderling bedoel, te probeer verwoord. Die keuse wat ek gemaak het, is dan juis bedoel om te fokus op gelowige lidmate wat leiding neem; daarom geloofsleiers.

1.6.8 Sisteem

Die sisteemteorie is 'n wetenskaplike denkwysie wat ontstaan het uit die besef dat die werklikheid kompleks is en dat verskynsels wat in die werklikheid voorkom, interafhanklik van mekaar en van die omgewing waarin hulle bestaan, is. (Hendriks 1997:15) Die volgende sisteme is in die gemeente en gemeenskap teenwoordig (Armour & Browning 1995:121-129):

1.6.8.1 Sisteem 1

Fisiese oorlewing ten alle koste, is die fokus van die sisteem. Niks maak saak as ek nie oorleef nie. Reageer op basiese lewens-instinkte.

1.6.8.2 Sisteem 2

Geestelike veiligheid vervang oorlewing as fokus. Bly in harmonie met onsigbare magte, want agter alle gebeure, soos in die natuur, is onsigbare magte wat oneindig sterker as ons is. Gebruik ryke verbeeldingswêreld om hierdie onsigbare magte te sien. Daar is nie so 'n sterk onderskeid tussen werklikheid en die verbeeldingswêreld nie.

1.6.8.3 Sisteem 3

Fisiese veiligheid vervang geestelike veiligheid as die fokus. Die bedreiging is nie meer van die onsigbare wêreld nie, maar van ander mense. Wanneer die een groep die ander groep se bestaan bedreig, kom sisteem 3 na vore. Hulle is altyd onseker en het 'n twyfelagtige bestaan. Dan is dit die sterkste wat oorleef. Versigtig wees vir sterkere en baklei teen swakkere om bo te bly. Hulle wil gerespekteer word en deur terug te staan, verloor hulle hul aansien en word verneder; daarom doen hulle alles om dit teë te werk.

1.6.8.4 Sisteem 4

Die fokus verskuif van fisiese veiligheid deur middel van geweld, na veiligheid gebou op gedeelde beginsels. Die passie vir mag word vervang deur 'n honger na kennis. Die een beginsel wat uitstaan, is die respek vir mense se lewens. Die soeke na die betekenis van die lewe, is daarom een van die fokuspeunte van die sisteem. Wanneer ons die doel van die lewe uitgevind het, moet ons onself daaraan wy. Dié sisteem gee aan die mens 'n hoë morele waarde, die dinge wat ons as ononderhandelbaar beskou. Dit is die etiese raamwerk om sisteem 3 te temper. Dit fokus op die waarheid met sy ewige beginsels van reg en verkeerd. Dit lewe voluit, verbind aan die waarheid en glo dat daar dan vrede op aarde sal wees. Waarheid bring morele en sosiale stabiliteit. Werk jou geloofsisteem uit.

1.6.8.5 Sisteem 5

Die fokus is op individuele sukses en effektiwiteit. So goed, so groot en so vinnig as moontlik. Konformering tot die groep is nie een van hul strewes nie. Hierdie sisteem loop bo-oor ander om te kry wat hulle wil hê. Hulle is meer subtiel as sisteem 3, maar bereik nog altyd hul doel. Fisiese geweld word vervang met ekonomiese of 'n ander mag om oorwinning en oorheersing te verseker.

1.6.8.6 Sisteem 6

Die fokus verskuif na die groep en saamwees en saamgesels met die groep. Daar word intieme bande gesmee en die groep ondersteun mekaar in 'n wêreld wat onsensitief geraak het en ingestel is om ander uit te buit. Almal is gelyk en het dieselfde regte.

1.7 Uitleg van Hoofstukke

1.7.1 Hoofstuk 1

Inleiding en oriëntering

1.7.2 Hoofstuk 2 : 'n Meganiiese en Kontekstuele analise van die gemeente

Hierin word gepoog om 'n beeld van die gemeente en die konteks waarbinne die gemeente homself bevind, daar te stel. Die gegewens word deurlopend geanaliseer en geïnterpreteer.

1.7.3 Hoofstuk 3 : 'n Basisteorie vir die gemeente

Die paradigmaskuiwe en hul invloed op die kerk as geheel en die uitwerking daarvan op die plaaslike gemeenskap en gemeente, kom hier aan die orde. Vanuit die analyses en die paradigmaskuiwe word gekyk na die bestaande basisteorie van die gemeente en sekere verskuiwinge voorgestel vir 'n meer gesonde basisteorie vir die gemeente.

1.7.4 Hoofstuk 4 : 'n Praktykteorie vir die gemeente

Hoe die voorgestelde basisteorie die gemeente se praktyk raak, word hier voorgestel.

1.7.5 Hoofstuk 5 : Die ontwikkeling van geloofsleierskap binne 'n nuwe gemeentelike struktuur

Die praktykteorie het sekere terreine bloot gelê waarop daar gefokus moet word. Die hoof-fokus, word duidelik uitgewys, is die daarstelling en ontwikkeling van geloofsleiers. Daar word gepoog om riglyne vir geloofsleiers-ontwikkeling uit te stip en dit te plaas binne 'n nuwe bedieningspraktyk vir die gemeente.

1.7.6 Hoofstuk 6 : 'n Samevatting van die studie

Hier word gepoog om die finale gevolgtrekkings en aanbevelings, gegrond op die bevindinge van die studie, saam te vat.

2. HOOFSTUK 2 : ANALISES VAN DIE NED. Geref. GEMEENTE

HOFMEYR

Die fokus van hierdie hoofstuk is om 'n duidelike beeld van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr en sy omgewing te vorm. Die meganiese analise skets 'n beeld van die gemeente self en die kontekstuele analise skets 'n beeld van die konteks waarbinne die gemeente hul tans bevind.

2.1 Meganiese Analise

Twee Maraisbroers wat bekommerd was dat baie jongmense selfs op 16-jarige ouderdom nog nie die binnekant van 'n kerkgebou of skool gesien het nie, het die proses van dorpstigting begin. Hulle het verskeie vergaderinge gereël en daar is besluit om die plaas, Boorfontein, aan te koop sodat 'n kerk en dorp daar ontwikkel kon word. Die gemeente en dorp is in 1876 gestig. Beide die dorp en gemeente se naam was aanvanklik Maraisburg. Die Landdrosdistrik se naam is egter gou verander, want die pos het by dorpe met soortgelyke name, soos Murraysburg, gaan draai. Dit is toe verander na Hofmeyr. Met die Eeufees is die gemeente se naam ook amptelik na Hofmeyr verander.

Hofmeyr is geleë 300km noord van Port Elizabeth en 300km suid van Bloemfontein, in die westelike deel van die Oos-Kaap. Die naaste dorpe rondom Hofmeyr is Steynsburg (45km noord), Tarkastad (63km oos), Cradock (65km suid) en Middelburg (115km noord-wes). Hofmeyr bestaan uit die ou blanke deel van die dorp, die ou kleurling woonbuurt, Twinsville, en die ou swart woonbuurt, Luxolweni. Dit is 'n landbou-omgewing, waar daar hoofsaaklik met skaap en bees geboer word, met 'n klein deel besproeiing vanuit die Oranje-Visrivier-tonnelskema. Hofmeyr het 'n bloeityd beleef met die groot erosiewerke wat sedert die laat 40's tot vroeg 70's hier gedoen is. Dit was die eerste Staats-erosiewerke en die omgewing by Spitskop, so 20km buite die dorp, word gereken as dié plek waar jy die historiese ontwikkeling van grondbewaring kan gaan besigtig. Daar is ook 'n Soutwerke so 25km wes van die dorp, waar nou nog sout vervaardig word. Hierdie twee plekke het heelwat werksgeleenthede vir arm blankes in die moeilike depressie-jare gegee. Die gemeente het gekwyn toe die Staats-erosiewerke afgehandel is en toe die Soutwerke vernuwe het en hul hande-arbeid verminder het.

2.1.1 Leraars oor die laaste 20 jaar

Hier is 'n keuse gemaak om kortliks na die laaste twintig jaar se leraars te kyk. Die herinneringe aan die vorige leraars het vervaag en hul invloed is nie meer so sigbaar nie. Die leraars voor hulle is ook almal uit die Christendom-era en het almal die gemeentes min of meer op dieselfde tradisionele

manier bedien. Die leraars van die laaste twintig jaar het, soos wat die wêreld rondom hulle verander het, sekere aanpassings en veranderinge in styl en ook struktuur, aangebring.

2.1.1.1 Evert Huissamen (1981 tot 1985)

Evert was 'n baie dinamiese prediker met 'n sterk charismatiese inslag. Hy het sterk en dwingende oproepe gemaak dat mense hulle moet bekeer en tot God moet wend. Sy inslag was egter baie moralisties en wetties gerig. Die mens se kant in hul redding is vooropgestel. Hy het die gemeente aan die gawes van die Gees en die uitdryf van demone blootgestel. Hy was 'n sterk leier en dinamiese persoon wat die gemeente begin ontvries het van die tradisionele manier van dink en doen. Sy nalating in sterk geestelike leiers is nog altyd by ons in die gemeente. As gevolg van sy charismatiese oriëntering, het hy die gemeente blootgestel aan 'n ander teologiese kant. 'n Paar lidmate het as gevolg daarvan by die AGS betrokke geraak. Hy het ook 'n ander doopsiening as die Ned. Geref. Kerk gehad en was baie tolerant met mense wat hulle laat grootdoop het. Hy het dan ook, nadat hy by Hofmeyr weg is, die Ned. Geref. Kerk verlaat.

2.1.1.2 Pieter Janse van Vuuren (1985 tot 1988)

Pieter was 'n baie sagte mens. Hy was 'n pastor by uitnemendheid. Hy het die mense ondersteun en versorg en bemoedig. Hy was geduldig en het meer klem op die genade van God gelê as wat Evert dit gedoen het. Hy was maar kort in die gemeente, maar sy pastorale sagtheid en betrokkenheid by die mense bly nog in hul harte en gedagtes leef. Die gemeente is in sy tyd weer gekonsolideer na die storm en drang-jare van Evert.

2.1.1.3 Willem Egelhoff (1988 tot Desember 1996)

Willem het hier aangekom en van die begin negatief gevoel oor sy verblyf op Hofmeyr. Hy het in 'n kerklik en polities moeilike tyd in Hofmeyr aangekom. Weens die sterk konserwatiewe (regse) basis van die gemeente, het hy as 'n meer liberale Stellenbosche proponent, swaargekry. Hy was nie sterk of dinamies genoeg om teen die manne van Hofmeyr staande te kon bly nie. Sy familie-situasie het gemaak dat hy hom al meer van die gemeente en gemeenskap onttrek het. Hy en sy huisgesin het 'n vriendekring gehad wat nie lidmate van die Ned. Geref. Kerk was nie, maar ongelukkig het hulle nie veel vriende in die gemeente self gehad nie. Hul vriendekring is as buitestaanders in die dorp beskou. Hy was nie so goeie prediker nie, wat soms onvoorbereid en onsamehangend oorgekom het. Sy pastoraat het soms mense eerder ontstel as begelei. Hoe langer hy hier was, hoe swakker het sy verhouding met die gemeente geword. Die Ring het 'n paar keer gesprekke met hulle gefasiliteer in die hoop dat daar 'n oplossing bereik kon word. Die lidmaattal het weens onder andere die

ontvolking van die platteland, drasties afgeneem; tog het die erediensbywoning nog meer drasties gedaal. Mense het hul deelname aan gemeente-aktiwiteite verminder en offers teruggehou. Na nog 'n reeks gesprekke en begeleiding van die Ring se kant, is die band weens "finansiële redes" losgemaak. Teen dié tyd was die gemeente regtig finansiëel en geestelik op hul knieë.

2.1.1.4 Prop. Mev Brunsdon (1997)

Na Willem was die gemeente vakant met *Prop. Mev. Brunsdon* wat van Januarie 1997 tot Junie 1997 daar gepreek het. Haar man was predikant te Steynsburg (45km noord van Hofmeyr).

2.1.1.5 Ds. Ferdinand Boll (1997 -)

Nadat Ds. Brunsdon 'n beroep aanvaar het en hulle Steynsburg verlaat het, het die navorser by die gemeente betrokke geraak. Die band tussen Cradock en homself is in Maart 1997 amptelik losgemaak, maar hy was reeds sedert einde Januarie 1997 nie meer veel betrokke in die gemeente nie. Hy is genader om op Hofmeyr te kom preek. Die lidmate was maar skepties weens hul kennis van hom en sy meer liberale politieke sieninge. Die tyd van prediking in die gemeente was vir hom en die gemeente baie verrykend. Toe hulle agterkom dat hy nie die wolf is waarvan hulle gehoor het nie, het hulle hom versoek om daar te kom woon en hul leraar te wees. Hy het sedert Julie 1997 tot Junie 1998 vanuit Cradock (65km suid van Hofmeyr) die eredienste en pastoraat soos benodig, waargeneem. In Julie 1998 word hy as ouderling, met opdrag die bediening van die gemeente, en in Maart 1999 as Tentmakerleraar, bevestig. Die bevestiging is moontlik gemaak na die Algemene Sinode van 1998 die nuwe reglement met werkskontrakte vir leraars aanvaar het.

Hy is ingeskakel in die gemeenskap – lid van die Sportklub (speel Rolbal), lid van die Doornhoek-Boerevereniging en lid van die Belastingbetalersvereniging. Sy vrou is lid van die VLV en neem aktief leiding by die Vrouediens en die kategeese. Sy is ook verantwoordelik vir die Sanggroep in die gemeente. Daar is 'n baie positiewe gesindheid onder die lidmate en die erediensbywoning en dankoffers (kyk bylaes) het verbeter ten spyte daarvan dat die belydende lidmate van 1984 tot 2000 van 270 na 171 gedaal het. Hy is verder besig om die gemeente uit die tradisionele manier van kerkwees los te maak na 'n meer volwasse en deelnemende gemeente-wees.

2.1.2 Belangrike gebeure oor die laaste 20 jaar

2.1.2.1 Ontvolking van die platteland

Oor die afgelope 20 jaar het heelwat inwoners die dorp verlaat en hulle is nie vanuit die distrik aangevul met boere wat hier aftree nie. In die verlede het die boere op die dorp kom woon, maar

nou verhuis hulle veral na Jeffreysbaai. Die wat nog op die dorp woon, is oud en besig om uit te sterf. Eers het die prokureurspraktyk op die dorp toegemaak en daarna het die dokter sy praktyk aan 'n dokter van Tarkastad verkoop. Die dorp word dus nie meer deur 'n permanente dokter bedien nie – slegs twee dae per week. Daar is nie 'n hospitaal nie en almal moet na Tarkastad (45km grondpad) of na Cradock gaan. Die skool (deur die kerk begin) het van 'n laerskool na 'n hoërskool terug na 'n laerskool verander en het gedurende die laaste 10 jaar verswart. Die meeste blanke kinders is as gevolg van koshuis-fasiliteite in Cradock in die skool. Teen die einde van 1999 het die laaste bank op Hofmeyr sy deure gesluit en word ons nou vanuit Cradock bedien.

2.1.2.2 Droogte en Boerdery

Oor die laaste 10 jaar was daar 'n ernstige droogte. Die distrik het slegs twee meer normale jare in dié tyd gehad. Slegs 'n klein deel van die boere, +/-7% is besproeiingsboere, wat water van die Oranje-Visrivier-tonnelskema kry. Die res is afhanklik van reën. Die swak produkte-pryse en geweldige styging van insetkoste het die boerdery-bedryf geknou. Sedert 16 Desember 1999 het dit gereën en het die boere 'n wonderlike somerreën-seisoen gehad. Die omstandighede het na die goeie reën, baie verbeter. Die ondergrondse watertafel, wat die afgelope dekade met meer as 15m gesak het, is weer aangevul en die damme is vol en die veld is mooi. Die boere is baie meer positief en optimisties.

2.1.2.3 Finansiële afhanklikheid en losmaking van band met Ds. Willem Egelhoff

Die gemeente was nog altyd trots daarop dat hulle finansiëel onafhanklik kon funksioneer. Die droogte van die vorige dekade het hulle op hul knieë gebring. Vir die eerste keer kon hulle nie meer hul leraar bekostig nie (wou ook nie). Dit het 'n selfbeeld-probleem veroorsaak. Hul moes om hulp vra by die Ring en Sinode. Na vyf jaar van finansiële worsteling, het hul toe die band met die leraar losgemaak. Dit was die eerste keer dat hulle so iets moes doen en dit was 'n baie traumatiese ervaring. Die gevolg was dat hulle diep in hulself gekyk het en oor hul kerkwees en gemeente-wees nagedink het. Dit het gehelp met die ontvriësing van die gemeente.

2.1.2.4 Afstigting van APK en politieke veranderinge

Na die afstigting van die APK het daar 'n paar lidmate na die APK oorgegaan, maar aangesien daar nie 'n ander Afrikaanse kerkgebou en leraar op die dorp is nie, was hier minder probleme met lidmate wat die gemeente verlaat het. Hulle het gebly omdat hul graag deur 'n leraar bedien wou word. Die negatiewe daarvan is dat ons nou nog met konserwatiewe lidmate in die gemeente sit wat vir ons 'n probleem gee met enige pogings van uitreiking na die ander inwoners van die dorp. Die

2.1.2.5 Nuwe intrekkers en Swart inwoners

2.1.3 Samevattende gedagtes

2.1.4 Lidmaatstatistieke

[illegible]

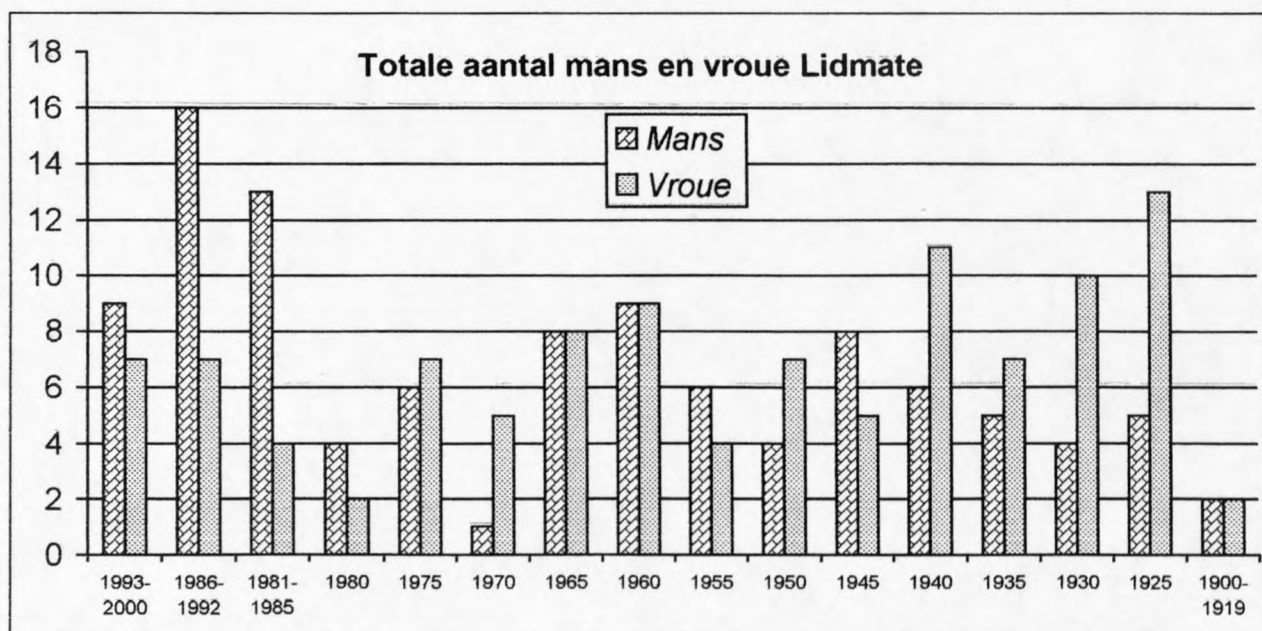
Vroue	1900-1920	1921-1935	1936-1950	1951-1970	1971-1980	1981-1985	1986-1992	1993-1999	Totaal
Totaal	6	27	25	27	8	4	7	7	111
Pensioen	6	21	6	1					34
Getroud	1	12	20	22	5				60
Weduwees	5	14	4	1					24
Geskei				3					3
Ongetroud		1	1	1	3				6
Boere				1					1
Ander werk		4	8	18	4				34
Werkloos/ Student					1				1
Hoërskool						4			4
Laerskool							7		7
Voorskools								7	7
Huisvrou		3	11	7	3				24

2.1.4.2 Samevoeging van die lidmaatsinligting.

Ouderdomme	Mans		Vroue		Gesamentlik	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
1900-1920 – tussen 99 en 79 jaar	4	40	6	60	10	4.41
1921-1935 – tussen 78 en 64 jaar	14	34.15	27	65.85	41	18.06
1936-1950 – tussen 63 en 49 jaar	19	43.18	25	56.82	44	19.38
1951-1970 – tussen 48 en 29 jaar	29	51.79	27	48.21	56	24.67
1971-1980 – tussen 28 en 19 jaar	12	60	8	40	20	8.81
1981-1985 – tussen 18 en 14 jaar	13	76.47	4	23.53	17	7.49
1986-1992 – tussen 13 en 7 jaar	16	69.57	7	30.43	23	10.13
1993-1999 – 6 jaar en jonger	9	56.25	7	43.75	16	7.05
Totaal	116	51.1	111	48.9	227	100

Hier kry ons nogal 'n interessante prentjie van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr. Die persone wat 18 jaar en jonger is, maak 24.67% van die gemeente uit. Die vergelykende syfer van Kerkspieël V is 29.57%. Daar is ook 'n interessante tendens te bespeur in die hoeveelheid seuns teenoor meisies. Hierdie tendens is ook in die res van die gemeenskap, wat nie lidmate van die Ned. Geref. Kerk is nie, te bespeur. Daar is heelwat kinders in die gemeente, maar 95% van hulle is in Cradock op skool en van die seuns in die hoërskool, word gereken, sal op die meeste net vier kom boer. Die res is vir die plaaslike gemeenskap verlore. Volgens Kerkspieël V is die totale aantal lidmate bo 65, 12.91% van al die lidmate van die Ned. Geref. Kerk. In die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr is dié bo 64, 22.47% van die totale aantal lidmate, amper 10% meer as die nasionale gemiddelde. Doen ons 'n verdere vergelyking van die persone wat 50 jaar en ouer is, is die gegewens vir die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr amper 42% en die syfer van Kerkspieël V is net meer as 29%. Dit is dus baie duidelik dat die gemeentelide ouer is as die gemiddelde lidmaat van die Ned. Geref. Kerk. Dit bring

ons by die vraag oor hoe die bediening in Hofmeyr moet wees om die ouerwordende gemeentelide te bedien, maar ook voorsiening te maak vir die jonger lidmate van die gemeente.

2.1.4.3 Die Gesinstrukture

Getroud	1900-1920	1921-1935	1936-1950	1951-1970	1971-1980	1981-1985	1986-1992	1993-1999	Totaal
Totaal	10	41	44	56	20	17	23	16	227
Mans	4	12	19	22	6				63
Vroue	1	12	20	22	5				60

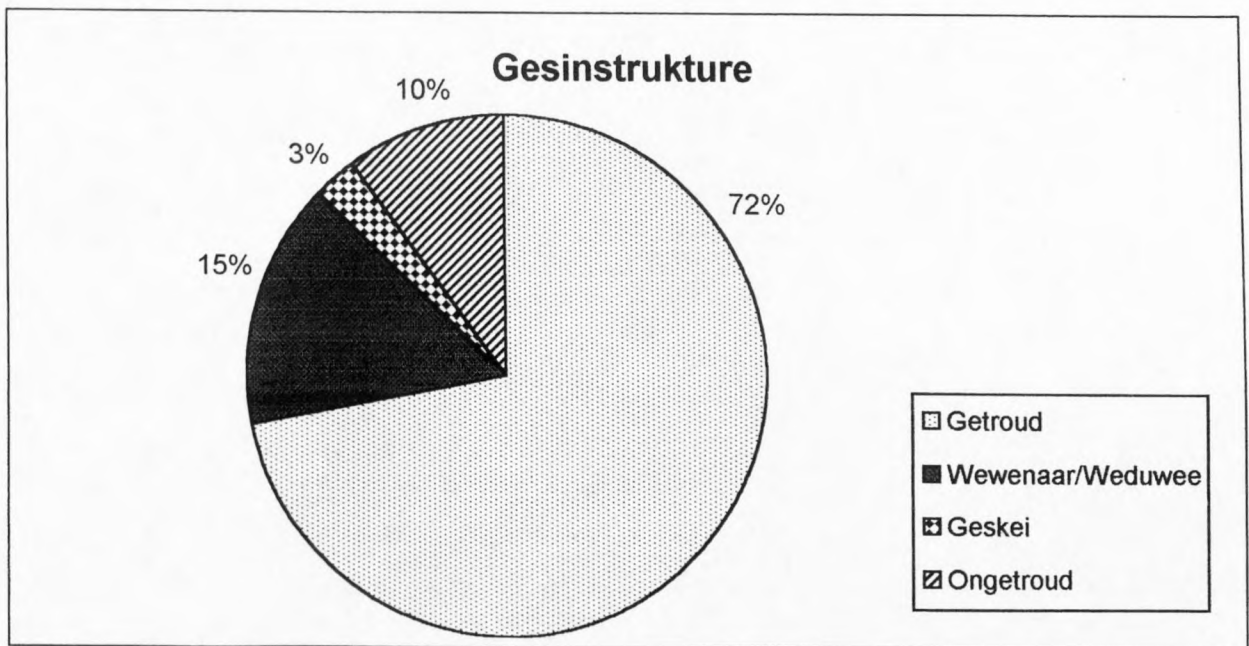
Van alle hubare lidmate in die gemeente, is 71.93% getroud.

Geskei	1900-1920	1921-1935	1936-1950	1951-1970	1971-1980	1981-1985	1986-1992	1993-1999	Totaal
Totaal	10	41	44	56	20	17	23	16	227
Mans				2					2
Vroue				3					3

Slegs 2.92% van alle hubare lidmate is geskei.

Ongetroud	1900-1920	1921-1935	1936-1950	1951-1970	1971-1980	1981-1985	1986-1992	1993-1999	Totaal
Totaal	10	41	44	56	20	17	23	16	227
Mans				5	6				11
Vroue		1	1	1	3				6

Net onder 10% van alle hubare lidmate is ongetroud.

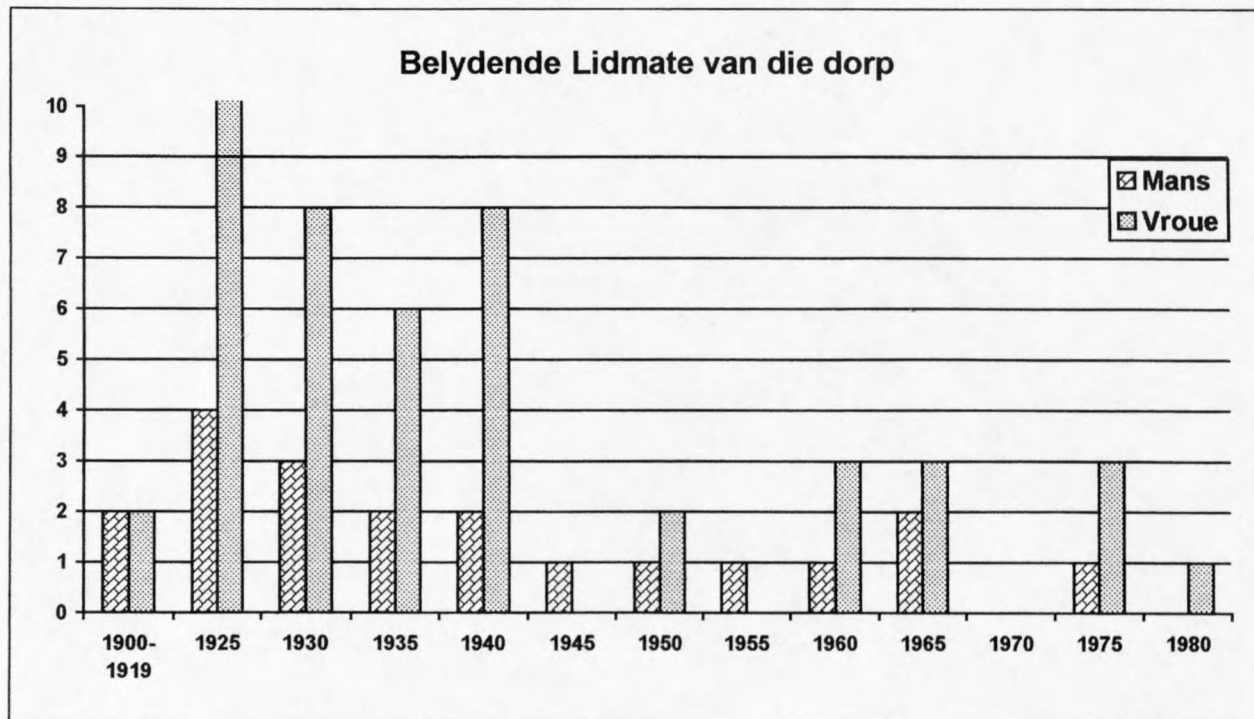
2.1.4.4 Weduwees en wewenaars

Gesamentlik	1900-1920	1921-1935	1936-1950	1951-1970	1971-1980	1981-1985	1986-1992	1993-1999	Totaal
Totaal	10	41	44	56	20	17	23	16	227
Wewenaar		2							2
Weduwee	5	14	4	1					24

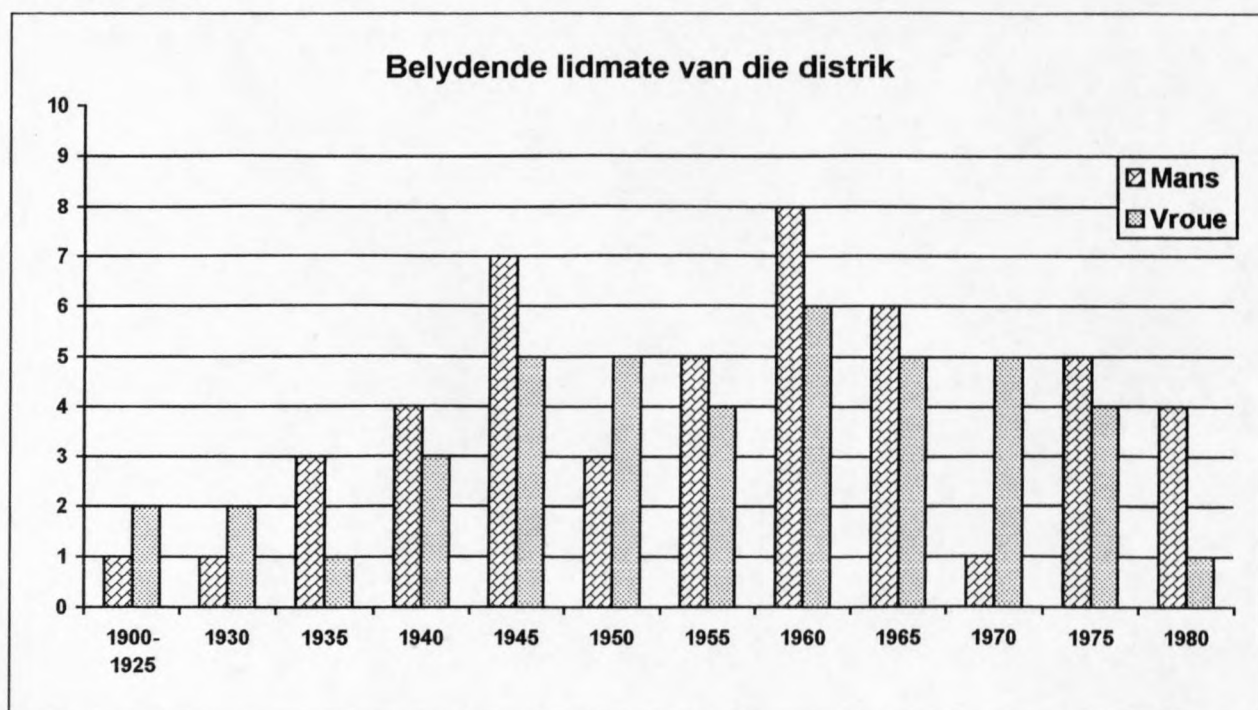
Van alle hubare vroue is 25.81% weduwees, maar slegs 2.56% van alle hubare mans is wewenaars. Soos reeds in die grafiek oor die totale aantal mans- en vroue-lidmate duidelik geblyk het, is hier heelwat meer vroue in die ouderdomsgroep 50 jaar en ouer, as mans. Die meeste van hulle is woonagtig op die dorp en kan nie bekostig om op 'n ander plek te gaan woon nie. Hul mans het nie genoegsame voorsiening kon maak om hulle finansiële onafhanklik te maak nie.

2.1.4.5 Lidmaatverspreiding in die dorp en distrik

Hierdie gegewens bring ons weer eens by die dwingende vraag: hoe moet ons die bediening inrig? Die eerste grafiek toon die belydende lidmate wat in die dorp woonagtig is. Hier kan die dramatiese ontvolking van die platteland duidelik gesien word. Die gemiddelde ouderdom van die lidmate in die dorp is 65 jaar. Die groep wat 60 jaar en ouer is, woon nog in die dorp. Meer as 80% van hulle kan nie die dorp verlaat om hul elders te vestig nie. Hulle het nie genoeg finansiële mag om die skuif te kan maak nie. Indien hulle hul wonings verkoop kon kry, is die bedrag so min dat dit hulle nie in staat stel om iewers anders selfs net 'n kamer te gaan huur nie. Die banke gee ook nie meer lenings in die klein plattelandse dorpe nie; so hulle kry eenvoudig nie hul wonings verkoop nie.

Hulle is die mense wat die gemeente gedra, en ander, veral oues, in hul dienstyd gedien het. Noudat hulle oud geword het, is daar nie 'n jonger geslag oor om hulle te bedien nie. Hulle moet nou voortgaan met hul dienswerk in die gemeente, maar sien nie meer kans nie. Die ou manier van bediening werk net nie meer goed genoeg nie. Hulle is moeg en uitgebrand. Hulle wil ook nie meer nie. Die las kom dan al meer op die paar jonges, wat wel op die dorp woon, af. Hulle sien ook nie kans nie, want hulle is so min en moet nou met die ou bedieningstyl al meer verantwoordelikheid op hulle self neem. Hierdie situasie dien dan ook as motivering en bemagtiging vir die soeke na 'n ander bedieningstruktuur vir die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr.

Die situasie in die distrik lyk, te verstane, beter. Hier is nog heelwat boere in die distrik, en sonder hul betrokkenheid en bydraes, sou die gemeente nie meer kon bestaan nie. Die gemiddelde ouderdom van die boere in die distrik is 45 jaar. Aangesien die dorp so verouder het, moes al meer lidmate in die distrik verantwoordelikheid aanvaar vir take en pligte wat tradisioneel aan die lidmate van die dorp toevertrou is. Die lidmate met kinders in die skool, vind dit egter al moeiliker om hul verantwoordelikheid teenoor die gemeente en gemeenskap na te kom. Die kinders is net naweke tuis en dan moet daar nog vir sport oor lang afstande gery word. Die hoë brandstofpryse en skool- en koshuisgelde plaas ook 'n swaar finansiële las op hierdie ekonomies-aktiewe groep. Hulle kan eenvoudig nie meer gee soos hulle kon nie; nie omdat hulle nie wil nie, maar omdat hulle nie meer hét nie. Hierdie verwickelinge het ingrypende gevolge vir die bedieningstyl op Hofmeyr. Daar sal indringend gekyk moet word na 'n nuwe manier van bediening.

2.1.4.6 Wisseling van lidmate en inwoners

Die lidmate wat hier grootgeword en afgetree het, bly tot hul dood by die gemeente. Weens die boerdery aard van die omgewing, is dit so dat lidmate hul meer permanent hier vestig. Die nuwe intrekkers in die dorp, wat nie 'n historiese verbintenis met die gemeente het nie, skakel nie maklik in nie en woon ook nie lank hier nie – gemiddeld so tussen 1-3 jaar. Hulle word ook gewoonlik nie maklik in die gemeenskap ingetrek nie en voel ontuis. Dit is dan seker ook een van die redes waarom mense weer die dorp so vinnig verlaat. Die gemeente bied ook nie hier 'n warm ruimte om hierdie mense in te trek nie. Hulle is gewoonlik so anders as die tradisionele lidmate dat niemand met hulle wil meng nie. Hierdie situasie roep ons ook op om te besin oor die bediening van gasvryheid aan mense anders as onself.

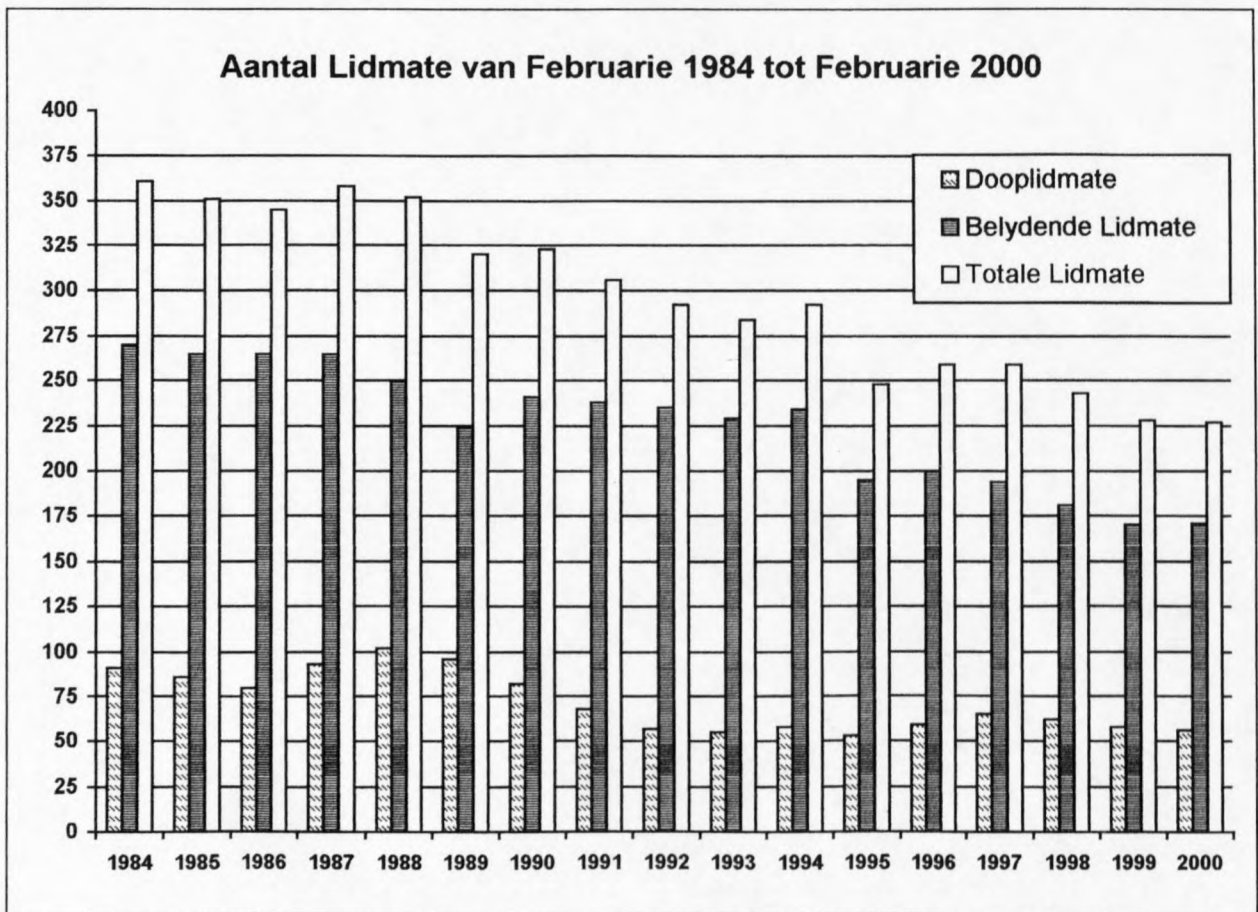
2.1.4.7 Kwyn of groei die gemeente?

Totale aantal lidmate van 1 Maart 1983 tot 29 Februarie 2000

Boekjaar geëindig op Februarie	Belydende lidmate	Dooplidmate	Totale lidmate
1984	270	91	361
1985	265	86	351
1986	265	80	345
1987	265	93	358
1988	250	102	352
1989	224	96	320
1990	241	82	323
1991	238	68	306
1992	235	57	292
1993	229	55	284
1994	234	58	292
1995	195	53	248

1996	200	59	259
1997	194	65	259
1998	181	62	243
1999	170	58	228
2000	171	56	227

Oor die afgelope 17 jaar is daar dus 'n verlies van 134 lidmate, 'n daling van 37.12%. Dit is gemiddeld amper ag lidmate per jaar wat die gemeente verloor het. Hierdie tendens is besig om voort te gaan en is een van die sterkste aanduidings dat die gemeente binne die volgende vyf jaar, iets rondom hul bedieningstyl sal moet besluit. Die onderstaande grafiek toon hóé dramatiese die val is.

2.1.4.8 Gemiddelde oggenddiens-bywoning in vergelyking met Kerkspieël V

Die gemiddelde oggenddiens-bywoning is ongeveer 100 lidmate, tydens 'n Nagmaal ongeveer 130 lidmate. Die kwaai droogte van 1999 het gemaak dat die boere minder eredienste per maand bygewoon het. In plaas van 'n gemiddelde van drie eredienste per maand, het dit verminder na twee eredienste per maand. Daar is geen aandedienste nie. Die gemiddelde oggenddiens bywoning in Kerkspieël V vir Februarie 1996, is: Landswyd 34.7% en in die Oos-Kaap, 35.56%. In Hofmeyr vir Februarie 2000 was dit as volg:

Aantal lidmate

Februarie	Lidmate	Sondag 1	Sondag 2	Sondag 3	Sondag 4
1995	248	87	144	129	143
1996	259	128	102	107	104
1997	259	111	112	110	116
1998	243	126	110	127	139
1999	228	116	138	153	96
2000	227	96	89	117	106

Uitgedruk as persentasie:

Februarie	Lidmate	Sondag 1	Sondag 2	Sondag 3	Sondag 4
1995	248	35.08	58.06	52.02	55.21
1996	259	49.42	39.38	41.31	40.15
1997	259	42.86	43.24	42.47	44.79
1998	243	51.85	45.27	52.26	57.2
1999	228	50.88	60.53	67.11	42.11
2000	227	42.29	39.21	51.54	46.7

Februarie	Lidmate	Gemiddelde oor 4 Sondae	Gemiddelde persentasie oor 4 Sondae
1995	248	126	50.81
1996	259	110	42.47
1997	259	112	43.24
1998	243	126	51.85
1999	228	126	55.26
2000	227	102	44.93

Enkele verduidelikende opmerkings: Na 'n gesprek tussen die Ring en die kerkraad en gemeente, het die verhouding met Ds. Willem Egelhoff verbeter en was daar 'n toename in erediensbywoning. Dit het egter nie lank gehou nie en daarom die daling in 1996. In Februarie 1997 het ouderlinge en/of Prop. Mev. Brundson gepreek. Na my betrokkenheid en beroep, het die syfer verbeter. Daar was 'n afname in 2000 wat toegeskryf kan word aan 'n paar faktore. Die droogte het die boere finansiële erg geknou en met die hoë brandstofpryse, ry hulle minder dorp toe. Dit word vererger omdat Februarimaand 'n groot uitgawe rondom kinders in koshuise en hul sportaktiwiteite vra. Dit kan ook wees dat God ons met reën geseën het en ons Hom nou nie meer so nodig het nie. Lidmate het ook ouer geword en daar is 'n paar getroue kerkgangers wat weens ernstige siekte en dood nie die erediens kan bywoon nie. Dit is egter 'n tendens wat dopgehou moet word.

2.1.5 Samevattende Opmerkings

Hierdie gegewens rondom die lidmaattal, die ouer-wordende lidmaatsprofiel, die voortgaande daling van lidmate, bring ons by 'n punt waar ons nie anders kan as om te vra: Hoe nou verder? nie.

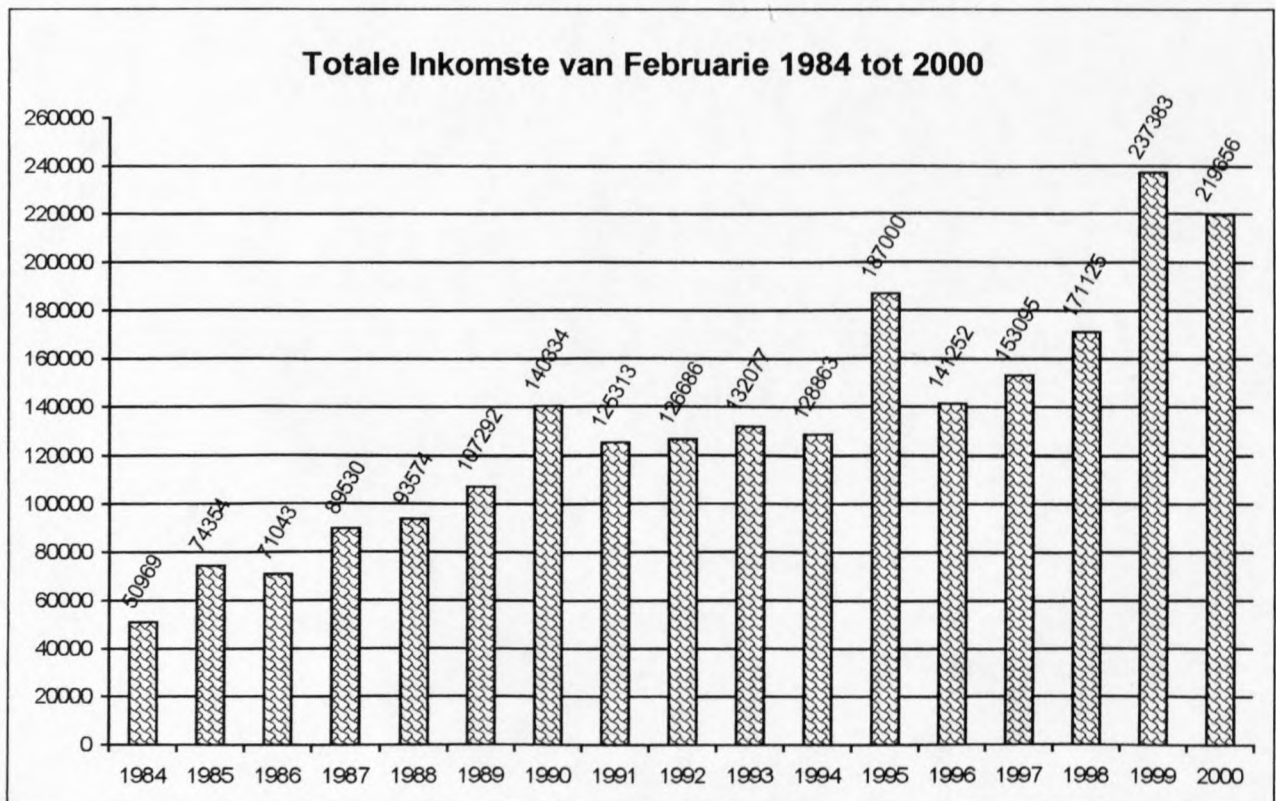
Uit die gegewens is dit duidelik dat lidmate minder word en dat daar binne die volgende paar jaar (5-10 jaar) min blanke lidmate op die dorp woonagtig sal wees. Dan het die "blanke" Hofmeyr die sirkel voltooi soos wat dit was voor die gemeente gestig is. Dan is daar blanke boere in die distrik met hul gesinne wat geestelik bedien en versorg moet word. Die vraag bly steeds: Watter bedieningstrukture gaan hier 'n sinvolle en effektiewe bediening moontlik maak?

2.1.6 Finansiële statistieke

2.1.6.1 Totale Inkomste

Kyk na Bylae A vir 'n volledige lys van inkomstes van Februarie 1984 tot Februarie 2000.

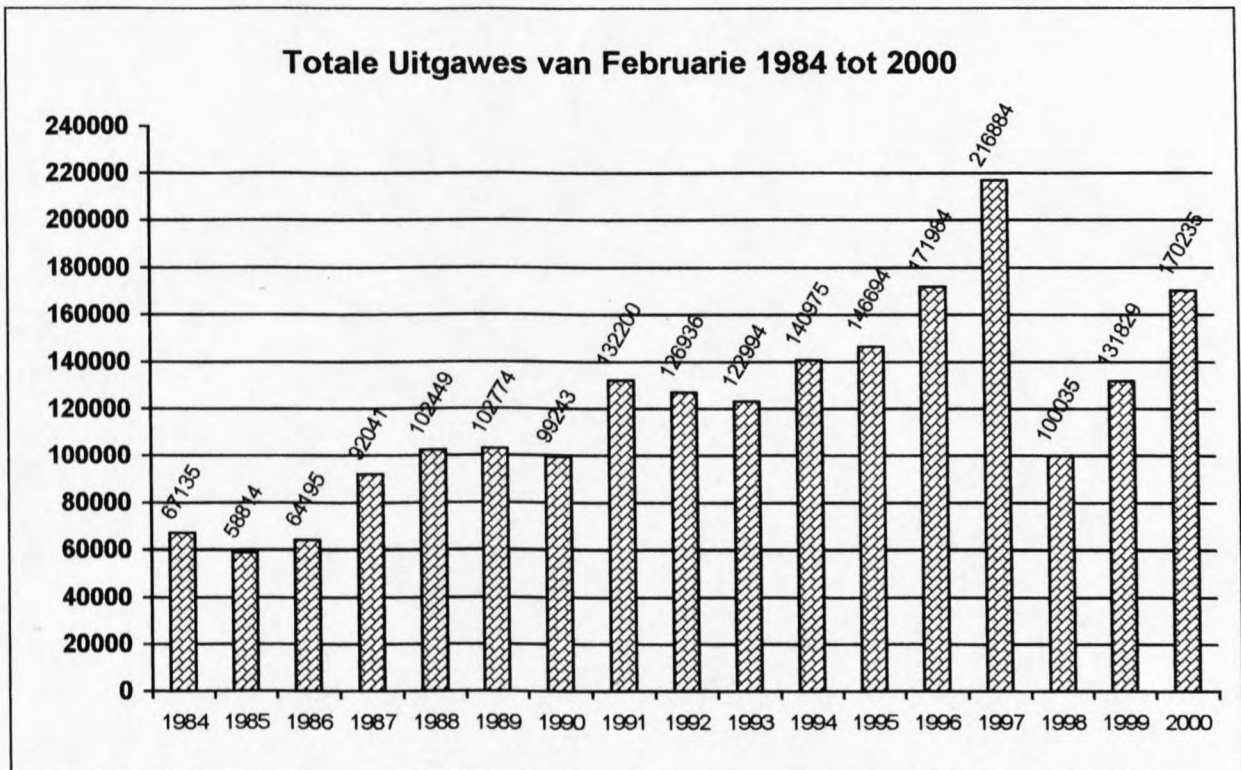
Meegaande grafiek toon duidelik dat daar 'n goeie toename aan inkomste tot en met Februarie 1990 was. Die afplatting daarna is te wyte aan 'n paar faktore, onder andere die langdurige droogte van die 90's in dié deel van die land, die politieke woelinge en strominge wat die gemeenskap verdeel het (ook in die kerk) en die vorige leraarspaar se verhouding met die gemeente. Die goeie vertoning van die 94/95-boekjaar was as gevolg van goeie reën en 'n poging van die leraar en gemeente om hul onderlinge verhoudinge te verbeter. Dit het egter nie geslaag nie en daarom die daling daarna. Die verhoogde inkomste van die 97/98- en 98/99-boekjare was om die leraar se pakket te finansier en finansiële te verbeter sodat hulle weer eens 'n leraar kon bekostig.

2.1.6.2 Totale uitgawes

Kyk na Bylae A vir 'n volledige lys van uitgawes van Februarie 1984 tot Februarie 2000.

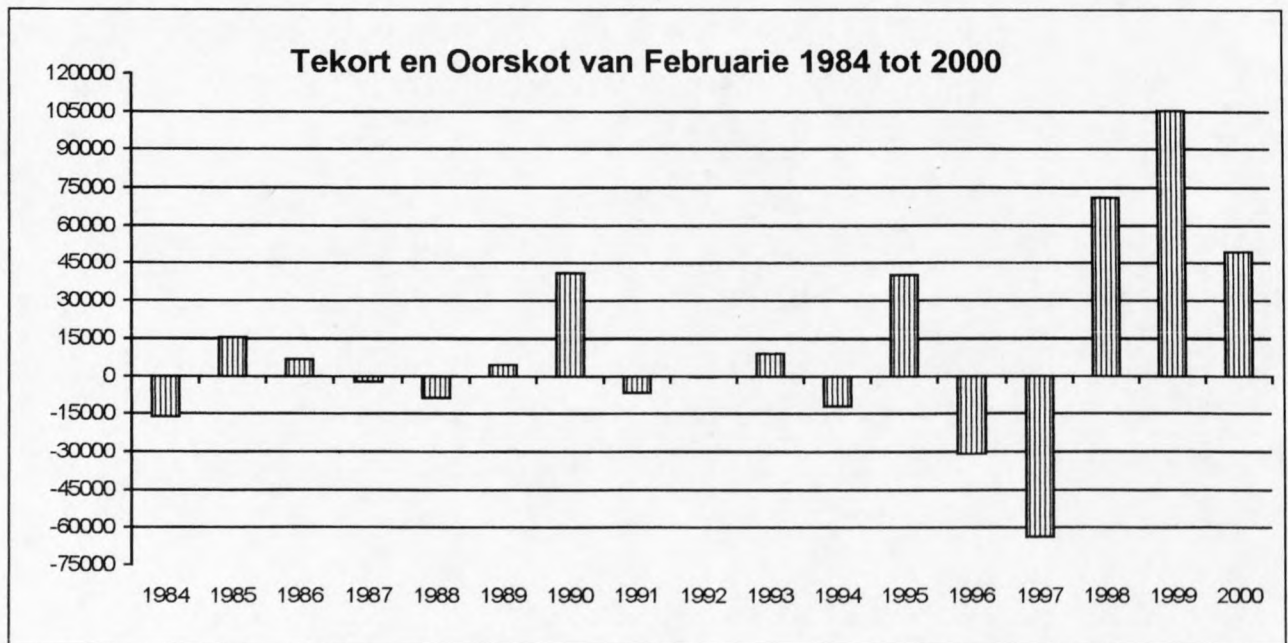
Meegaande grafiek toon duidelik dat daar 'n geleidelike toename en selfs afplatting aan uitgawes tot en met Februarie 1993 was. Die skerp styging daarna is te wyte aan 'n paar faktore, onder andere die feit dat die leraar, wat as proponent hier bevestig is, langer as al die vorige leraars gebly het. Die gemeente het dus geen herstel-kans gekry nie. Hoe langer hy bly, hoe duurder word hy vir die gemeente, tot hulle vir hom 'n pakket aanbied en dus in die boekjaar 96/97 nog ses maande se salaris vir hom betaal. Die gemeente beroep daarna nie en hulle kry geleentheid om hul finansiële situasie te verbeter. Daar word dus min spandeer en slegs die noodsaaklike uitgawes word aangegaan. In die 98/99 boekjaar styg die uitgawes weer, aangesien hulle 'n leraar kry om hulle te help. Die uitgawes styg drasties, maar 'n deel van die styging is ook toe te skryf aan noodsaaklike herstelwerk aan die gemeentelike eiendomme.

2.1.6.3 Tekort en Oorskot

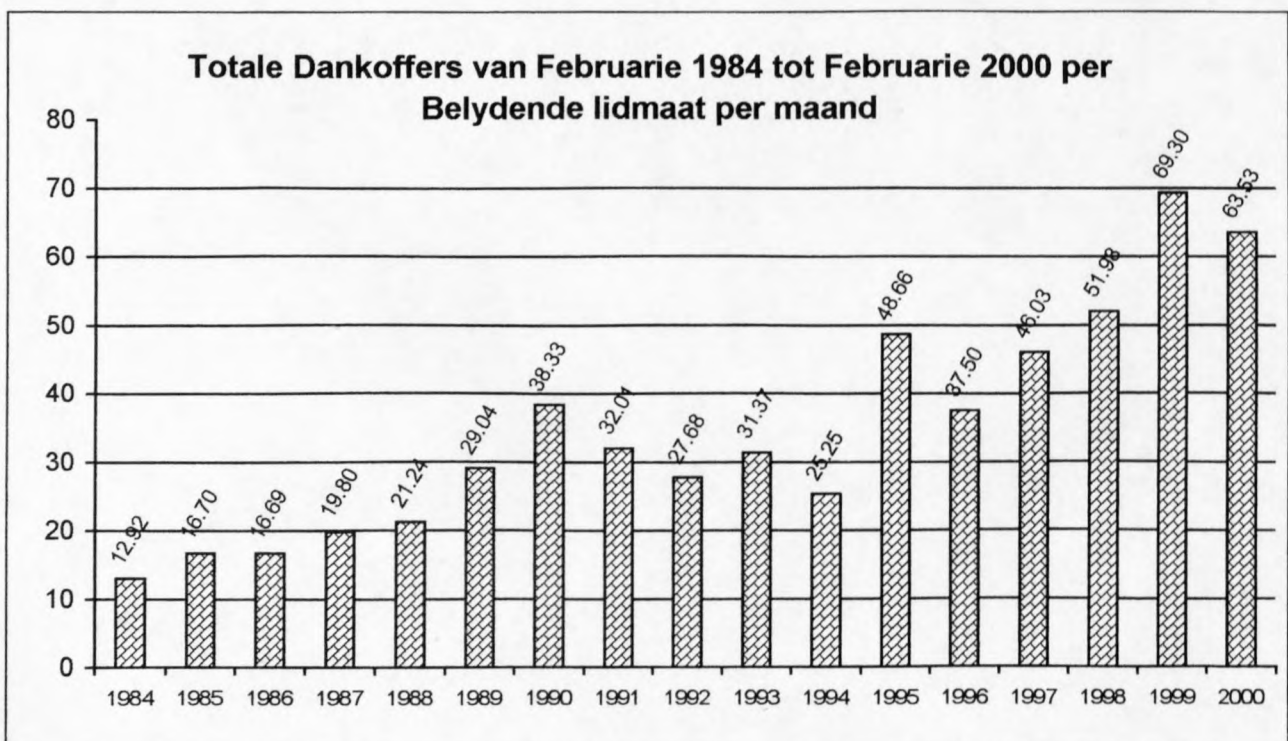
Die totale tekort of oorskot vir die afgelope 17 jaar is R202 129. Die laaste drie jaar is die tekort van die vorige 15 jaar van -R23 936 uitgewis, die werklike oorskot oor die laaste drie jaar was dus R226 065 gewees. Die groot tekort was as gevolg van lidmate wat hul dankoffers teruggehou het en die uitgawe rondom die pakket vir Ds. Egelhoff. Die grafiek toon aan dat Hofmeyr, soos baie ander

klein gemeentes, altyd op die rand van die afgrond beweeg. Dit is slegs gedurende die laaste paar jaar wat die situasie verbeter het.

2.1.6.4 Gemiddelde dankofferbydraes per belydende lidmaat per maand

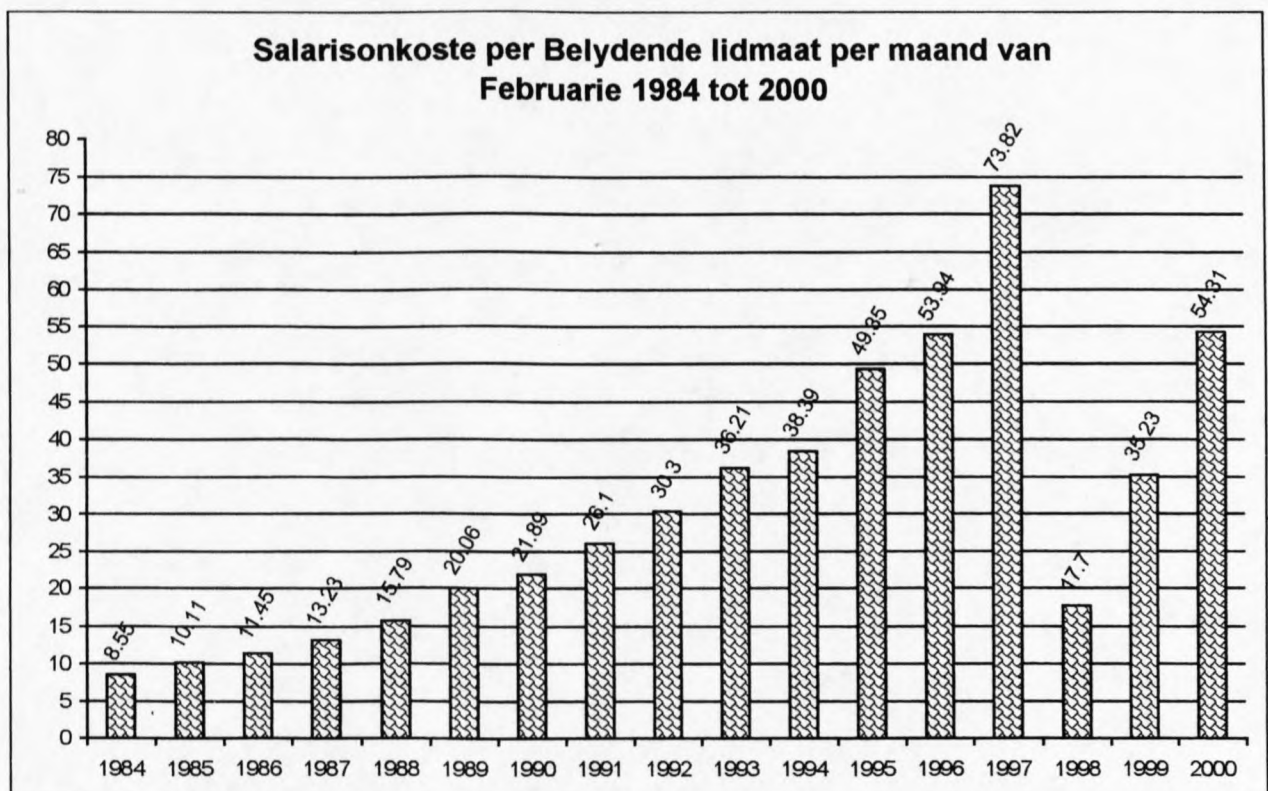
Kyk na Bylae A vir 'n volledige lys van Dankoffer-inkomstes van Februarie 1984 tot Februarie 2000. Die grafiek toon dat die inkomste per belydende lidmaat baie goed is. In die Ringsverslae is dit ook duidelik dat Hofmeyr deur die jare 'n baie goeie gemiddelde inkomste per belydende lidmaat gegee het. Hulle handhaaf die hoogste gemiddelde, selfs in vergelyking met ander gemeentes van

dieselfde grootte. Hul offervaardigheid is goed, maar hulle kan tog besin oor hul gesindheid ten opsigte van hul bydraes wanneer hulle nie met die leraar saamstem nie. Dit is duidelik uit die grafiek dat in, die 93/94- en 95/96-boekjaar, hulle hul offers as gevolg van die leraar teruggehou het. Nadat hulle aangespreek is, het hulle in 94/95 baie goed verbeter, maar toe die verhoudinge weer versuur, het hulle weer hul geld teruggehou. Die huidige gemiddelde inkomste is amper R64 per belydende lidmaat per maand. Dit vergelyk met die onkoste aan salarisse van amper R55 per belydende lidmaat per maand. Die twee getalle beweeg nou weer nader aan mekaar en daar sal binne 'n paar jaar 'n situasie ontstaan waar die gemeente nie meer hul leraar sal kan bekostig sonder om hul dankoffers te verhoog of om fondse op 'n ander manier te genereer nie.

2.1.6.5 Salaris uitgedruk per belydende lidmaat per jaar

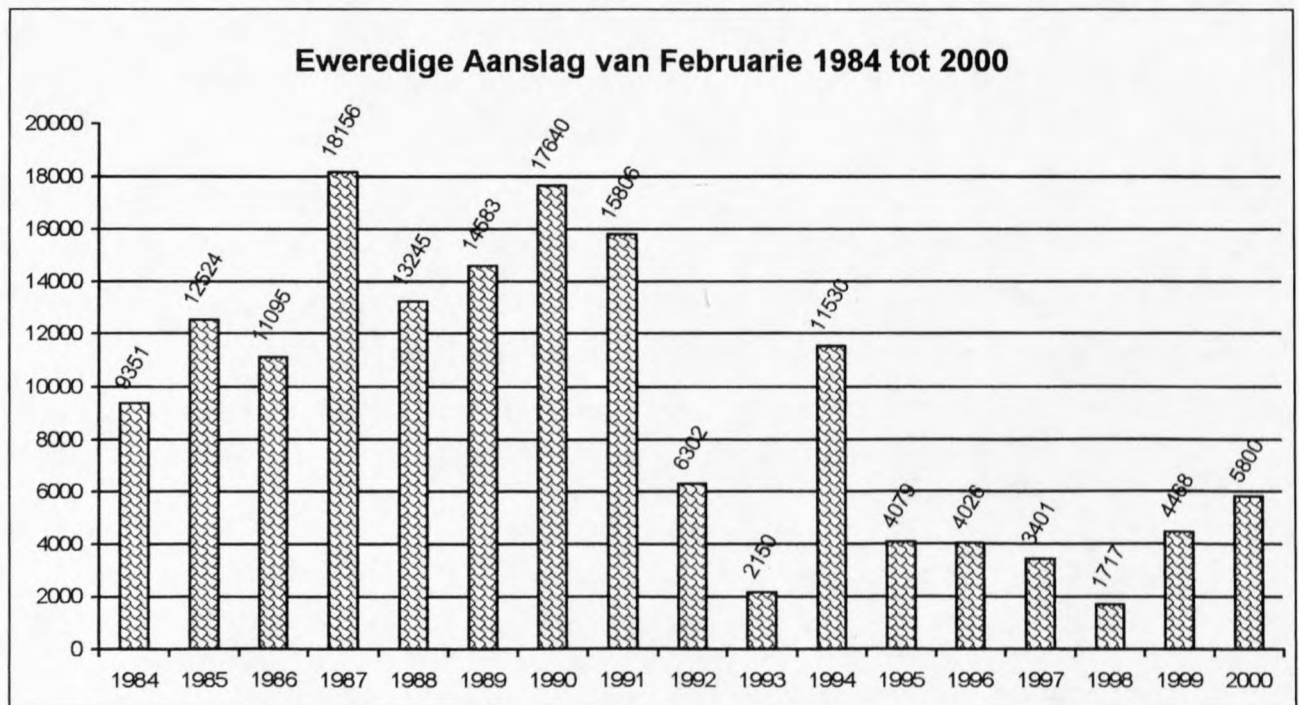
Kyk na Bylae A vir 'n volledige lys van salarisuitgawes van Februarie 1984 tot Februarie 2000. Uit meegaande grafiek is dit duidelik dat die salarisse oor die afgelope paar jaar stelselmatig gestyg het. Die styging was ook van so 'n aard dat dit bo die vermoë van die gemeente gegaan het. Die gemiddelde inkomste het sedert die 90/91-boekjaar jaarliks gedaal van net oor die R36 per belydende lidmaat tot in die 93/94 boekjaar tot net oor die R26 per belydende lidmaat. Die uitgawes alleenlik rondom salarisse, het egter drasties gestyg. Die uitgawes aan salarisse was in 90/91 net oor die R26 per belydende lidmaat, maar dit het opgegaan tot oor die R38 per belydende lidmaat per jaar. Die gemeente het by 'n punt gekom waar hulle eenvoudig nie meer hul leraar ten volle kon bekostig nie. Hulle het wel spesiale pogings aangewend en dit het verbeter, maar spesiale pogings

kan nie vir altyd gehandhaaf word nie. Die moontlikhede rondom 'n Kontraktuele- of Tentmakerspos het dit weer vir die gemeente moontlik gemaak om 'n inwonende leraar te kon bekostig. Die situasie is egter ook weer besig om te verander en sal oor die volgende paar jaar gemonitor moet word.

2.1.6.6 Eweredige Bydraes

Kyk na Bylae A vir 'n volledige lys van eweredige bydraes van Februarie 1984 tot Februarie 2000. Die Sinode van Oos-Kaapland het aan die begin van 1990 'n ernstige finansiële krisis in die gesig gestaar. Na vele gespreke en konsultasies het die Sinode besluit om die Botes-formule te gebruik vir hul eweredige aanslag. Dit het vir veral kleiner gemeentes, wat op die grens van finansiële oorlewing gefunksioneer het, weer hoop gegee. Gemeentes soos Hofmeyr het 1% gemeentes geword (tans is dit verhoog na 2%). Die aanslag het dus oor die tyd drasties afgeneem en gemeentes

kon weer asemhaal. Waar die gemiddelde bydrae van die gemeente die laaste paar jaar rondom R15 000 per jaar was, het dit gedaal na gemiddeld R4 000 per jaar. In 1994 het die gemeente, na 'n skenking van 'n lidmaat, 'n deel van hul agterstallige eweredige bydrae vereffen.

2.1.7 Samevattende Gedagtes

Net soos met die inleidende prentjie wat oor Hofmeyr geskets is en aangevul is deur die lidmaatgegewens, is die finansiële prentjie wat geskets word, een van daling. Lidmate gee in verhouding met die res van die Ringsgemeentes, uitstekend. Daar is selfs die gevoel dat die gemeente gemiddeld bo hul vermoë bydra. Natuurlik is dit so dat sommige lidmate meer kan gee,

maar in die algemeen gesien, het die gemeente 'n finansiële plafon bereik wat nie maklik oorgesteek kan word nie. Daar sal wel goeie landboujare wees wanneer hulle meer kan gee, maar dit sal eerder die uitsondering as die reël wees. Die tendens is eerder 'n reële afname as 'n toename. Hulle sal binne die volgende 5-10 jaar nie meer 'n leraar, selfs op kontrakbasis, kan bekostig nie. Dit bring ons weer eens by die vraag: Indien daar dan nie 'n voltydse leraar bekostig kan word nie, watter bedieningstrukture sal 'n bediening op Hofmeyr moontlik maak?

2.1.8 Belangrikste hulpbronne of bates

Die gemeentelike statistieke gee vir ons 'n deel van die prentjie, maar ons moet ook verder kyk om 'n meer volledige prentjie van die situasie te vorm.

2.1.8.1 Mense-potensiaal

Daar is goeie en betrokke lidmate in die gemeente. Hulle voel verantwoordelik vir die gemeente se voortbestaan en doen aktief mee om te help met die instandhouding daarvan. Alhoewel hul verstaan van voortbestaan en gemeente-wees nie altyd so positief is nie, is hul gesindheid goed. Die mense besit die potensiaal om te ontwikkel in 'n gemeente wat selfstandig gemeente kan wees, sonder om afhanklik te wees van 'n leraar om voor te gaan. Dit beteken egter dat daar 'n denkraam-skuif by heelwat moet plaasvind om dit te bewerkstellig. Daar is, veral in die dorp, lidmate wat tyd tot hulle beskikking het om vir mekaar om te gee en te versorg. Die meeste inwoners is behoudende persoonstipes S en C (van die DISC-analise) – perfeksioniste en standvastige, rustige mense wat die status quo verkies. Die lidmate van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr is in die lig van Hendriks (1988:141) se tipering, meer tradisionalistes en ook gefikseerdes. Daar is min individualiste en selfmotiveerders in die gemeente. Indien hulle egter die nodigheid van verandering en aanpassing kan insien en begelei word om dit te doen, sal hulle voluit daarvoor gaan en dit suksesvol doen. Daar is heelwat dinamiese vroue in die gemeente, wat al meer 'n leidende rol in die gemeente en gemeenskap begin speel. Hulle is raakvatters en gaan voluit vir 'n saak.

2.1.8.2 Kinders en jongmense

Daar is nie baie kinders en jongmense in die gemeente nie. Die kinders is ook van kleinsaf in die koshuise op Cradock. Die kinders styg egter, ten spyte daarvan, op sport-, leierskap- en akademiese gebied uit. Hofmeyr-kindere neem ook aktief leiding op geestelike gebied in die Cradock-skole. Die meeste Hofmeyr-kindere is egter na skool vir die Hofmeyr-gemeenskap verlore. Hulle kan dalk as nog 'n inkomstebron beskou word om die bediening op hul tuisdorp, waar hul ouers nog woonagtig is, te ondersteun. Dit is 'n saak wat verder ondersoek kan word.

2.1.8.3 Leierspotensiaal

Daar is baie goeie leiers en leierpotensiaal onder die lidmate. Hier is dit veral opvallend hoeveel manslidmate geestelike leiding neem. Hier is nie 'n tekort aan persone wat kan preek (eie preek maak, met Leesroosterhulp of daarsonder) nie. In 'n situasie waar hulle dalk nie meer 'n leraar kan bekostig nie, sal hulle met begeleiding en toerusting die leraar se predikings- en ander funksies kan oorneem. Die potensiaal is daar onder verskillende ouderdomsgroepe en in beide geslagte. Die groep leiers blyk dus 'n sleutel te bied vir die verdere bestaan van die gemeente. Hulle kan met toerusting en begeleiding die hele gemeente bedien.

2.1.8.4 Geboue

Die kerkgebou is te groot – daar kan ongeveer 650 mense sit, maar daar daag net 100 lidmate vir 'n erediens op. Die gebou kort ook nou dringend aandag aan die noordekant, wat ongeveer R120 000 gaan kos. Anders is dit 'n goeie gebou wat met enkele veranderinge, heel doelmatig gebruik kan word. Daar is 'n kerksaal wat in 1976 in gebruik geneem is. Daar is kategese-lokale, die kerkkantoor, saal en kombuis. Aan die kategese lokale word tans gewerk. Daar word kleurvolle Bybelverhaal-prente teen die mure gevef. Die kategete en die kinders sit op groot kussings op die grond. Daar is ook 'n klanksisteem, TV en video wat in die kerksaal vir die kinders en volwassenes aangewend word.

2.1.8.5 Samewerking tussen Engelssprekende en Afrikaansprekende gelowiges

Daar is 'n baie goeie verhouding tussen die verskillende gemeenskappe. Sommige Afrikaners veg nog so nou en dan die Boere-oorlog oor, maar in die algemeen is daar 'n besonder hegte verhouding. Dit vloei ook voort vanuit die saamwees van die gemeenskap by die Sportklub. Die tennis en die rolbal deel een klubhuis. Die saamwees by die Sportklub op 'n Woensdag, maar veral op 'n Saterdag, is baie besonders. Daar is ongeveer 35 Anglikane en 30 Metodiste in Hofmeyr. Ek het reeds met beide leraars van dié kerkgroepe gepraat oor nouer samewerking en beide was positief oor die ontwikkeling van 'n eiesoortige en nuwe bedieningstyl vir Hofmeyr. Hier kan nog iets baie spesiaals ontwikkel.

2.1.8.6 Gemeenskap wat betrokke is

Die gemeenskap (wit) is baie nou by mekaar betrokke. Almal weet alles van elkeen, so daar kan nie regtig 'n skynheilige front voorgesit word nie. Hulle kan lekker onder mekaar baklei en skinder, maar wanneer daar nood, soos siekte of dood in die familie is, dan staan almal, Engelse en Afrikaners, mekaar by en sorg vir mekaar. Hierdie besondere Bybelse beginsel kan nog verder ontwikkel en binne die Christelike raamwerk geplaas word.

- 2.1.9 Samevattende Interpretasie en Gevolgtrekkings
- 2.1.9.1 Die ouer- en kleiner-wordende gemeenskap bring die gemeente by 'n krisis in sy bestaan. Hulle kan nie meer met 'n bedieningstruktuur, soos in die verlede, voortgaan nie.
- 2.1.9.2 Die finansiële situasie van die gemeente is nog goed, maar met die tendens van getalle wat minder word, sal hulle nie meer vir lank 'n Tentmakers- of kontraktraktuele leraarspos kan bekostig nie. Hier is ook min of geen werksmootlikhede vir 'n leraar om sy inkomste aan te vul nie. Indien sy vrou nie werk en 'n inkomste inbring nie, kan hulle nie finansiëel oorleef nie.
- 2.1.9.3 Die gemeente sal dus sekere keuses moet uitoefen om 'n bediening op Hofmeyr te hê. Hulle sal iets nuuts moet ontwikkel, wat hier op plaaslike vlak met hul getalle en finansiële omstandighede kan werk.
- 2.1.9.4 Daar is 'n paar indikators uit bogenoemde analise wat as moontlike oplossings uitstaan en wat verder ondersoek moet word:
- Beter samewerking tussen die Engelse en Afrikaanse kerke wat kan lei tot die stigting van 'n Gemeenskapskerk in Hofmeyr.
 - Die wônderlike leiersgroep wat hier is, kan binne die volgende paar jaar verder toegerus en ontwikkel word sodat hulle volledig verantwoordelikheid vir die bediening op hulle neem.

2.2 Kontekstuele Analise

2.2.1 Metode van ondersoek

Ek het met 'n paar persone, wat hul lewe lank op Hofmeyr grootgeword en gewoon het, gepraat. Ek het eers 'n kaart van die dorp by Lieb Opperman, oud-Burgemeester (1968-1986) van Hofmeyr, gekry. Hy het heelwat inligting oor die dorp met my gedeel. Sy vader was ook vir 25 jaar Burgemeester van Hofmeyr. Daarna het ek die kaart op my rekenaar geteken en met die kaart deur die dorp gery. Ek het vir Poppie Coetzee, wat haar hele werkende lewe op die sentrale van Hofmeyr gewerk het, deur die dorp gery. Sy het vir my vertel wie waar woon en watter kerkverband hulle is. Sy het ook lewenstaaltjies oor die meeste van hulle vertel. Sy het vertel wie in die verlede waar gewoon het en hoe hulle met die huidige inwoners van die dorp inskakel. Met haar hulp het ek die kaart van elke huis met hul inwoners saamgestel.

Ek het met Petrus Pretorius, seun van Mike, vir jare die gemeente se leier-ouderling (gestorf 7/2/2000) en Roelf Opperman, boere uit die distrik, gepraat oor al die boere. Ek het ook met al die kerkraadslede van die plaaswyke oor die boere gepraat. Ek het 'n kaart van al die plase van die distrik by die SAP gekry en aangeteken waar ons lidmate woon. Ek het self deur die distrik gery en tydens huisbesoek met verskillende boere oor die dorp en distrik gepraat. Ek het ook besoek afgelê, of tydens informele kuier geleenthede by die Sportklub, met van die Engelse boere en inwoners, soos Valerie en haar dogter Anne Vermaak, ook Valerie se seun Naas, Willoughby en Shirley Lord, Buster Edwards en Fred Every gepraat. Dit is die mense wat my die beste inligting oor die dorp en die mense kon gee.

2.2.2 Sosiale groepe en sosiale wêreld binne die gemeente

Aan die hand van sekere vrae (Bylae B) het ek met bogenoemde persone gaan praat en het ek self die konteks waarbinne ek gewoon en gewerk het, waargeneem. Hier is nou 'n samevatting van die gesprekke en waarneming.

2.2.2.1 Waar werk die mense?

Van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr is 28.65% van alle na-skoolse lidmate boere en 27.49% doen 'n ander werk as boer, waarvan die meerderheid in die onderwys betrokke is. Die ander lidmate is munisipale werkers en winkeleienaars. In totaal werk 56.14% van hulle. 28.65% van alle lidmate in die gemeente is pensioenarisse. Die Engelse gemeenskap het dieselfde verhouding as die Afrikaanse gemeenskap. Daar is dalk persentasie-gewys meer boere as ander werkers. Die Swart gemeenskappe werk as tuin en huiswerkers by die blanke inwoners en dan is daar 'n klomp wat by die munisipaliteit werk. Die meerderheid werkers is plaaswerkers. Daar is meer as 50% werkloosheid onder die Swart gemeenskappe in Hofmeyr.

2.2.2.2 Hoe ver ry hulle werk toe/skool toe?

- Werk toe – Plaasboere is op die plaas. Die gemiddelde afstand wat die ander werkers ry, verskil. Die wat in die dorp woon, ry van 'n paar honderd meter tot een kilometer om by die werk te kom. Die wat op plase woon en in die omgewing by plaasskole skoolhou, ry gemiddeld meer as 5km.
- Skool toe – Die meerderheid van die blanke kinders (95%) is in Cradock in die skool, van voorbereidende skole tot hoërskole. Dit is 65km tot in Cradock. Die kinders is dus van kleinsaf in die koshuis, weg van hul ouerhuise. Die Swart kinders is verdeel tussen die drie skole op die dorp.

- Kerk toe – Die dorpsmense ry minder as een kilometer kerk toe. Die plase wissel van 5km tot 40km van die dorp af.

2.2.2.3 Watter tipe ontspanning geniet hulle?

Hier is 'n Sportklub met tennis- en rolbal-fasiliteite. Daar was ook 'n Golfbaan, wat sommige weer aan die gang probeer kry. Mense is ook aktiewe lede van die Boerevereniginge, Vroue-Landsdiensvereniging, Tuinbouklub, Bejaardeklub en die Ned. Geref. Kerk se Vrouediens. Daar word baie by mekaar gekuier. DSTV speel ook 'n belangrike rol in die ontspanning wat mense geniet. Binne die swart gemeenskappe is die hoof-sport sokker, en dan kyk hulle baie TV.

2.2.2.4 Watter sosiale patrone is daar?

Oud en jonk sosialiseer saam met mekaar. Die Afrikaanse en Engelse gemeenskappe is nou met mekaar verbind en vervleg. Daar word oor en weer by mekaar gekuier en eredienste bygewoon. Wit en swart meng min en net op 'n amptelike vlak met mekaar. Daar is heelwat jong en ou mense in die Swart- en Kleurling-gemeenskappe, maar die middelgroep is afwesig. Hulle werk in die stede en los hul kinders by hul ouers op Hofmeyr aan huis.

2.2.2.5 Watter denominasies is daar?

Anglikane, Metodiste, AGS, Ou en Nuwe Apostels, Sewende Dag Adventiste, APK, Gereformeerde Kerk en die Hervormde Kerk. Net die eerste twee genoem, het elk 'n kerkgebou in die blanke deel van die dorp, wat nog een keer per maand gebruik word. Daar is verskillende denominasies onder die Swart- en Kleurling-gemeenskappe, soos die VGK – Swart- en Kleurling-kerke apart, net gesamentlike Nagmaal. Anglikane, Metodiste, AGS en dan 'n klomp verskillende Onafhanklike groepe. Daar kom elke week nog 'n groep wat rondom 'n leier vorm, bymekaar en ander ontbind weer.

2.2.2.6 Watter ouderdomme, taal, kultuur, rasse en politieke oortuigings word verteenwoordig?

- Ouderdom – Vergelyk met 2.1.4 vir statistieke van lidmate van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr. Die Swart- en Kleurling-gemeenskappe het heelwat kinders en ouer mense met 'n afwesige middelgroep.
- Taal – Afrikaans, Engels en Xhosa
- Kultuur – Afrikaans, Engels, Xhosa en die Kleurlingkultuur
- Ras – Blank, Swart en Kleurling

- Politieke oortuigings – Ver-regs, Regs en Behoudend-Nasionaal is die meerderheid onder die blankes. Die ANC is by verre onder die Xhosa-sprekendes die meerderheid. Die meerderheid Kleurlinge is NNP- en DP-ondersteuners. Die Engelse is meestal DP-ondersteuners.

2.2.2.7 Is hulle "locals" of "cosmopolitans"?

Hulle is meer "locals" as "cosmopolitans". Dit is veral waar vir die Kleurling- en Swart-gemeenskappe. Daar is heelwat blanke persone wat familie en/of vriende, onder andere kinders in die buiteland het, soos in die VSA, Kanada, Engeland en Australië. Dit maak hul oë oop vir 'n ander wêreld as Hofmeyr. Die rol wat DSTV, speel kan hierin nie onderskat word nie. Veral onder die jonger (vir Hofmeyr is dit almal onder 50 jaar) persone, het hulle heelwat meer kosmopolitaans geword.

2.2.2.8 Hoe sien jy die roeping en rol van die gemeente in die gemeenskap?

Hier het 'n baie tradisionele rol van die kerk na vore gekom. Die kerk is daar ter wille van die lidmate en nie ter wille van die verlorenes rondom ons nie. Die kerk moet hul eie lidmate versorg, dra en help. Indien hulle wil, kan hul uitreik na ander wat swaarkry. Ander kerke moet na hul eie lidmate kyk. Dit is nie hulle plig of verantwoordelikheid nie.

2.2.3 Sosiale groepe en sosiale wêreld van die omgewing waarin die gemeente geleë is
Aan die hand van sekere vrae (Kyk Bylae B), het ek met onderstaande persone gaan praat en het ek ook self die konteks waarbinne ek gewoon en verkeer het, waargeneem. Hier is nou 'n samevatting van die gesprekke en waarneming.

2.2.3.1 Metode van ondersoek

Ek het besluit om met die volgende persone oor hierdie vrae te gaan praat:

- Des Krummeck, die Landdros van Hofmeyr en lidmaat van die Anglikaanse Kerk
- Christo Keyter, die Stadsklerk en Stadstesourier en lidmaat van die NGK
- Fred Every, afgetrede sakeman en lidmaat van die Metodiste Kerk
- Stanley Mbewu, die Klerk van die Hof en lidmaat van die Assembly of God
- Agnes Mopa, kliniek suster en lidmaat van die VGK
- Pastoor Peterson, besig om 'n gemeente van die Harvester Ministries International hier te vestig (Kleurling)
- Mnr. Smit (Kleurling), oud-skoolhoof en tans 'n Maatskaplike Hulpwerker en lidmaat van die VGK

Ek het op bogenoemde persone besluit omdat hulle my vanuit die Engelse-, die Swart- en Kleurling-gemeenskappe 'n agtergrond en beter verstaan van die konteks van Hofmeyr kon gee. Ek het met elkeen afsonderlik 'n gesprek aan huis of op kantoor gaan voer. Ons het gemaklik en ontspanne met mekaar gepraat. Ek het die volgende vrae gevra en gee hier die verskillende persone se antwoorde weer.

2.2.3.2 Watter verskillende groepe is daar in die gemeenskap?

Vanuit die antwoorde is dit duidelik dat daar 'n klomp pensioenarisse in die hele gemeenskap is. Veral in die swart gemeenskap woon kleinkinders by hul grootouers. Hulle is onbeheerbaar en gee baie probleme op die dorp as gevolg van wetteloosheid en ongehoorsaamheid. Hul ouers werk in die stede. Daar is 'n baie groot groep werkloses, wat almal op die pensioenarisse teer. Die meerderheid mense is onopgeleide en ongeskoolde werkers, sonder enige hoop op 'n beter lewe. Daar is veral 'n groot groep werklose jeugdiges onder die swart inwoners. Die boere in die distrik is meestal konserwatiewe Afrikaners. Bo en behalwe die plaaswerkers is daar ook van hul familie wat by hulle op die plase woon.

2.2.3.3 Watter magsblokke is in die gemeenskap?

Die verskillende politieke groeperinge is onder andere die ANC, UDM, SANCO, NNP, DP en KP. Dit is die hoof-politieke partye wat deur die meerderheid mense ondersteun word. Die blanke inwoners behoort aan die Belastingbetalers- en Bewonersvereniging en poog om so 'n magsblok te vorm wat met die munisipaliteit kan onderhandel en beding. In die Swart gemeenskappe is daar twee familiegroepe wat teen mekaar baklei – die Nohatala (ANC)-faksie waaruit die huidige Burgemeester kom, en die Lumko-familie wat meer die UDM en SANCO ondersteuners is. In die Kleurling-gemeenskap is daar veral 'n stryd tussen die DP en NNP. Die laaste merkbare magsblok is die rykes en besitters wat teenoor die armes staan.

2.2.3.4 Wat is die grootste behoeftes van die gemeenskap?

- Oorlewingsbehoeftes – honger: swak; siek: pyn

Die grootste deel van die Swart- en Kleurling-gemeenskappe leef in omstandighede waar hulle mees basiese lewensbehoeftes nie vervul is nie. Daar is weens die werkloosheid 'n groot armoede probleem. Dit het honger, siekte en ongesonde lewensomstandighede tot gevolg. Daar is baie swak behuising vir die grootste deel van die Swart- en Kleurling-gemeenskappe.

- Bedreiging: vrees, onsekerheid, spanning

Elemente van die blanke groepe leef onder spanning van onsekerheid en vrees. Hulle weet nie wat in die toekoms gaan gebeur nie en is bang dat nog meer van hul voorregte weggeneem sal word.

- Eensaamheid, neerslagtigheid en verwerping

Die ouer persone binne die blanke gemeenskappe ervaar 'n gevoel van eensaamheid en verwerping.

- Swak selfbeeld, skuldkompleks, mislukking

Dit is baie waar van die Swart- en Kleurling-gemeenskappe as gevolg van die armoede en werkloosheid waaronder hulle gebuk gaan.

- Sinloosheid, leegheid, frustrasie

Dit is ook baie waar van die Swart- en Kleurling-gemeenskappe as gevolg van die armoede en werkloosheid waaronder hulle gebuk gaan.

2.2.3.5 Is daar konflik en spanning in die gemeenskap?

Die grootste magstryd in die swart gemeenskappe is vir aansien, geld en leierskap. Die leierskapstryd is elke jaar met die Burgemeestersverkiesing op die voorgrond. Die kerke van die Kleurling- en Swart-gemeenskappe word ook in die politieke stryd ingetrek. Daar is 'n vreeslike jaloesie onder die mense en niemand gun mekaar iets nie. Veral in die ou blanke dorpsdeel word buitense en nuwe intrekkers as 'n bedreiging vir die ou inwoners beskou. Misdaad en drankmisbruik, veral weens die armoede en werkloosheid, skep konflik in al die gemeenskappe. Die ouer blanke inwoners wat erg konserwatief is en nog in die Apartheids-era lewe, veroorsaak in hul optrede teenoor van die Swart inwoners, spanning en rassekonflik. In die Kleurling-gemeenskap vrees hulle die oorheersing van die Swartes en daarom is daar ook 'n poging om die twee gemeenskappe nie te verenig nie. Opvallend is ook dat die politieke verandering gekom het, maar hier op Hofmeyr is die Swart inwoners nog nie bemagtig nie – hulle is nog steeds die werkers en dan word hulle ook te min betaal. Dit kom neer op uitbuiting van die blootgestelde swart werker. Weens armoede en werkloosheid aanvaar hulle enigiets net om te kan werk. Hierdie houding veroorsaak spanning tussen die verskillende gemeenskappe. Daar word 'n onreg aan regeringskant gepleeg deurdat die platteland baie afgeskeep word. Geen of min maatskaplike dienste word hier gelewer, wat mense uit hul armoede en werkloosheid kan ophef en dit vererger die konflik en spanning in die gemeenskap.

2.2.3.6 Wie is die mense met mag in die gemeenskap?

Daar is 'n paar persone wat geïdentifiseer is:

- Binne die blanke deel is dit: Mike Pretorius (sterf 7/2/2000), Buster Edwards, Willoughby Lord, Fred Every, Connie Beukes, Tommy Roux, Cornie Pretorius – hulle is nou almal uit die ouer

geslag (bo 50 jaar); Naas Vermaak, Fanus Smit, Micheal Lord, Gerald Fletcher – die jonger geslag (onder 50 jaar).

- Binne die Kleurling-gemeenskap: Jafta Abrahams, Dawid Jansen, Molly van Heerden
- Binne die Swart-gemeenskap: Hier vorm die jeug 'n magsblok, Nohatala, Mafilika Nqiqhi, Johnston en Alfred Seteni, Advice Office/ANC, Raadslede.

Dit is dus duidelik dat die mag gesetel is in individue, maar hulle is so integraal deel van die gemeenskap dat niks sonder die gemeenskap kan gebeur nie. Ongelukkig ontaard enige saak maklik in 'n politieke stryd tussen twee leiers en dan gebeur daar as gevolg daarvan, eenvoudig niks nie.

2.2.3.7 Hoe sien jy die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr? Wat sou jy vir die gemeente wil sê?

Die volgende opmerkinge het uit die onderhoud na vore gekom: Lidmate is nie lojaal teenoor mekaar nie. Hulle moet meer lojaal wees en meer met mekaar saamwerk. Hulle moet die ander gemeenskappe betrek in dit wat hulle doen. Die gemeente moet probeer kyk na moontlike werkverskaffings-geleenthede. Daar is ook gevoel dat lidmate 'n skuif rondom apartheid in die kerk moet maak – daar moet 'n groter openheid wees om na die ander gemeenskappe uit te reik. Die ouer en meer tradisionele siening van die kerk moet plek maak vir 'n nuwer en meer "by" siening. Daar is vir te lank op een manier dinge gedoen. Dit moet nou verander. Daar is 'n behoefte geïdentifiseer dat die Engelse en Afrikaanse kerkgemeenskappe meer moet saamwerk. Daar is ook raakgesien dat min mense verantwoordelikheid neem vir die leiding in die gemeente en die gedagte is geopper dat meer persone in die leiersposisies van die gemeente betrek moet word. Die behoefte en soeke na geestelike herlewering in die gemeente, is uitgewys, want daar is 'n geestelike doodsheid in die gemeente te bespeur. Die gemeente moet hul stem in die gemeenskap oor sake laat hoor – moet uitgaan en doelgerig mense intrek deur die onkerklikies te besoek, te versorg en te bid. Fokus op hele huisgesinne, maak 'n verskil in die gemeenskap.

2.2.3.8 Wat verwag jy van die kerk? Wat kan die kerk in die gemeenskap doen?

Hier het verskillende sake waaraan die gemeente moet aandag gee, na vore gekom. Die kerk moet 'n ondersteuningstelsel op die been bring om die mense wat in armoede en werkloosheid vasgevang is, te kan ondersteun. Begin iets soos 'n voedingskema, klerebank en maak 'n plan rondom werkloosheid. Lidmate moet 'n voorbeeld stel en hul werkers meer betaal en vir hulle beter geleentheid gee. Die kerk moet saam daarmee uitreik en pastorale werk ook in die ander gemeenskappe doen. Die lidmate moenie dink dat die Ned. Geref. Kerk beter (superior) as ander kerke is nie en moet daarom meer kontak maak met die ander kerke in al die gemeenskappe. Daar moet dus 'n groter samewerking tussen die verskillende kerke wees. Weens die groot verwydering

tussen die swart en wit gemeenskappe, is dit moeilik, maar daar moet tog probeer word om na mekaar uit te reik. Soos een dit gestel het: groet en verdra mekaar ten spyte van verskille. Deel hiervan is dat die gemeente leiding moet neem met die reël van 'n vergadering met gemeenskapsleiers en/of kerkleiers om oor die huidige probleme te praat en saam te soek na moontlike oplossings.

2.2.4 Samevattende Interpretasie en Gevolgtrekkings

- 2.2.4.1 Met die deurloop deur die dorp, het dit my opgeval dat dit 'n baie ou en vervalde dorp is. Daar is ongeveer 5/6 huise wat in die 70's en vroeg 80's gebou is. Die grootste groep dateer uit die 30's-50's. Dan is daar 'n volgende groep wat selfs ouer as dit is. Die meeste plekke is verwaarloos en kort dringend aandag. Die kerkgebou is ook verwaarloos, veral die noordelike kant, waaraan gewerk moet word. Daar is heelwat leë erwe waarop daar vroeër huise gestaan het, maar dit is deur die jare afgebreek. Daar is 'n paar winkels/kafees wat 'n bestaan probeer maak. Die bank is toe, daar is 'n eenman-poskantoor, 'n Landdroskantoor sonder 'n volwaardige landdros; die SAP het geen inwonende hoof nie ('n vrou wat op Steynsburg woon) en geen maatskaplike werker/ster nie.
- 2.2.4.2 Dit is duidelik dat daar 'n tyd was toe mense hier goed saam gewoon het en daar is deur die jare 'n ryke tradisie opgebou wat wonderlik in die museum uitgestal is. Nou het die dorp egter verval; wit en swart praat daaroor. Almal is bekommerd oor die agteruitgang van die dorp. Die bank wat einde 1999 toegemaak het, was amper die laaste slag.
- 2.2.4.3 Mense op die dorp is oud en negatief en moedeloos en magteloos. Hulle klou vas aan die laaste stukkies wat vir hulle sin maak – die kerk.
- 2.2.4.4 Daar is 'n geweldige armoede- en werkloosheidsprobleem in die gemeenskap en nie werklik baie moontlikhede vir besigheid of 'n verbetering ten opsigte daarvan nie. Behuising vir veral die Swart- en Kleurling-gemeenskappe is in 'n haglike toestand. Die provinsiale en nasionale regering doen min om die probleem aan te spreek.
- 2.2.4.5 Omdat die mees basiese behoeftes van die mense nie aangespreek word nie, is hulle op geen manier in staat om volgens die Maslow-lys van behoeftes, aandag te gee aan die volgende vlak nie. Dit bly 'n sukkelbestaan en oorlewingstryd.
- 2.2.4.6 Die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr het baie potensiaal om sinvolle bydraes te maak in 'n soeke na 'n ander en nuwer manier van kerkwees. Die ouer mense moet egter deur die proses van verandering begelei word. Dit is weens die politieke verlede en

Apartheidsgesindheid nie so maklik vir hulle om betrokke te raak by die ander gemeenskappe nie.

- 2.2.4.7 Die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr sal nie vir lank met sy huidige manier van funksionering kan voortbestaan nie. Daar sal daadwerklik pogings aangewend moet word om onder andere die nuwe intrekkers in die dorp in te trek. Dan sal die bedieningstrukture van gemeente-wees moet verander. Die Engelse gemeenskappe sal moontlik ingetrek kan word om een Gemeenskapskerk in Hofmeyr te stig. Die volgende stap sal wees om uit te reik om al die gelowiges, ongeag ras, in die kerklike lewe te integreer.
- 2.2.4.8 Die gemeente het finansiële weer op die been gekom na 'n moeilike dekade. Hul selfbeeld is besig om te herstel en geestelik is hul besig om te groei. Die momentum moet gebruik word om 'n daadwerklike en sinvolle verandering in kerkwees te laat gebeur.
- 2.2.4.9 Die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr is nou ook meer in staat om iets daadwerkliks te doen aan die armoede en werkloosheid op die dorp. Die vraag is egter of daar by hulle 'n behoefte is om dit te doen. Dan eers sal daar besin kan word oor wat om aan die omstandighede van die mense rondom hulle te kan doen.

3. HOOFSTUK 3 : BASISTEORIE

Die eerste hoofstuk bied vir ons 'n goeie verstaan van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr en die gemeenskap van Hofmeyr. Dit bied vir ons 'n beeld van 'n spesifieke gemeenskap, maar daar is 'n wêreld en strominge in die wêreld rondom Hofmeyr wat weer op die gemeente en gemeenskap inwerk. Indien ons 'n meer volledige prentjie kan vorm, sal dit ons help in ons soeke na 'n basisteorie wat vir Hofmeyr in die wêreld van 2000 kan begelei.

3.1 Die Megatrends in die wêreld van 2000

Hier kan ons nie anders as om na die groot banne te kyk wat deur Bosch (1996:262-273 en 349-362) en Newbigin (1995:16-44) vir ons geskets is nie. Dit is die megatrends wat die kerk die afgelope paar eeue gevorm en gemaak het wat dit vandag is. Ek stip kortliks aan wat gebeur het en hoe dit die kerk weggeskuif het van sy ware identiteit. Hierdie wegsuif kom in 'n meerdere of mindere mate by die gemeente van Hofmeyr in 2000 voor. Ek sal telkens toon hoe Hofmeyr ook binne die banne weg van hul ware identiteit geskuif het.

3.1.1 Rede en Logika

Rede en logika het uiters belangrik geword, ook in die godsdienste en teologie. Eers is gemeen dat die mens sy bestaan aan God te danke het. Nou is dit omgekeer en het God sy bestaan aan die mens te danke. Die kerk het op 'n paar maniere hierop gereageer. Die eerste stap was om godsdienste los te maak van rede en dit te verwys na gevoel en ervaring. Tweedens was daar privatisering van die godsdienste. Derdens is teologie ook as 'n wetenskap verklaar. Vierdens het godsdienste probeer om homself te vestig deur 'n Christelike samelewing te stig. Laastens was daar die benadering om die sekulêre samelewing te omhels. In Suid-Afrika het ons gepoog om 'n Christelike samelewing daar te stel. Alle waardes en beginsels van die kerk (Ned. Geref. Kerk) is op die breër gemeenskap afgedruk. Dit is gedoen sonder om in ag te neem dat ons in 'n pluralistiese land woon. Dit was ook nie gerugsteun deur die kerk wat God se waardes en beginsels uitgeleef het nie, maar slegs die waardes en beginsels wat ons vir onself as belangrik gereken het, is uitgeleef. Ons vind, in Hofmeyr, veral dat godsdienste 'n private en individuele saak geword het. Dit is my saak, my kerk, my geloof en niemand hoef of mag daaraan karring nie.

3.1.2 Skeiding tussen subjek en objek

Tweedens was daar die Verligting se skeiding tussen subjek en objek. Subjektiewe en objektiewe kennis word teenoor mekaar gestel. So word wetenskap die "terrein" van die objektiwiteit; kuns, literatuur, digkuns en godsdienste word subjektiewe kennis. Die uiterste hiervan is dat die wetenskap

die godsdiens vervang het. So het die geleerde die Bybelteks bestudeer, maar is nie self daardeur ondersoek nie. In veral die Ned. Geref. Kerk het dit oorgevloei daarin dat daar 'n oordrewe klem op kennis teenoor gevoel gestel is. Daarom is die fokus onder andere in eredienste geplaas op die prediking en het die hele Leitourgia – fokus op God – verlore geraak. Wat kon ons leer met ons verstand, en wat kon ons denke oor God verder verbeter? Solank die *leraar/prediker* van die gemeente 'n goeie preek gelewer het, was lidmate tevrede. Die meegaande Doop- en Nagmaalsformuliere het ook gefokus op kennis-oordrag en gevoel, is uit alle godsdiensoefening gesny. Die klem op kennis is nie verkeerd nie, maar om dit te skei van gevoel het veroorsaak dat ons lewens ten spyte van goeie prediking, onaangeraak gebly het. Die Bybel is bestudeer in Bybelstudiegroepe en by wyksbyeenkomste, maar die leraar moes nog 'n boodskap bring en daarna het ons huis toe gegaan, en ons lewens was nog steeds onaangeraak deur die kennis wat ons verkry het.

Die *leraar/prediker* van die gemeente was die amptelike verklaarder van die Woord van God en gemeentelêde kon nie of mag nie sy siening, verduideliking of uitleg teëgaan nie. Mense het hulle onbevoeg geag om die Woord van God te lees en sodoende het hulle dit maar in die hande van die leraar gelaat. Die Kerugma – lees en verkondiging van die Woord van God – is gelos vir die opgeleide en toegeruste *leraar/prediker*. In Hofmeyr is hierdie manier van doen diep ingebed in die lewe van die gemeente. Die klem en fokus van die gemeentelike werk, is die prediking. Die verkondiging mag egter nie mense se lewens raak nie. Mense laat dit eenvoudig nie toe nie. Min het 'n vaste lees- en oordenkingsprogram wat sistematies deur die Skrif werk. Kerkraadsvergaderinge fokus op die Kerkorde en besluite van vergaderinge word afhanklik gemaak van ons menslike kennis en verstaan van sake. Daar is nie werklik plek en ruimte om na te dink oor wat die Woord van God oor 'n spesifieke saak vir ons sê nie.

3.1.3 Oorsaak-gevolg-denkpatroon

Derdens het die oorsaak-gevolg-denkpatroon die oorhand gekry. Die Newtonse paradigma het 'n geslote siklus van oorsaak en gevolg van die wetenskap gemaak. Die vernietiging van doel en die vervanging van doel met kans (aksie, reaksie), as die manier om die werklikheid te verstaan, het ook sy invloed op die teologie gehad. Waar die eintlike doel van die teologie die beantwoording van die "sinvrae" van die lewe was, het menslike beplanning en handeling geleidelik die plek geneem van vertrouwe in God. Alles het 'n oorsaak en gevolg. Ons moet nou net deur deeglike nadenke, beplanning en uitvoering, ons eie heil uitwerk. Daar kom tye waar ons dit nie regkry nie, soos met droogte. Dan kan ons weer ruimte maak vir God. Daarom is gedink dat die oplossing vir die kerk net in goeie en deeglike beplanning en bestuur van die planne, lê. Ongelukkig is daar nie altyd in

die proses genoeg ruimte vir God gelaat nie. Ons het meer op ons bestuursvermoë staatgemaak as op God. Die mens kan nou sy/haar eie heil uitwerk. Ons moet net goed genoeg lewe. Dan sal die gevolg wees dat ons onself in die hemel kan inwerk. Goeie lewe het 'n plek in die ewigheid tot gevolg. Ook in Hofmeyr het ons klem geval op goeie beplanning en bestuur. Die laaste paar jaar het daar weens die finansiële krisis in die gemeente van Hofmeyr en die feit dat hulle later hul leraar moes laat gaan, 'n verandering gekom in hul denke oor alles. Dit was egter nie van diepgaande aard nie. Hulle het net weer harder gewerk en beter beplan en hul weer onafhanklik van God gemaak. Mense leef ook onder die las dat hulle hul eie heil kan uitwerk en ervaar in hulself dat dit nie moontlik is nie en word moedeloos en voel verlore.

3.1.4 Filosofie van vooruitgang

Vierdens was daar die filosofie van vooruitgang. Miskien was die positivistiese lewensuitkyk van vooruitgang die mees dramatiese invloed van die Verligting. Dit het 'n geweldige invloed uitgeoefen op die godsdienste, want die godsdienst is hierin 'n vennoot gemaak om die Westerse vooruitgang uit te dra en opheffing te doen. Die kerk was so verweef met die staat, die koloniale regering, die apartheidsregime en dié het geweet wat die regte ding is om te doen sodat daar vooruitgang kan kom. Vooruitgang was ook gemeet aan en verstaan in die siening van die blanke westerse beskawing. Die blanke kerk was dus die een met die kennis oor God en kerkwees en het dit nou vir die arme dom, agterlike ander kom leer. Die hoogmoedige wyse waarop dit plaasgevind het, het die ontvangers van die vooruitgang skepties gemaak oor die westerse beskawing en die kerk, maar die ergste van alles ook oor God. In Hofmeyr dink die gemeente nog steeds dat ons vooruitgang vir ander bring. Ons is beter as die ander ("swartes") en daarom kan ons hulle leer wat die regte manier van doen is. Omdat hulle nie so goed ontwikkel is nie, wil ons nie regtig met hulle meng nie. Ons kan glad nie met hulle een wees nie, want hulle is nog te onderontwikkeld. Ons sal hulle help en ondersteun dat hulle kan groei en in die lewe vorentoe kan gaan, maar hulle dáár en ons hiér. Ons het hierdie manier van doen gelykgestel met Diakonia. Die dienswerk van die kerk is dus gesien as hul bydrae tot vooruitgang. Daarom is skole gebou, klinieke en hospitale opgerig, versorgingsoorde vir weeskinders begin, asook tehuise vir bejaardes, die CMR, ens. Hierdie is natuurlik alles belangrike dinge, maar ons het dit alles daar ver ten opsigte van ander gedoen. Die kerk het nie geleer om, soos Jesus, in die huis van die tollenaar in te gaan en daar saam met hom te eet nie. Die kerk het nie geleer om, soos Jesus, self die melaatse aan te raak nie. Solank ons onaangeraak deur die vooruitgang kon, bly was alles reg.

3.1.5 Onderskeiding tussen feit en waarde

Vyfdens was die onderskeiding tussen feit en waarde. Die gevolg van die onderskeid was dat feite en waardes beskou is asof hulle tot verskillende werklikhede behoort het. Die twee het niks met mekaar te make nie. Godsdienste handel oor waardes. In die kerk het ons nie te doen met feite nie, maar met waardes. Niks is dus absoluut reg of verkeerd nie. Dit is hoe jý 'n saak sien, wat tel. Daar is nie vaste feite, waarhede, nie; net waardes. Daarom kan elke mens kies watter waardes hy/sy wil aanhang, want alle waardes word as gelyk beskou. Die direkte gevolg is dat Christenskap gedegradeer is tot 'n wye verskeidenheid van keuses, elke keuse (of godsdienste) verteenwoordig 'n ander stel waardes, maar almal is ewe waar. Omdat daar van waardes sprake is wat nie absoluut kan of mag wees nie, kan elkeen selfs binne die Christelike gemeenskap glo wat waar en reg is, en dit dan navolg. Solank ek oortuig is dat wat ék doen reg is, is dit goed so. Daarom, as my waardes van joune verskil, mag jy my nie in die lig van jou waardes beoordeel of veroordeel nie. Saam gesien met die individualistiese streep, is hierdie seker een van die sake wat ons vandag die meeste probleme gee. Elkeen bepaal self wat die waarheid is en watter waardes ek moet navolg. Daarom maak mense wat hulle wil. Solank hulle oortuig is dat hulle reg is, gee hulle nie om nie. Ons vind in Hofmeyr al meer dat mense volgens ander waardes begin lewe. Omdat daar nie meer 'n waarheid, naamlik Jesus Christus is nie, besluit mense self om te lewe soos wat hulle wil. Hulle trou en skei, hulle vul hul belastingvorme in soos hulle wil, hulle staan by terwyl ander in ellende lewe – dit alles omdat die feit van Jesus Christus as ons Heer, geskei is van sy waardes. Daarom kan ons skisofrenies glo in Hom sonder om sy waardes uit te lewe.

3.1.6 Alle probleme is oplosbaar

Sedens was daar die uitspraak dat alle probleme oplosbaar was. Ons het die antwoorde op al die vrae en ons kan die oplossings gee vir al die probleme. Die gesigspunt dat alle probleme oplosbaar is, het ook 'n invloed op die Teologie gehad. Dogma het wonderwerke en enige onverklaarbare gebeure, ontken. God het 'n "God of gaps" geword. Soos die wetenskap vorder, was God al hoe meer vervangbaar. Ons het dus al minder op God vertrou om ons in die lewe by te staan. Ons moet net na die regte oplossing soek, dan sal ons die saak kan uitwerk. Hier in Hofmeyr het die kerk ook vir alles 'n oplossing probeer soek. Daar is min ruimte vir God se wonderwerkende ingrype. Daar is nog net plek vir Hom wanneer ons 'n ongeneeslike siekte kry of die reën wegbly. Wanneer daar ander probleme oor ons weg kom, soek ons by almal en alles 'n oplossing. Mense vertrou nie meer dat God hulle kan help nie, daarom bid mense nie meer om sy wonders, leiding, hulp en raad nie.

3.1.7 'n Geëmansipeerde en outonome individu

Laastens was die aanspraak dat elkeen 'n geëmansipeerde en outonome individu was. Die effek op Christendom was 'n verspreidende individualisme, wat veral in die Protestantisme gou veld gewen het. Elke individu het nou ook die reg en vermoë om God se wil te ken. Dit is natuurlik positief, maar het veral negatief uitgewerk deurdat gelowiges nie die belangrikheid van Koinonia – gemeenskaplikheid en Diakonia – dienslewering, aanvaar het nie. Ekumene is vir jare as iets van die duiwel beskou en ons het ons ook net gehou by dié wat soos ons dink, voel en maak. Lidmate is ook nie meer ingestem op mekaar nie. Selfs in die plattelandse Hofmeyr, waar daar baie fokus op die gemeenskap is, het individualisme ook sy kop uitgesteek. Mý geloof, mý verstaan, mý waardes, mý denke is belangrik; nie óns gesamentlike geloof, óns verstaan van die Skrif, óns waardes, óns denke nie.

3.1.8 Samevatting

Hierdie is die megatrends wat die kerk die afgelope paar eeue gevorm en gemaak het wat dit vandag is. Soos aangetoon, beleef ons op Hofmeyr hierdie strominge as 'n werklikheid. Die klein platteland is nie so afgesonder van die wêreld dat hierdie strome nie gevoel word nie. Dit is nou gebiedend noodsaaklik dat ons vir onself duidelikheid verkry oor hoe ons oor die kerk en gemeente moet dink. Wat lê in die kern van ons bestaan? Ons sal hierdie vraag in die volgende afdeling probeer beantwoord.

3.2 Die Drieënige God en die Kerk

Noudat ons meer duidelikheid oor die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr, die gemeenskap van Hofmeyr en die wêreld waarin ons tans lewe, het, moet ons meer teologies gaan kyk wat die basis van die gemeente vorm. Dan moet ons ook net vir 'n oomblik weer die aanhaling van Calvin in gedagte roep: *"Our constant endeavour, day and night, is not just to transmit the tradition faithfully but also to put it in the form we think will prove best."* Ek wil dit nou duidelik stel dat, voor ons getrou aan die tradisie kan wees, ons eers moet bepaal wát die tradisie is waaraan ons getrou moet wees. Is dit nou die Gereformeerde tradisie? Watter soort Gereformerdheid is dit? Of lê dit verder terug in die "leer van die apostels", soos wat hulle dit deur die eeue aan ons oorgedra het? Of lê die tradisie nog verder terug in die lewe en woorde van Jesus Christus, toe Hy gesê het "leer hulle om alles te onderhou wat Ek julle beveel het"?

Die tradisie lê egter nog verder terug in die wese van God. Daar moet ons ontdek wie en wat ons, die kerk, is! Daarom moet ons nie eerste na die kerk gaan kyk nie, maar na God. Ons vind ons ware

identiteit wanneer ons na die Drie-Eenheid kyk. Daar is al meer in die ekklesiologie ontdek dat die Drie-Eenheid 'n besonderse nuwe verstaan van die kerk na vore bring. Ons lees in *Missional Church* "*the perichoresis, or interpenetration, among the persons of the Trinity reveals that the nature of God is communion*" (Guder, 1998:82). Hieruit ontdek ons dat die kerk geroep word om hierdie goddelike dinamika, die ewige gemeenskap wat God is, te ego.

Wanneer ons so na ons Skepper, Herskepper en Versorger kyk, sal ons ons bestaansdoel kan aflei. Burger (1999:140), wanneer hy oor die kerk skryf, werk vanuit die Triniteit: "*die kerk wat behoort aan God, wat geroep en gestuur is deur Christus en wat gelei en bekragtig word deur die Heilige Gees*". Die vraag is of ons getrou is aan wie, hoe en wat ons moet wees, maar ook op 'n "*tweede sekondêre vlak*" (Burger 1999:290) of ons relevant is in die werklikheid van 2000 en meer spesifiek in die werklikheid van Hofmeyr. Indien dit blyk dat ons nie getrou of relevant is nie, sal ek enkele breë riglyne probeer uitwys oor hoe ons meer getrou en relevant in 2000 en in Hofmeyr kan word.

3.2.1 God ons Vader en die identiteit van die kerk

Die krisis wat die kerk in die gesig staar, is nie werk huisbesoek nog of gaan die Leesrooster ons prediking verbeter of funksioneer ons kleuterkerk goed nie. Die werklike krisis is die een van identiteit, ons selfverstaan. Wie is ons? Wat onderskei ons as die kerk, van 'n klub? Wat is ons bestaansdoel? Die vraag kom dringend en dwingend: Wat is ons identiteit? Burger (199:53) skryf dat "*ons sou ook kon vra: 'Wie s'n is ons?'*". Dan moet ek met Burger (1999:55-76) saamstem dat ons ons identiteit vind in die besondere verhouding wat ons met God het – "*ons behoort aan God*". Hierdie is 'n baie unieke verhouding. Die Bybel praat op verskillende maniere oor hierdie verhouding: die kerk word onder andere God se volk, sy kudde, sy kinders, sy vrou, sy liggaam genoem.

In die lig van hierdie beelde is dit duidelik dat ons nie meer aan onself nie, maar aan God behoort. Ons behoort nie meer aan ander gode, of het ander lojaliteite of ander verhoudinge wat belangriker is nie. Ons behoort ook nou aan God omdat Hy ons geskep, uitverkies en herskep het. Hy het die inisiatief geneem om ons syne te maak; daarom het net Hy reg op ons lewens. Hierdie reg van God is gegrond op en word gedra deur sy innige en merkwaardige liefde vir sy kerk. Dié liefde roep dan ook 'n wederkerige liefde van sy kerk op. Ons moet sy liefde met liefde beantwoord en dit moet ons as kerk doen deur gehoorsaamheid aan sy wil – Hom lief te hê en ons naaste soos onself. Wanneer hierdie wederkerige liefde nie sigbaar is nie, dra die kerk 'n verwronge beeld van wie ons is, uit na die wêreld. Nog erger dan dra ons 'n verwronge beeld van Wie God is, uit na die wêreld!

Die hartseer is dat, wanneer ons so kyk na die kerk, ook die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr (ook myself), sien ons maar min van hierdie unieke verhouding. Dan sien ons nie dat hierdie verhouding alles bepaal wat ons is en doen nie. Dan sien ons nie dat ons anders as die wêreld rondom ons is nie. Dan sien ons nie veel van die liefde vir God en vir mekaar nie. Die gevolg is dan dat die wêreld ook nie duidelik sien wie ons is nie. Daarom sal ons moet aandag gee aan hierdie besondere verhouding waarin ons staan – dat ons aan God behoort! Ons sal onder andere deur duidelike Woord-verkondiging, hierdie unieke verhouding vir die gemeente moet onderstreep. Ons sal met die leiers en begaafde mense van die gemeente, 'n pad moet loop om hierdie unieke verhouding vir hulle te demonstreer. Ons sal as gemeente moet kies om hierdie unieke verhouding waartoe God ons gekies het, uit te lewe – ook in die wêreld rondom ons.

3.2.2 God ons Verlosser en die taak van die kerk

Die kerk het nie net 'n unieke identiteit nie, maar ook 'n besondere taak (Burger 1999:77-102). God het ons nie net in 'n besondere verhouding met Hom geplaas nie, maar ook vir ons 'n roeping en opdrag gegee. Daarom is 'n belangrike vraag vir die kerk: waarvoor het God ons as kerk bymekaar gebring? In antwoord hierop moet ons teruggaan na die begin van die Ou Testament. Die wêreld as skepping van die Drie-Eenheid, het met die sondeval sigself buite die Koninkryk van God geplaas. God kom nou vanuit sy ewige gemeenskap en is besig om met sy herskeppingswerk weer die gemeenskap tussen Homself en die wêreld te herstel. Ons lees in Genesis 12 dat die Here vir Hom 'n volk uitkies om te seën en om tot seën vir die nasies te wees. Sy volk was egter nie 'n seën vir die nasies nie, maar die Vader stuur toe, gebore vanuit sy volk, sy Seun, Jesus Christus, om 'n seën vir die nasies te wees. Hy is die ware Mens, wat die versoening, die gemeenskapsherstel, bewerk. Die Gees van God is gedurig by Hom en is die Een wat Hom doop, wat Hom vul met krag vir sy taak. Dit is dus duidelik dat die Drie-Eenheid, in gemeenskap, betrokke is by die herstel van die wêreld en die bring van die wêreld onder sy bewind.

Die Drie-Eenheid seën egter nie die nasies in isolasie en sonder die mens nie. God roep vir Homself mense om deel te word van sy Koninkryk, van sy bewind en om tot seën vir die nasies te wees. Hy kies weer vir Hom 'n volk – die kerk om vir die wêreld te getuig van die seën wat deur sy Seun vir elkeen gekom het. Almal wat die roep gehoor het, ingegaan en die Koninkryk van God ontvang het, is nou deel van die kerk. In die proses van roeping, word die kerk ook deur die Heilige Gees gestuur om die Koninkryk van God in die wêreld te verteenwoordig. Hierdie getuigenis geskied nie net in die kerk nie, maar by uitstek moet dit op die markplein van die wêreld geskied – daar waar ons as kerk in die wêreld lewe en werk.

Die vraag is nou: hoe moet die kerk dan sy taak uitvoer? Dit doen die kerk eerstens as 'n **teken** en **voorsmaak** van iets wat nog gaan kom. Daardie iets is die Koninkryk van God, wat volledig gaan kom en volledig deur God met die wederkoms voltooi gaan word. Die wêreld moet in die kerk iets sien van wat die Koninkryk van God behels. Daarom moet die kerk die volgende karakter-eienskappe as teken van die Koninkryk van God vertoon: vrede, geregtigheid, barmhartigheid, genade. Volgens Bosch (1996:168) is Paulus se verstaan van die kerk dat dit "*the world in obedience to God*" is. Die kerk as teken in die wêreld moet dus 'n "*nuwe skepping*" wees. Die kerk se bestaan moet wees tot die verheerliking van God. Presies dit bepaal dat hy 'n effek op die buitestaanders sal hê. Die kerk as voorsmaak, trek deur hul gedrag buitestaanders aan of stoot hulle af. Die kerk in sy wese moet deur sy eenheid, gemeenskaplike liefde, sy voorbeeldige gedrag en sy stralende vreugde teken en voorsmaak van die Koninkryk van God wees. Daarom moet die kerk die wêreld help om die bewind van God te erken, die gawe van sy Seun te aanvaar en onder leiding van die Heilige Gees van harte onder die regering van God buig en Hom uit dankbaarheid as Koning dien (Nel 1994:23).

Die kerk doen dit ook tweedens deur 'n **agent** en **instrument** van die Koninkryk van God te wees. Die kerk is nie net passief betrokke deur die eenskappe van die Koninkryk van God voor te stel en uit te leef nie. Die kerk is ook aktief betrokke as mede-werkers "*vir die Koninkryk van God*" (Kol 4:11), as gesante, as ambassadeurs (2 Kor 5:20). Die kerk toon aan die wêreld wat die eise en die gawes van die Koninkryk van God is, en nooi dié wat nog buite staan, uit om die roeping van God te hoor en gehoorsaam. Bosch (1996:116) skryf dat, volgens Lukas, die kerk getuies was van die goeie nuus dat die Koninkryk van God in Jesus geïnkarnear is, dat Hy gekruisig is en opgestaan het, en wat Hy gedoen het. Hulle is nie in staat om enigiets te doen nie, behalwe om te wys op wat God gedoen het en gaan doen, om te getuig van wat hulle gesien en gehoor het en waardeur hulle aangeraak is.

Die taak van die kerk het dus te doen met die hart van die ons gemeente-wees. Indien die kerk nie hierdie teken en instrument vir God in die wêreld is nie, is ons nie meer kerk nie. Dan het ons soos Israel geword, wat opgehou het om 'n seën vir die wêreld te wees. Wanneer ons die kerk in die algemeen en die gemeente van Hofmeyr aan hierdie taak gaan meet, skiet ons weer eens ver tekort. Ons grens daaraan om nie meer kerk te wees nie, om eerder 'n klub te wees as 'n kerk; eerder 'n groep mense wat dink aan hulself en hul eie behoeftes, as om ons taak en roeping uit te leef. Ons sal dus opnuut moet ontdek wat ons ware taak en roeping behels en kies om dit te doen en te wees wat ons bely. Om ons hiermee te help, sal dit goed wees as ons duidelikheid kry oor wat ons prakties behoort te doen om ons taak uit te voer. Dit bring ons by die derde omskrywing van die kerk.

3.2.3 God ons Versorger en die bediening van die kerk

Met bediening van die kerk word bedoel: "*die totaliteit van aktiwiteite waardeur die kerk of gemeentes probeer uitvoering gee aan hulle missie*" (Burger 1999:104) Ons het reeds by bogenoemde twee aspekte geraak aan enkele momente van die saak, maar dit is ook belangrik om meer deeglik te kyk na hoe die kerk sy identiteit en taak in die wêreld na vore moet bring. As teken en voorspraak, as agent en instrument van die Koninkryk van God, moet die kerk volgens Burger (1999:83-84) vanuit Miga 6:8 die kennis van God versprei, leef met 'n genadige liefde en 'n patos vir die reg hê. Volgens Burger (1999:103-122) en Malan Nel (1994:27) hang die kerk se taak dan aan die hand van vier groot temas.

3.2.3.1 Leitourgia

Die aandag en hart van die kerk moet op God gefokus wees. Die hoofmoment vind in die erediens plaas waar die kerk gesamentlik voor God vergader. Dit is nie iets wat net alleen gedoen word nie. Dit is veral, en in die besonder, iets wat die gelowiges as kerk saam doen. Dit vind nie net in die erediens plaas nie, maar wel by alle ander spiritualiteitsgebeure. Daar waar twee of drie bymekaar is en op God fokus, vind 'n Godsontmoeting plaas. Die identiteit van die kerk is dus om gefokusde harte op God te hê. Die wêreld moet dus kan sien dat ons 'n baie innige en besondere verhouding met die Drie-Eenheid het, want ons hele fokus is op Hom. Hy moet die belangrikste en eerste in die lewe van die kerk wees en die wêreld moet dit kan sien.

3.2.3.2 Kerugma

Die kerk moet gefokus wees op God en dan moet die kerk die Woord van God ernstig opneem. Indien die gelowiges werklik op God fokus, is daar een manier waarop dit waar word, naamlik deur die Woord van God in die middel van alles te plaas. Die kerk moet herken word as die groep wat vanuit en deur die Woord van God lewe en bestaan. Daarom moet gelowiges gedurig die Woord van God lees en weer lees en herlees. In die lees en weer lees van die Woord van God, word die kerk al meer gevorm na die wil van God. Die lees van die Woord van God moenie net in die binnekamer plaasvind nie, maar moet ook sentraal staan in enige byeenkoms van gelowiges of dit nou in die erediens of Bybelstudie of kerkvergadering is. Enige verkondiging wat gedoen word, moet as sentrum daarvan die Woord van God neem. Geen ander bron en/of ander tradisie mag 'n hoër en belangriker plek as die Woord van God hê nie. Wanneer die wêreld daar buite na die kerk kyk, moet hulle sien dat daar vir die kerk niks belangriker is as die wil van die Drie-Eenheid, soos geopenbaar in die Woord van God, nie.

3.2.3.3 Koinonia

Die Drie-Eenheid toon aan ons dat gemeenskap baie belangrik is. Daarom kan die kerk nooit net 'n klomp individue wees nie. In Jesus en deur Hom is al die gelowiges deur die Heilige Gees aan mekaar, in en tot een liggaam verbonde. Ons is 'n eenheid! Hierdie eenheid kom na vore in ons lewens saam en met mekaar. Die kerk is 'n gemeenskap van mense wat saam deel het aan Jesus Christus en wat om dié rede deel kry aan mekaar (Nel 1994:42). Die Heilige Gees werk dan ook in die kerk wanneer ons na mekaar uitreik en mekaar se hande neem. Wanneer die wêreld daar buite na die kerk kyk moet hulle sien dat ons mekaar liefhet, mekaar respekteer, mekaar aanvaar en mekaar bedien, juis omdat ons op God fokus en die Woord van God die middelpunt van ons bestaan is. Ons saamwees as alle gelowiges, oor alle grense heen, moet wys dat ons 'n nuwe gemeenskap is wat net deur die werking van die Drie-Eenheid tot stand gebring kon word.

3.2.3.4 Diakonia

Uit bogenoemde drie temas vloei voort dat ons as kerk opgeroep is om te dien. Hierdie diens is nie net gerig na God en mekaar nie, maar is op 'n besondere manier gefokus na die wêreld rondom die kerk. Natuurlik moet ons God dien, natuurlik moet ons ook mekaar dien, maar wat van die kerk moet uitstaan, is dat ons in nederige gewilligheid, soos Jesus Christus, moet dien. Die kerk moet onderskei word van ander diensorganisasies, deurdat ons ander dien, nie ter wille van eie gewin nie, ook nie ter wille van die mens nie, maar omdat ons gedring word deur Jesus Christus se diens aan ons. Daarom moet ons as kerk op elke moontlike terrein in die samelewing diens namens Christus verrig. Christen-wees en gemeente-wees beteken om in-diens-te-wees. Kerkwees is diens doen, omdat Christus sy werk deur die kerk voortsit en die kerk juis daar is ter wille van die Koninkryk van God en so ter wille van die wêreld. Wanneer die wêreld daar buite na die kerk kyk, moet hulle sien dat die kerk oral rondom hulle op 'n besondere wyse diens lewer. Dit is 'n dienslewering wat die wêreld oproep om deel te word van hierdie besondere gemeenskap.

3.2.4 Samevatting

Die kerk, die ekklesia, is mense wat deur God geroep en gestuur word. Die kerk is dus God se instrument vir God se sending in die wêreld (Guder 1998:8). Die kerk is in die lig van die gemeenskaplikheid van die Drie-Eenheid, 'n gemeenskap van geroepe mense, bymekaar gebring deur God, met 'n opdrag en roeping om 'n gestuurde volk met 'n missie te wees. Hierdie missie is om in die wêreld uit te gaan met die boodskap dat die Koninkryk van God naby gekom het (Mt 10:7). Dit is om in die wêreld te lewe as teken en voorsmaak dat die Koninkryk van God reeds hier

is. Dit is om in die wêreld so te lewe dat mense opgeroep word om deel te word van die Koninkryk van God. Dit is om deur 'n dinamiese interspel van Leitourgia, Kerugma, Koinonia en Diakonia in die wêreld te lewe sodat die Koninkryk van God in sy volheid kan kom.

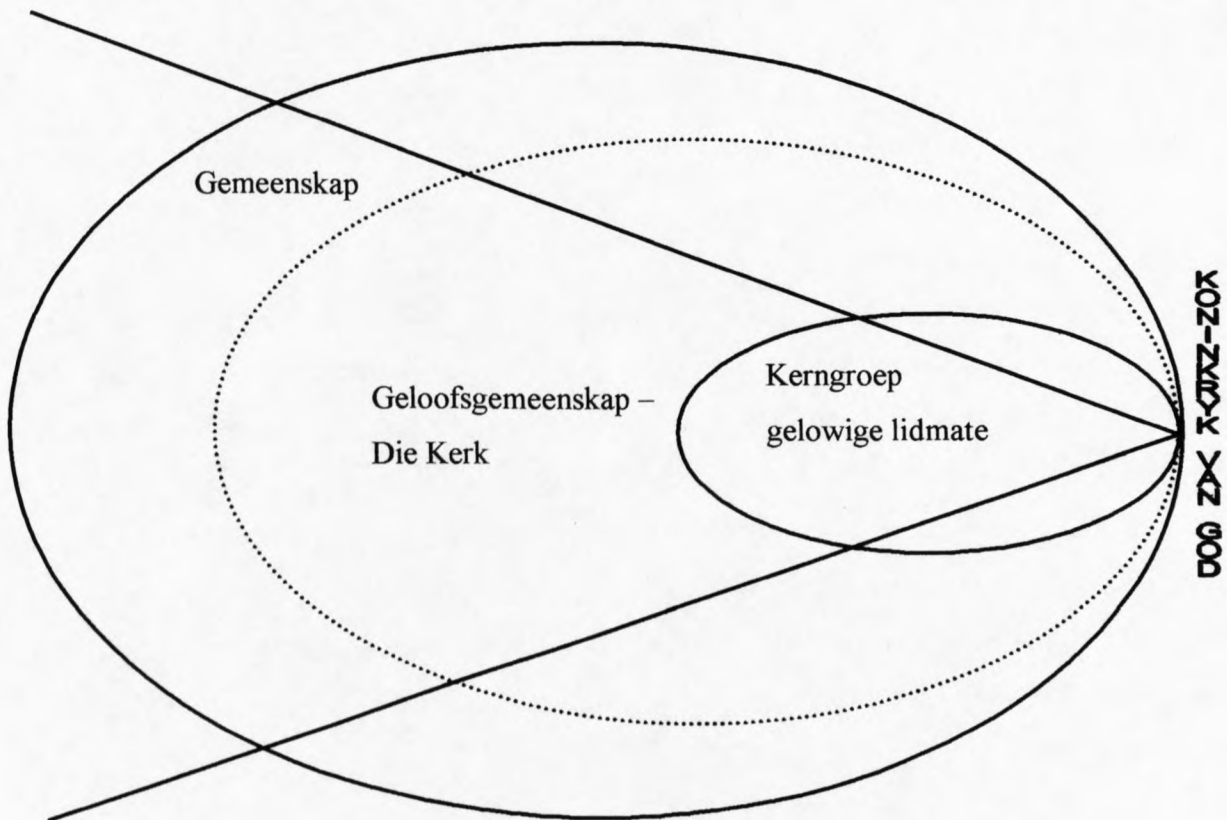
3.3 Vernuwning in Hofmeyr vir die nuwe Millennium

Die hartseer is dat die kerk homself nie meer beskou as mense wat deur God geroep en gestuur word nie. Daarom sien die kerk homself nie meer as God se instrument vir God se sending in die wêreld nie. Die kerk lewe nie meer met die kennis, of wete, dat die Koninkryk van God naby gekom het nie. Daarom weet ons nie meer hoe om in die wêreld as teken en voorsmaak, dat die Koninkryk van God reeds hier is, te lewe nie. Daarom weet ons nie meer hoe om in die wêreld so te lewe dat mense opgeroep word om deel te word van die Koninkryk van God nie. Daarom is daar min dinamiese interspel tussen die Leitourgia, Kerugma, Koinonia en Diakonia van die kerk, en is ons eerder 'n hindernis as 'n mede-werker om die Koninkryk van God in sy volheid te laat kom.

Uit bogenoemde kan ons sien dat daar 'n grondige vernuwning vir die kerk as geheel en ook in die besonder in Hofmeyr, nodig is. Hierdie vernuwning moet voortvloei uit ons verstaan van wie, wat en hoe die kerk moet wees. In die bespreking hierbo het dit ook duidelik begin uitkristaliseer dat die kerk 'n gestuurde gemeenskap van gelowiges is wat die Koninkryk van God in die wêreld verteenwoordig. Ons word eerstens as gestuurd na onself gestuur. Ons word gedurig opgeroep om weer die Koninkryk van God te ontvang en daar, in te gaan. Daaglik moet ons al meer die Koninkryk van God ontvang en dit deel maak van ons lewens, soos nog nooit vantevore nie. As gestuurd van die Koninkryk van God, moet ons dan ander nooi om deelgenote te word aan hierdie voortgaande reis in die wêreld, op pad na die volledige koms van die Koninkryk van God (Guder 1998:96-97).

Die kerk is ook nie 'n vrywillige groep individue nie. Die kerk is die liggaam van Jesus Christus waar ons gesamentlik aan mekaar verbind is en vir mekaar verantwoordelik is. Ons wys deur ons kerkwees 'n alternatiewe manier van lewe, wat as teken en voorsmaak van die Koninkryk van God dien. Ons wys dat ons 'n pelgrimsvolk is wat gedurig op weg is na die volledige koms van die Koninkryk van God, en om dié daar buite te nooi om deel te word van die op-weg-wees. Die kerk bestaan uit 'n verbondsgemeenskap wat gekies het om 'n verbintenis aan die Koning te maak en om die gebruike en verpligtinge van die Koninkryk van God na te kom. Hulle doen dit in die konteks van die wat op die drempel staan en inloer, maar ook in die konteks van die wat nog ver is. Kerkwees is dus dat die stuurende Drie-Eenheid ons sy koningskinders in die wêreld ingestuur het om die wêreld vorentoe te trek na die volledige realisering van sy Koninkryk.

Die volgende skets van Guder (1998:213) wil hierdie siening van die kerk skematies voorstel. Die kerk van God is 'n deel van 'n groter gemeenskap. Die hele doel van kerkwees is om as "*pilgrim people of God*" op weg te wees na die koninkryk van God. Die kerngroep gelowige lidmate moet die kerk voortstu op hierdie weg in die rigting van die Koninkryk van God. In die hele proses trek dit die gemeenskap in die rigting van God se Koninkryk. Die lyn tussen die kerk en gemeenskap is nie 'n vaste lyn nie, want daar vind 'n vloei van mense tussen die gemeenskap en die kerk plaas, soos wat mense lidmate van die kerk word en hulle hulself van die kerk losmaak.

3.3.1 Die vier terreine wat aandag verg

Aan die hand van wie, wat en hoe die kerk is, moet daar aan die volgende sake aandag gegee word:

3.3.1.1 Leitourgia

Ongelukkig kan die wêreld nie sien dat ons 'n baie innige en besondere verhouding met die Drie-Eenheid het nie, want ons hele fokus is nie op Hom nie. Hy is nie die belangrikste en eerste in die lewe van die kerk nie en die wêreld kan dit sien. By al die spiritualiteitsgebeure is die fokus nie op 'n Godsontmoeting nie, maar eerder op 'n mense-ontmoeting.

Die lidmate moet in die lewe van die leraar agterkom dat sy/haar aandag en hart op God gefokus is. Dan sal die leraar by elke byeenkoms en spiritualiteitsgebeure die lidmate begelei om waarlik op God te fokus. Gelowiges sal slegs begelei word na 'n Godsontmoeting indien hulle kan sien dat hul begeleier so 'n ontmoeting gehad het. Sy/haar gesig moet blink soos Moses en dan sal die gelowiges begelei kan word om ook so 'n Godsontmoeting te hê. Die doel hiervan is om lidmate te rig op die Koning van die Koninkryk, sodat hulle Hom in hul pelgrimsreis voor oë kan hou.

3.3.1.2 Kerugma

Die Woord van God is ongelukkig nie by ons die middelpunt van alles nie. Ons lewe en bestaan nie vanuit en deur die Woord van God nie. Die Woord van God is nie die sentrum van alles nie. Ander bronne en ander tradisies neem 'n hoër en belangriker plek as die Woord van God in. Die lees en herlees van die Woord van God is ook nie ingebed in die lewe van die kerk nie. Ons sal eerder óns wil as Gód se wil doen, want ons neem nie die Woord van God ernstig genoeg op nie.

Hierdie is 'n moeilike saak, want gelowiges verbeel hulle dat hulle die Woord van God ernstig opneem. Die gevolgtrekking, dat dit moet oorgaan na volledige gehoorsaamheid, is egter nie so maklik om te maak nie. Die leraar moet vanuit 'n lewende verhouding met die Here, wat insluit 'n gereelde lees en herlees van die Woord van God, mense begelei om ook so op die Woord van God te fokus. Tydens die vergaderinge van die kerk moet daar altyd eerste gevra word wat die Woord van God vir ons oor hierdie saak sê. Wanneer dit gedoen word, sal die pelgrimsreis van die kerk op pad na die volledige koms van die Koninkryk van God nooit 'n groot bedreiging vir die kerk wees nie, want hulle gaan gedurig die stem van die Koning in hul ore hê – 'n stem vol beloftes, vol hoop en vol bemoediging.

3.3.1.3 Koinonia

Gemeenskap is vir ons belangrik, solank dit met die regte mense geskied. Ons is nie 'n oop en ontvanklike kerk nie, maar eerder 'n geslote klub. Daarom is die eenheid van die kerkfamilie nie vir ons so belangrik nie. Ons hoef net teenoor ons eie soort, eie groep, eie gemeente, eie genootskap liefde, respek en aanvaarding te betoon. Die nuwe gemeenskap sal eers in die hemel 'n werklikheid word.

Die gemeenskap wat hier bedoel word, moet die unieke en herskeppende gemeenskap van die Koninkryk van God aandui. Gelowiges moet begelei word om te verstaan dat familie-verhoudinge belangrik is, ook vriendskaps-verhoudinge, maar dat niks so belangrik is soos die verhoudinge tussen die familie van God se kinders nie; nie politieke verhoudinge, magsgroepe of vriendekringe

moet voorrang bo die familie van God verkry nie. Die leraar moet dit demonstreer deur betrokke te wees by die volledige familie van God; nie net vriende wees met 'n spesifieke groep nie. Wanneer die leraar oor alle grense na alle verhoudinge deurgebreek het, word dit makliker vir lidmate om hom/haar te volg. Hier moet aan kleurgrense, maar ook oor sosiale- en klasse-grense, gedink word. Dan gaan die pelgrimsreis op pad na die volledige koms van die Koninkryk van God, nooit 'n eensame reis wees nie. As gemeenskap sal ons gedurig mekaar kan bemoedig, aanmoedig en vermaan.

3.3.1.4 Diakonia

Ons sal nog mekaar bedien en selfs dié bedien wat van ons soort is, maar verder as dit sal ons nie gaan nie. Hulle kerkmense moet na hulle kyk. In alles is om in-diens-te-wees egter nie iets wat hoog op ons lys is nie. Ons het 'n geslag geword wat gewoon daaraan is om te ontvang en bedien te word. Ons het verlear om ander te dien.

Persoonlike betrokkenheid by mekaar is hier die sleutel tot diens. Wanneer ons so oor alle grense heen by mekaar betrokke is, moet ons mekaar ook dien. Daar waar jy 'n nood raaksien, moet jy verligting bring. Diens moet deur die leraar gedemonstreer word. Dit is 'n persoonlike uitreiking na ander in nood; nie die sake oorgee aan die CMR of Tehuise of Inrigtings nie, maar deur persoonlik om te gee vir ander en Jesus se omgee prakties te demonstreer, sal gelowiges gehelp word om te verstaan om persoonlik uit te reik na ander. Dit gaan verseker dat ons nie deur die lewe gaan as 'n groepie daar in 'n hoekie nie, maar as pelgrims wat prakties kom demonstreer hoe die Koninkryk van God werklik is.

3.3.2 Samevatting

Indien die kerk, as pelgrims wat deur God geroep en gestuur is, sal leef, gaan hier in Hofmeyr en ook in die nuwe millennium, iets besonders gebeur. Sodra die kerk weer God se instrument vir God se sending in die wêreld gaan word, gaan iets verander. Sodra die kerk weer 'n gemeenskap van geroepe mense, bymekaar gebring deur God, met 'n opdrag en roeping om 'n gestuurde pelgrimsvolk met 'n missie te wees, gaan hier 'n wonderwerk gebeur. Hierdie missie wat die kerk het, is om in die wêreld te leef met die boodskap van die Koninkryk van God naby gekom het (Mt 10:7). Dit is om in die wêreld te lewe as teken en voorsmaak dat die Koninkryk van God wat reeds hier is. Dit is om in die wêreld so te lewe dat mense opgeroep word om deel te word van die Koninkryk van God. Dit is om deur 'n dinamiese interspel van Leitourgia, Kerugma, Koinonia en Diakonia in die wêreld te lewe sodat die Koninkryk van God in sy volheid kan kom. Mag ons weer so kerk van Jesus Christus word en wees!

4. HOOFSTUK 4 : PRAKTYKTEORIE

Die basisteorie van die vorige hoofstuk moet omgesit word in die praktyk van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr. Die bedoeling is om uit dit wat ons as basis vir die gemeente gestel het, 'n praktykteorie te ontwikkel wat ons sal help om meer gestalte te gee aan wie, wat en hoe ons moet wees. Ek wil ten eerste aanstip hoe ons tans is – huidige scenario – en met die kennis van ons basisteorie duidelik maak, hoe ons in die praktyk moet wees – voorkeur-scenario. Ek sal ook probeer aanstip watter strategieë ons kan gebruik om by die voorkeur-scenario uit te kom.

4.1 Huidige scenario saamgevat

Die antwoord op die vraag: "Wat onderskei die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr van die Sportklub van Hofmeyr?" sal die huidige scenario baie goed verduidelik. Daar is nie werklik 'n onderskeid tussen die twee nie! Ongeveer 70% van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr se lidmate behoort aan die sportklub (tennis en rolbal – ja, ek speel rolbal!). Daar is nie 'n identiteit wat die kerk anders as die sportklub maak nie. Selfs al is beide Afrikaners en Engelse lede van die klub, is die klub ook die kerkgemeenskap van Hofmeyr. Die nuwe identiteit wat ons in Christus het, is nie so duidelik sigbaar op Hofmeyr nie. Wagley (1989:46) maak dit dan ook duidelik dat "*A church based on relationships must not forget that its primary relationship is to Jesus Christ. Otherwise the church is no different from clubs and social institutions.*" Dit is een van die tekens wat ons in Hofmeyr raaksien: die kerkgemeenskap is ook die gemeenskap van die omgewing. Hofmeyr is dus 'n kerklike gemeenskap, wat nog op 'n manier deel van die Konstantynse/Christelike era is. Alles draai rondom die kerk en sportklub. As jy nie ín is in die kerk nie, is jy nie ín by die gemeenskap nie. As jy nie ín is in die sportklub nie, is jy nie ín by die gemeenskap nie. Die kerk en die sportklub bied jou toegang tot die gemeenskap. Die identiteit van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr moet egter nie gevind word in dié dinge nie, maar "*must be solely in its relationship to Jesus Christ* (Wagley 1989:46). Dit het sekere implikasies vir die koinonia waarna ek later sal verwys.

Oor die laaste paar jaar het daar egter 'n klompie "vreemdes" in die dorp ingetrek – die meeste van hulle is onkerklik of kerklos. Hulle word met agterdog bejeën. Gevestigde Hofmeyr-inwoners wil graag mense intrek in die gemeenskap, maar hulle vind dit moeilik en ongemaklik om dit met dié nuwe intrekkers te doen. Die huidige scenario se gebreke maak dat ons soek na iets beters, iets nuuts, iets anders. Ons soek 'n nuwe verstaan en manier van kerkwees in die wêreld wat rondom ons aan die verander is.

Uit dit wat ek reeds sover oor die konteks geskryf het, wil ek meer spesifieke probleme rondom die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr aanstip:

- Daar is te min ingange om die onkerklike en kerklos inwoners van Hofmeyr in die kerk in te bring. Die ingange wat daar wel is, is gemik op mense van die Christelike era.
- Daar is min geloofsintegrasie – dit wat ons sê ons glo, word nie altyd in ons lewens gesien nie.
- Min lidmate is persoonlik betrokke by diens in die gemeente en gemeenskap.
- Daar is geweldige armoede rondom ons, maar gemeentedele is nie betrokke om die nood aan te spreek nie.
- Die volwasse lidmate sien nie die kinders as volledig deel van die gemeente nie.
- Die leierskorps is al jare in diens en is moeg, uitgeput en visieloos.
- Alhoewel ons naby die aarde lewe, is daar nie 'n geïntegreerde aard-etiek nie.

4.2 Voorkeur-scenario

Dit lyk dus vir my of, wanneer ons na die huidige Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr kyk, daar 'n paar dinge is waaraan ons nou moet aandag gee. Daarom droom ek dat die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr oor tien jaar saam met al die positiewe en goeie van nou, so sal lyk:

4.2.1 'n Oop familie van God

Ek droom dat die gemeente sal bestaan uit almal wat 'n lewende verhouding met die Here het. Daar moet 'n duidelike onderskeid tussen die kerkgemeenskap en die groter gemeenskap van Hofmeyr wees. Almal moet kan sien dat die lidmate nog in die gemeenskap van Hofmeyr ingeskakel is, maar dat hulle anders is – hulle is vasgebind aan die Vader. Hy het ons een groot familie gemaak. Daarom moet almal gehelp word om dié Weg na die Vaderhart te ontdek en moet ons aktief mense begelei op die weg daarheen.

Ons is wel 'n familie, maar dit is nie 'n geslote familie nie. Ons is oop, want die Vader bring nog gedurig kinders in sy familiekring in. Elkeen van die Vader se familie is ook ingestel en gefokus om uit te reik na die mense buite die familiekring (kerkgemeenskap). Daarom maak ons soveel as moontlik verskillende ingange om die onkerklikes in te bring in die familiekring. Ek droom dat ons 'n kerk is wat doelbewus beplan om aktief uit te reik na die kerklosses en onkerklikes. Ons gaan dit veral doen op maniere wat nie nét gemik is op mense van die Christelike era nie, maar veral op dié uit 'n na-Christelike era. Hier dink ek veral aan verskillende soort kleingroepe, funksies en uitstappies wat aangewend kan word.

4.2.2 'n Geleefde geloof

Ek droom van 'n gemeente waar daar op 'n aktiewe wyse gewerk word om 'n geïntegreerde geloof te ontwikkel. Wanneer ons wil uitreik na die onkerklike en kerklos mense, moet ons deur ons lewens aantoon dat ons waarlik uit die geloof lewe. Ek droom dat ons 'n gemeente is wat nie net oor geloof praat nie, maar dit prakties met en deur ons lewens demonstreer. Daarom het ons 'n gemeente nodig waarvan die lidmate se geloof met die res van hul lewens geïntegreer is. Dit wat hulle sê hulle glo, moet in hul lewens sigbaar word. Daarom sal ons onder andere programme moet ontwerp waar mense sal kan ontdek wat geloof is EN wat die uitvloeisels daarvan is wanneer ek so glo.

4.2.3 Vele bedieninge waarby elke lidmaat volgens sy/haar gawes betrokke is

Ek droom van 'n gemeente waar elke lidmaat volgens sy/haar gawes betrokke is by 'n bediening. Die gemeente is nou nie meer 'n domineeskerk nie, maar elke lidmaat is persoonlik betrokke by diens in die gemeente en gemeenskap. Dit is 'n gemeente waar die dominee se taak nie is om almal te bedien nie, maar waar hy/sy almal toerus om hul bedieninge te vind en in die gemeente uit te bou.

4.2.4 'n Verskeidenheid vaardigheidsklasse en groepe wat mense help om uit die siklus van armoede te breek

Ek droom dat die gemeente die geweldige nood van armoede rondom ons raakgesien het, dat dit ons aan die hart gegryp het en dat elkeen betrokke is om die nood te help verlig. Lidmate is nie net betrokke om te gee nie, maar ook om met hul vaardighede en gawes die armes toe te rus om selfwerkzaam te word.

4.2.5 Goeie integrasie tussen al die generasies

Ek droom van 'n gemeente waar die verskillende geslagte nie mekaar skepties en wantrouig sal bekyk nie. Ek sien 'n gemeente waar die verskillende generasies by mekaar sal wees, mekaar sal respekteer, mekaar sal liefhê, mekaar sal waardeer, bymekaar sal leer en saam in die geloof sal bly groei. Ek sien dat ons projekte begin waar ouer lidmate met jonger lidmate gepaar word en hulle gehelp word om in mekaar belang te stel en vir mekaar om te gee.

4.2.6 'n Leiersgroep wat inspirerend en motiverend in die gemeente dien

Ek droom van 'n leiersgroep wat besield en gemotiveerd is om aktief in en aan die gemeente leiding te gee; leiers wat losgemaak is van 'n klomp administratiewe werk in kommissies en wat toegerus is om op hul gebied leiding te gee, wat die geloofsintegrasie van alle gelowiges sal bevorder.

4.2.7 'n Gemeente van die aarde

Ek droom van 'n gemeente wat die belangrikheid van die aarde raakgesien het. Dit is nie iets om op te gebruik en te vernietig nie, maar dit is ons eenmalige geskenk en ons is direk daarby betrokke. Daarom leef ons as 'n aard-gemeenskap met 'n geïntegreerde aard-etiek.

4.3 Strategie om van die huidige na die voorkeur-senario te kom

Hierdie drome oor die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr kan slegs waar word indien dit in die eerste plek God se drome vir die gemeente is. Daarom is dit belangrik dat ons hieroor voor die Here sal stil word en gaan hoor watter drome na aan sy hart lê. Daarna sal ons deeglik moet beplan om daardie drome te laat realiseer. Ons sal 'n oorhoofse strategie moet ontwikkel waaruit bogenoemde drome en veranderinge gemotiveer word en ons sal vir elke onderafdeling 'n strategie moet vind om dit te bewerkstellig.

Visie

Wie ons wil wees

Waardes

Hoe ons wil leef

Bedieningsplan

Hoe ons dit gaan
regkry

Dissiplines

Vaardighede wat ons
gaan beoefen

<p>Oop familie van God</p> <p>Ons is God se familie wat ons broers en susters versorg en gedurig op soek is om ons nuwe broers en susters te vind en in te skakel.</p>	<p>Groepe</p> <p>Ons wil diepgaande verhoudings bou in kleingroepe.</p> <p>Openheid</p> <p>Ons wil 'n gemeente wees waar mense altyd welkom voel.</p> <p>Gasvryheid</p> <p>Ons wil 'n gemeente wees waar mense</p>	<p>Kleingroepe</p> <p>Gee om vir mekaar.</p> <p>Ingange</p> <p>Maak nuwe deure vir mense om in te kom</p> <p>Uitreik</p> <p>Bou verhoudings met mense.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leer om lief te hê • Mekaar se laste te dra • Na mekaar te luister • Kyk na mekaar deur God se oë • Nuwe deure skep om as ingange te dien • Vriendelik wees teenoor vreemdes • Betrokke te wees by onkerklikes • Uitnoui om by
---	---	---	---

	tuisvoel en God se genade deur hulle interaksie met mekaar ervaar.		bogenoemde nuwe deure in te kom
'n Geleefde geloof Ons fokus om God te sien en om in elke lewens-terrein in sy teenwoordigheid te leef.	Genade Ons wil deur die Gees mense begelei om dié Weg persoonlik te vind en te ken. Groei Ons wil mense begelei om dié Weg daaglik te bewandel.	Begeleiding Deel met mense die wonder van dié Weg wat ons gevind het. Leer Skakel in by leringseleenthede. Integreer Belê in my persoonlike verhouding met God.	<ul style="list-style-type: none"> • Deel dié Weg van saligheid. • Om mense te help om 'n "commitment" te maak aan dié Weg. • Hoe om te bid • Hoe om die Woord te lees en te bestudeer • Pas dit wat geleer word, toe. • Help mekaar om op dié Weg te bly.
Bedieningsgerigtheid 'n Gemeente met vele bedieninge waarby elke lidmaat volgens sy/haar gawes betrokke is.	Gawes Ons wil al meer 'n gemeente wees wat dienend dié Weg volg.	Doen Diens te lewer in die gemeente en gemeenskap.	<ul style="list-style-type: none"> • Luister na stem van die Gees. • Ontdek my gawes wat die Gees aan my gee. • Ontwikkel en leef my gawes uit in my bedieninge.
Sosiaal bewus 'n Gemeente wat met die hart van Christus na die wêreld rondom ons kyk.	Sosiaal betrokke Ons sien die nood van die wêreld rondom ons raak en is betrokke om dit te verlig.	Diens Stel lidmate bloot aan die nood, sodat hulle dit waarlik kan sien en ervaar. Begelei hulle om te sien dat hulle 'n	<ul style="list-style-type: none"> • Help om die nood van mense rondom ons raak te sien. • Leer lidmate om met verskillende

		verskil kan maak om mense te help om uit die siklus van sosiale ongeregtigheid te breek.	vaardigheidsklass e rondom naald- en breiwerk, tuinwerk – skep van eie groentetuin, motor-herstelwerk, wolklas, brand-merk van diere en besigheids-beginsels te begin.
'n Generatiewe gemeente 'n Gemeente waar daar goeie kommunikasie tussen al die generasies is.	Generatiewe vrede Ons wil saam in vrede met al die verskillende generasies lewe.	Generatiewe uitreiking Ons kan projekte begin waar ouer lidmate met jonger lidmate gepaar word en hulle gehelp word om in mekaar belang te stel en vir mekaar om te gee.	<ul style="list-style-type: none"> • Leer die verskillende geslagte om waarlik na mekaar te luister. • Leer om vir mekaar ruimte te maak.
Aktiewe leierskap 'n Gemeente met 'n leiersgroep wat in die gemeente dien.	Gedeelde leierskap 'n Leiersgroep wat inspirerend en motiverend verantwoordelikheid neem om die gemeente te lei.	Leierskaps-ontwikkeling Identifiseer situasionele leiers en rus hulle toe om leiding te neem.	<ul style="list-style-type: none"> • Ontdek jou leierskap. • Leer leierskapsvaardighede aan. • Oefen leierskapsvaardighede.
'n Natuur-gemeente 'n Gemeente van die aarde wat een is met die natuur.	Lief vir die Aarde Leef naby en in harmonie met die aarde, want dit is ons enigste woning.	Ontwikkel 'n aard-etiek Praat en dink oor die aarde en natuur vanuit die hoek dat dit God se	<ul style="list-style-type: none"> • Leer kyk na die aarde en die natuur as 'n wonderlike gawe van God.

		skepping is waarteenoor ons nie mag diskrimineer nie.	<ul style="list-style-type: none"> • Help aktief mee met die stigting en bestuur van die beplande natuurreservaat te Spitskop.
--	--	---	---

4.4 Samevattende Opmerkings

Hierdie is wonderlike drome vir die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr en dit sal drome bly tensy daar iewers begin word om daaraan te werk. Uit bogenoemde is dit vir my duidelik dat ons op een spesifieke plek moet begin om al die drome aan te spreek. Ek wil beweer dat die beginpunt vir die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr, hul leierskorps en bedieningspraktyk is. Indien die leierskap reg toegerus en begelei word en ons aanpassings maak aan die bedieningspraktyk, sal die ander sake ook makliker in plek begin val. Daarom wil ek nou oorgaan en spesifiek aandag gee aan die ontwikkeling van die leierskorps en die daarstelling van nuwe strukture vir die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr.

5. HOOFSTUK 5 : LEIERSKAPSONTWIKKELING EN 'N NUWE BEDIENINGSPRAKTYK

Wanneer ons na die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr kyk, is daar 'n paar dinge waaraan ons moet aandag gee. Twee van die belangrikste sleutels tot dit alles, is leierskap en die skep van nuwe strukture. Soos ek reeds gesê het, droom ek van 'n leiersgroep wat besield en gemotiveerd is om aktief in en aan die gemeente leiding te gee; leiers wat losgemaak is van 'n klomp administratiewe werk in kommissies en wat toegerus is om met hul gawes leiding te gee, wat die geloofsintegrasie van alle gelowiges sal bevorder. Ontwikkeling van die leiers, sonder aanpassings in die struktuur, gaan ons ook nie help nie en daarom sal ons aan albei van hierdie sake aandag moet gee. Voor bogenoemde drome kan realiseer, moet ons eers vir ons 'n duidelike beeld van die stand van die leierskap en die huidige struktuur in die Ned. Geref. Kerk Hofmeyr, vorm.

5.1 Die Stand van Leierskap in Hofmeyr

5.1.1 Leraar

Die leraar is verantwoordelik vir die formele leierskap in die gemeente. Hy word gesien as die een wat leiding op godsdienstige/kerklike gebied aan die gemeente (en gemeenskap) moet gee. Die leierskapsrol is egter nie om die toekoms in te kyk nie, maar om te kyk na die verlede en dan te lei sodat ons soos in die verlede kan lewe. Die rede daarvoor in Hofmeyr, soos in die meeste plattelandse gemeentes, is dat hulle hulself "*aan die verlede oriënteer*" (Hendriks 1992:31). Hierdie saak word nog verder deur Pappas (1988:59) bevestig wanneer hy skryf: "*The past is their home. Tradition is their method of operating.*" Indien hy leiding gee buite die voorskrifte van die verlede om, anders as wat ons voorvaders gemaak het, is daar onmiddellik konflik en spanning. Dit is baie duidelik dat hier 'n sisteem-konflik is. Waar lidmate meer in sisteem 2/4 funksioneer en daar 'n paar sisteem 3-lidmate is wat 'n sisteem 4 baadjie aangetrek het, en ek sisteem 5/7 is, is daar potensiaal vir konflik. Die manier hoe ek dan ook die leierskap sal moet toerus en begelei, sal aanpassings van my verg. Meer hieroor later. Juis in dié veranderende omstandighede van die gemeente, probeer ek die formele leierskorps vanuit die verlede, die toekoms te laat inkyk, met die hoop dat ons 'n manier van kerkwees kan ontwikkel wat vir ons die volgende paar dekades sal kan dien.

Ek het uit my vorige gemeentelike ondervinding besef hoe belangrik dit is om werklik deel (joined) te word van die gemeente en in Hofmeyr deel te word van die gemeenskap. Stevens & Collins (1993:6) maak dit dan ook duidelik "*to equip the church, equipping pastors must join the church that exists*". Ek het dan ook ingeskakel by die Sportklub, Boerevereniging en Belastingsbetalersvereniging. Hierin het die lidmate in 'n groot mate gesien dat ek deel van hulle wil wees. Dit staan

reglynig teenoor die vorige leraar wat nie die deel van die gemeente en gemeenskap geword het nie. Hierin het ek en my gesin ondervind dat ons as deel van die gemeente en gemeenskap aanvaar is. Na ek egter 'n paar dinge in die gemeenskap probeer het, het daar weerstand vanuit die konserwatiewe groeperinge gekom. Bly net by kerklike sake, was die beskuldiging! Ek is nou in die proses om weer deel van die gemeente te word. Dit sluit aan by wat Stevens & Collins (1993:16) skryf dat "*joining a continuous process*" moet wees.

Ek sien my rol in die gemeente anders as die rol wat die gemeente vir my het. Hulle sien my taak as 'n tradisionele Herder en "*lover*" van die gemeente. Ek stem saam met Burt & Roper (1992:36-7) om eerder die beeld "*companion*" en "*partner*" te gebruik; iemand om saam met hulle op weg te wees en te deel in die vreugdes en seer van die lewe. Hulle soek onvoorwaardelike liefde wat net die beste vir hulle soek en begeer. Die gemeente soek dus in my, hul leraar, iemand wat vir hulle so lief is (Hendriks 1992:33). Vir die tradisionele inrigting en styl van die bediening, sien ek nie kans nie, maar ek kan getuig dat die Here vir my 'n liefde vir hulle gegee het. Ek sien in elkeen, selfs die moeilikes onder hulle, iets van die wonder van God se skepping raak. Daarvoor dank ek die Here. Tog sien ek my taak in die gemeente, nie om die status quo te handhaaf nie, maar om in al die veranderinge – polities, kerklik, lidmaattal, voorpos van Cradock, ens. – hulle te begelei om 'n manier van kerkwees te ontwikkel wat die gemeente oor 'n aantal jare selfstandig en onafhanklik van 'n leraar te kan maak. Ek besef en stem saam dat daar dinge is waarin die leraar geskool is om te doen en waarin hy die kundigheid het, maar ten spyte daarvan sien ek dat die gemeentelike leiers vir 'n groot deel van die gemeentelike werksaamhede verantwoordelikheid sal kan neem.

5.1.2 Kerkraad

Die kerkraad funksioneer nog 90% op die tradisionele Ned. Geref. Kerk-manier. Ons verdeel die gemeente in 'n aantal wyke en ons kies 'n ouderling en diaken vir elke wyk. Daar is tans vier dorpswyke en vier plaaswyke. Ons is gelukkig dat al die wyke kerkraadslede het. Hierdie persone is verantwoordelik vir die bediening in daardie deel van die gemeente. Die verantwoordelikheid wat hulle het, is egter nie dieselfde as wat hulle prakties op die grond doen nie. Die ouderling reël die wyksbyeenkomste wat die leraar moet kom aanbied. Indien die leraar nie op Hofmeyr is nie, skaf van hulle die wyksbyeenkomste af, of die ouderling neem dit waar deur 'n uitgewerkte stuk voor te hou. Dan is die ouderlinge verantwoordelik om besoek af te lê by die lidmate, maar nie almal doen dit nie. Hulle reël ook die afsprake vir die leraar se huisbesoek en doen insamelings voor die basaar. Die diakens is net insamelaars in die gemeente en doen diens by die Nagmaal. Verder is elke kerkraadslid in 'n kommissie ingedeel – meer hieroor later.

Die huidige kerkraad het 'n paar sterk geloofsleiers. Daar is veral drie mans wat geestelik leiding aanvaar en neem. Daar is ook rustende kerkraadslede (\pm vyf) wat sterk geloofsleiers is. Hierdie persone het weens die gemeentelike situasie, oor die jare geleer om geestelik leiding te gee. Die leraar gaan elke jaar vir ses weke met verlof en omdat die gemeente nie ander predikers naby het of kan bekostig nie, moes ouderlinge verantwoordelikheid neem vir die prediking. Dit het hulle 'n verhoogde selfbeeld (en gesag) gegee en gemaak dat hul voel hul mag maar op geestelike gebied leiding neem. Hier is ook 'n paar van bogenoemde leiers wat die Woord in Aksie-kampe bygewoon het (vier) en hulle het daar 'n dieper toewyding aan die Here gemaak. Hulle is geloofsvolwasse genoeg om nie die leerverskille wat daar op die kampe na vore kom, in die gemeente in te bring nie. Hier is ook jonger lidmate wat sterk na vore kom en met begeleiding deel kan vorm van 'n leierspan.

5.1.3 Kommissies en kerkraadsvergaderinge

Die kerkraad is verdeel in vier verskillende kommissies: Administrasie-, Gemeentebediensings-, Jeug- en Sending en Evangelisasie kommissies. Daar is ook nog 'n aktiewe Vrouediens. Die Kerkraadskommissies het tot 1998 nie werklik gefunksioneer nie. Dit was net die ou Eiendoms- en Finanskommissies wat gefunksioneer het. Na die aanvanklike herstrukturering van die kommissies, van ses na vier, het ek gepoog om elke kommissie self hul verantwoordelikhede en pligte te laat afbaken. Die mag van die ou Finanskommissie is in balans gebring met al die werksaamhede van die ander kommissies. Die begrotingsproses is verander sodat elke kommissie hul behoeftes vir die jaar bepaal en na goedkeuring tydens die kerkraadsvergadering, op aanbeveling van die Administrasie-kommissie, het hulle volmag verkry om met hul werksaamhede vir die jaar voort te gaan. Die Administrasie-kommissie se funksie is dan om toe te sien dat alle werksaamhede binne die begroting plaasvind.

Die kommissies is klein omdat die kerkraadsgetalle min is. Twee kommissies betrek egter gemeentelike by hul werksaamhede. Die Jeugkommissie vergader en besin oor die bediening aan ons kinders, saam met al die kategete. Die Sending- en Evangelisasie-kommissie vergader met die Sending-biduurgroep elke eerste Sondag van die maand. Dan word daar voorbidding gedoen vir verskillende instansies/persone. Daar word ook gedeel oor hoe dit gaan met die instansies/persone waarby ons as gemeente finansiële betrokke is. Die Administrasie-kommissie bestaan net uit kerkraadslede en daar is tans nie 'n behoefte om ander lidmate in te trek nie. Die Gemeentebediensingskommissie begin nou eers funksioneer omdat die behoefte vir 'n ander bedieningspatroon vir Hofmeyr duidelik word. Hier sal ander lidmate ook ingetrek moet word.

Na die herstrukturering het ek leiding by al die kommissievergaderings, behalwe die Administrasie-kommissie, geneem. Onder my begeleiding het die kommissies besin oor wat hulle moet doen en is 'n sekere werkswyse daargestel. Aan die begin van 2000 het ek die verantwoordelikheid vir al die kommissies, behalwe die Gemeentebediensingskommissie, aan die voorsitters oorgegee. Die Gemeentebediensingskommissie is ongelukkig weens omstandighede 'n volledig nuwe kommissie en kort nog begeleiding. Ek probeer om by elke kommissie-vergadering teenwoordig te wees, maar dit is nie noodsaaklik vir die funksionering van die kommissie nie. Tydens die kerkraadsvergadering doen die voorsitters dan verslag van hul werksaamhede en lê besluite vir goedkeuring voor. Die Dagbestuurskommissie bestaan uit die leraar, leiers- en onder-leiers ouderling en diaken. Die kommissie kies 'n voorsitter, wat nie die leraar is nie. Hulle vergader vir spoedeisende sake en dien ook as die Personeelkommissie van die gemeente.

Ek is verantwoordelik om die kerkraadsvergaderings te lei. As voorsitter van die kerkraad, stel ek die agenda op, maar dit bestaan 95% uit die verslae van die verskillende kommissies. Eie aan die aard van Hofmeyr, kom die huweliksmat van die kerkraadslede (vroue, die mans kom nie)saam na die vergadering en hulle (vroue) het dan gelyklopend met die kerkraadsvergadering, hul eie vergadering. Ek gebruik hierdie situasie as 'n geleentheid vir leierskapstoerusting. Ek het 'n uur-openingsgesprek met almal teenwoordig. In daardie uur probeer ek die kerkraad en hul eggenote bewus maak van sekere tendense en strominge en het hulle 'n groepsbespreking oor die aangeleenthede. Ek beleef dit as een van die positiewe ontwikkelinge van die kerkraadsvergadering. Tydens die kerkraadsvergadering word die agenda behandel en indien daar sake in die vergadering na vore kom wat nie deur een van die kommissies behandel is nie, en dit blyk spanning te veroorsaak, word die saak na een van die kommissies verwys. Dit is 'n poging om die geweldige konflik wat in die verlede tydens kerkraadsvergaderinge beleef is, te verminder. Die leraar is egter nog in 'n groot mate die uitvoerende amptenaar van die meeste van die besluite wat deur die kerkraad geneem word. Ons begin egter beweeg in 'n rigting waar die kommissies en hul voorsitters al meer verantwoordelikheid, ook ten opsigte van die uitvoering van besluite, op hulle neem.

5.1.4 Verkiesing van leiers

Daar is nie 'n groot bron lidmate om leiers uit te kies nie. Aangesien die gemiddelde ouderdom in die gemeente so hoog is (veral in die dorp), is daar 'n beperkte aantal mense wat gekies kan word. Die dorp is tans in vier wyke verdeel en dit is te veel vir die aantal leiers wat ons benodig vir die huidige struktuur. Daarom kies ons nie eerstens op grond van iemand se verhouding met God en sy/haar gawes nie. Die bepalende faktor is: wie is beskikbaar, en ons hoop niemand bedank aan die einde van hul termyn nie. By die plaaswyke is die situasie beter, maar daar is nog die gesindheid

van "elkeen moet 'n beurt kry". Indien iemand beskikbaar is, kan en moet hy gekies word. Daar is ook geen vroue wat as kerkraadslede op die plase dien nie. Tog is die leierspotensiaal baie goed in die plaaswyke. In die plaaswyke kan ons dus rondom die verkiesing, wel die kerkraad wys om 'n meer geloofsvolwasse lidmaat te kies, as een wat nie so geloofsvolwasse is nie. Dit word ook nog as 'n statussimbool gesien om in die kerkraad te dien, so die boere bedank nie sommer so 'n verkiesing nie. Oor die hele proses van leiersidentifisering en verkiesing, sal dus herbesin moet word.

5.1.5 Eredienste

Die leraar is alleen verantwoordelik vir die eredienste wanneer hy tuis is. Dan is die verwagting dat ekself alles moet doen. Gedurende die week is daar op Dinsdae 'n dorps- en op Donderdae 'n plaaswyksbyeenkoms. Ek gebruik die wyksbyeenkomste as preekgroepe om my te help met die prediking vir Sondag. Die lidmate weet dit ook en hulle insette word ook tydens die eredienste erken. Hier is egter nog ruimte vir ontwikkeling rondom die lidmaatsbetrokkenheid by die eredienste. Soos reeds hierbo genoem is, is daar 'n groot klomp ouderlinge betrokke by die eredienste wanneer ek nie tuis is nie. Daar is selfs dié wat preek wanneer ek 'n afnaweek het en op Hofmeyr is en die erediens bywoon. Ek gee nie meer vir die ouderlinge leespreke om voor te hou nie. Ek gee vir hulle die *Preekstudies met liturgiese voorstelle* vir die spesifieke Sondag en dan kan hulle kies wat hulle wil doen. Hulle kan òf self 'n preek maak uit 'n ander teks, òf hulle kan die preekstudies gebruik òf hulle kan 'n preek van iemand anders neem en voorlees. Die meerderheid kies om self met die/'n teks te worstel en dit dan voor te hou.

5.1.6 Kategete

Die kategete-bediening op 'n klein plattelandse dorp soos Hofmeyr, waar die kinders slegs oor naweke tuis is, is nie so maklik nie. Die hele kategete-sisteem is die afgelope twee jaar verander. Ons neem verantwoordelikheid vir die kinders tot en met Graad 7. Die seuns in die Hoër Landbou-skool woon kategete-klasse in die week by. Daar is van die kinders (vier) wat tans in die akademiese hoërskool is en nie op Cradock kategete-onderlig ontvang nie. Hulle ouers neem verantwoordelikheid om tuis kategete te doen en die kinders kan dan, wanneer hulle geloofsgereed is, belydenis kom aflê. Die materiaal is nie die amptelike kategete-boeke nie, maar boeke wat ons Jeugkommissie vir die ouers aanbeveel het. Ek sal dan met die kinders en ouers, vóór belydenis-aflëgging, ('n) gesprek(ke) voer. Die ouers neem volle verantwoordelikheid en hulle moet kom aanmeld dat hul kind gereed is vir belydenisaflegging. Die kinders van vier jaar tot Graad 7, is in vier groepe verdeel. Daar is vir elke groep twee volwassenes verantwoordelik. Hulle gebruik KEO-materiaal vir die lesse tot en met Graad 5. Graad 6-7 volg Moreletapark se materiaal. Die kategete-

leiers het ook die reg om hul eie materiaal te gebruik of hul eie onderwerpe te behandel. Die klem van die kategese is nie op kennis nie, maar op die bou van verhoudinge. Die personeel verantwoordelik vir die kategese, is mense wat graag daar betrokke wil wees en dit geniet. Hul toewyding is nie 'n probleem nie en omdat die klem verskuif het van kennisoordrag na verhoudinge, is daar nie so 'n spanning oor hul vermoë om te kan klasgee nie.

5.1.7 Personeel

Ons het betaalde personeel wat die volgende insluit: 'n *Kosterpaar* wat alle kosterverpligtinge moet nakom. 'n *Orreliste* wat die orrel tydens die eredienste bespeel, 'n *Saakgelastigde* wat alle administrasie en boeke van die gemeente doen, *tuinwerkers* by die pastorie, kerkgebou en saal en 'n *skoonmaakster* by die kerkgebou en saal. Hierdie mense neem leiding op hul terrein, maar daar is begeleiding nodig sodat elkeen hul rol en plek binne die leierspan sal kan verstaan, en so kan doen dat hulle die geloofspan kan ondersteun. Hulle moet dus tot die besef gelei word dat hulle die gemeente en leierspan moet help sodat dié hul werk in die gemeente kan doen. Hulle speel 'n belangrike rol in die span. Indien hulle hul deel, funksie en verantwoordelikheid nakom soos wat hulle móét, kan ons weer ons deel doen. Daar sal saam met hulle gesels moet word om duidelikheid te kry oor hoe hulle hul rol en funksie in die span sien. Dit moet dan verder uitgeklaar word, sodat ons duidelikheid daaroor het en hierdie konsensus moet dan toegepas word.

5.1.8 Informele leiers

Daar is ook 'n paar informele leiers in die gemeente wat leiding buite die kerklike strukture gee. Hulle is bo en behalwe die kerkraad "gate keepers" vir wat in die gemeente gebeur en mag gebeur. Van hulle is persone wat positiewe leiding gee, maar van hulle poog om die hele proses met hul eie agenda – politiek/kultureel te kaap. Omdat die dorp nie groot genoeg is vir 'n ander Afrikaanse denominasie nie, het ons min lidmate aan die verskillende susterskerke, insluitend die APK, afgestaan. Die mense wat in 'n ander dorp na een van die kerke sou oorgegaan het, het by ons agtergebly en beïnvloed nou nog die prosesse. Dit gebeur maklik dat 'n welgestelde lidmaat as spreekbuis vir die konserwatiewe lidmate optree. Die persoon verwoord maklik 'n deel van die gemeente se gevoelens oor sake rakende ras, kultuur of taal en het 'n groot indirekte invloed op besluite wat die kerkraad neem. Dreigemente van die groep dat hulle die gemeente gaan verlaat indien ons sekere aanpassings maak, is genoeg om ander se inisiatiewe te stuit. Verloor ons hulle, gaan ons finansieel swaar trek en dan is daar minder lidmate in die gemeente. Daar is egter ook 'n groep positiewe geloofsleiers in die gemeenskap. Hulle is meer gesonde sisteem 4 (en 5) lidmate. Dit is makliker om met hulle 'n pad te loop aangesien hulle hul lewe (en kerk) op Skrifbeginsels wil

bou. Hulle is bereid om weer van vooraf uit die Skrif te besin oor die kerk, die taak van die kerk en die manier van kerkwees.

5.1.9 Leiersuitbranding

As 'n laaste opmerking oor die leierskap van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr, wil ek beweer dat ons huidige leierskorps moeg is. Hulle moet 'n struktuur handhaaf wat hulle eenvoudig nie meer op die huidige manier van doen, kan regkry nie. Volgens Oswald (1990:4) is daar vier eienskappe van uitbranding: "*physical and emotional exhaustion, growing cynicism, disillusionment, self-deprecation*". Uit sy ondersoek het hy bevind dat net ongeveer 35% van die leiers n   uitbranding beleef nie. Die res ervaar een of ander vorm daarvan. Ek sien ongeveer dieselfde verhouding onder ons leiers en dit word 'n al hoe ernstiger probleem met die gemeente wat kleiner en ouer word.

5.1.10 Samevatting

Daar is 'n wye verskeidenheid leiers in die gemeente. Wanneer ons na die profiel van leierskap, aan die hand van Bylaag 1: 'n Profiel van leierskap in Ned. Geref. Gemeentes (Smit 1995:113-126), gaan kyk, moet ons nog 'n ent stap.

- Die eerste treë op weg na deelnemende bestuur is gegee, maar daar sal nog baie meer besin moet word oor hoe ons die lidmaat 'n geleentheid kan bied om insette te maak.
- Daar is nog nie veel gemaak van die gawes wat die Heilige Gees aan sy kerk gegee het nie. Persone word in leiersposte gekies en ons het nog nie beweeg na 'n situasie-leierskap nie.
- Weens die klein kerkraad is dit moeilik om kommissies in te deel met al die spanrolle verteenwoordig. Tog poog ons om spanwerk te beklemtoon.
- Funksionering van kerkraads- en kommissie-vergaderings erken God as Hoof, maar erken Hom nie altyd prakties in hul bespreking en besinning oor sake nie.
- 'n Gemeente met die meerderheid lidmate nog in sisteem 2-4, het nie die behoefte na 'n visie, doelwitte en ernstige beplanning nie. Daarom is die visie van die gemeente nog 'n wollerige onbewuste visie, met min konkrete doelwitte om dit te verwerklik.
- Aangesien dit 'n klein plattelandse gemeente is waar almal mekaar ken en saam mekaar se lief en leed deel, het ons 'n soort basiese koinonia. Die leierskap sal egter begelei moet word om die Bybelse aard van koinonia te beleef en uit te leef.
- Die gemeente en leierskap is meesal gefokus op die gemeente. Uitreiking is daar ver waar die heidene is en ons ondersteun sendelinge daar ver om dit te doen. Daar is geen visie vir diens en betrokkenheid in die gemeenskap rondom ons nie.
- Daar is ook geen deurlopende toerusting van leierskap in die gemeente nie.

- Uitbranding van leiers raak 'n al groter wordende probleem, hoe kleiner die gemeente word.

Uit bogenoemde is dit duidelik dat ons hier 'n gemeente het wat tussen die "*family church*" en "*pastoral church*" ingedeel kan word (Burt & Roper 1992:21-28). Daar is nou wel meer as 35 mense in 'n erediens van die "*family church*", maar tog is daar elemente van die beskrywing wat by Hofmeyr te vinde is. Ek is 'n tentmaker-leraar, wat eers as 'n buitestaander of "*chaplain*", soos Burt & Roper daarvan praat, beskou is. Daar is ook verskillende patriarge (nie werklik by ons matriarge nie) en "*gatekeepers*". Die gemeente tree op as 'n groot familie en heelwat van hulle is ook familie van mekaar; tog is daar ook vreemdelinge, mense met geen verbintenis aan Hofmeyr of met iemand van Hofmeyr nie. Ek het ook familie-verbintnisse met van die gemeentelede. Ons het dit per toeval na 'n tyd agtergekom. Hier is ook afstammeling van mense wat 'n groot rol in my voorgeslagte – 'n oupa en 'n suster van hom – gespeel het. Hierdie kennis het 'n deur vir my oopgemaak en ek dink dit het gemaak dat ons nou deur die meeste lidmate ook al as een van die familie aanvaar is. Ons is ook gehelp deur van die "*gatekeepers*" wat ons aanvaar het en toegelaat het dat ons deel van die familie kan word. Daar is nog een deel, die polities-konserwatiewes, wie se "*gatekeeper*" my nog nie heeltemal aanvaar het nie. Die besluite van die kerkraad word meesal met konsensus geneem, veral as ons wil hê dat die gemeente dit ook moet aanvaar. Tog is ons nie net 'n "*family church*" nie. Hofmeyr is nie heeltemal 'n "*single-cell relational organism*" nie. Hulle kan ook meer gemaklik nuwe dinge aanleer. Daar is dus beslis momente van 'n "*pastoral church*" by ons te vinde. Ek is in die proses om die rol van "*chief Patriarch*" te ontwikkel met 'n leierskring rondom my. Dit is dan juis hierdie groep wat ek verder wil uitbou, toerus en opbou. Vervolgens moet ons kyk na hoe ons 'n strategie kan ontwikkel om hierdie groep toe te rus.

5.2 'n Strategie vir die Ontwikkeling van Leierskap in Hofmeyr

Die tye is aan die verander, of soos John Finney [aangehaal in Smit (1995:18)] dit stel "*the landscape has altered and can never be recovered*". Ook hier op Hofmeyr in die afgesonderde samelewing, het sisteem 5-7 ingebreek, het die Christendom-era sy laaste stuiptrekkings op pad na die Postmodernisme gemaak en het generasie-X sy merk begin maak. Nou is die vraag: hoe gaan ons die toekoms tegemoet met hierdie veranderinge? Daarvoor is dit noodsaaklik om leiers te kan identifiseer wat in die toekoms 'n sleutelrol sal speel. Hulle moet toegerus en begelei word om in hierdie veranderende situasie leiding te gee. Hulle moet begelei word om die gelowiges te bemagtig vir hul dienswerk in die gemeente en die wêreld. Dan sal hulle ook begelei moet word om vir Hofmeyr se unieke situasie 'n gemeentelike visie en funksionering te ontwikkel. Ons gaan na enkele van hierdie sake in meer diepte kyk en sien hoe ons daaruit 'n strategie vir leierskaps-ontwikkeling

in Hofmeyr kan daarstel. Voor ons dit egter kan doen, sal ons duidelikheid moet kry oor wat ons onder die begrip leier en leierskap verstaan.

5.2.1 Leier, Leierskap en Bestuur

Ons moet hier reg aan die begin sê dat dit blyk of daar 'n krisis rondom leierskap is, nie net in die kerk nie, maar beslis ook in die kerk. 'n Deel van vandag se krisis lê daarin dat daar 'n krisis rondom die verstaan van die aard en implementering van Bybelse leierskap in gemeentes bestaan. "*There can be no church community without a leader or team of leaders*" (Shawchuck & Heuser 1993:183). Drucker (soos aangehaal) merk op dat alle kerkrade een faktor in gemeen het: "*They do not function*" (Shawchuck & Heuser 1993:183). Daarom is dit noodsaaklik dat daar nuut gekyk word na en nuut gedink word oor leiers en die ontwikkeling van leierskap in gemeentes. Om 'n werkbare strategie vir leierskapsontwikkeling daar te stel, moet ons duidelikheid oor die inhoud, omvang en funksie van christelike leierskap kry.

Wanneer 'n mens so in die boeke oor leiers en leierskap lees, kom jy agter dat daar verskillende sieninge oor leierskap is. Dit is asof daar soveel verskillende definisies van leierskap is, dat 'n mens net kan sê dit gaan oor die gee van leiding. Dit gaan egter oor méér as net leiding gee; daarom moet daar "*nuut gedink (word) oor leierskap in gemeentes*", want "*leierskap in die kerk is en bly 'n kern pastoraat*" (Smit 1995:22). Stevens & Collins (1993:9) beskryf leierskap as "*a function of a leader, the followers and other situational variables*". Carroll sien die leiers se primêre taak as "*ensuring the church's Christian identity in ways appropriate to different and changing contexts*" (Carroll 1991:98). Smit (1995:23) maak weer die stelling dat "*leierskap te doen het met die begeleiding van prosesse*".

In die kursus Personal Leadership Development van Walk Thru the Bible Ministries (1993:6) gee hulle die volgende definisie van 'n leier: *A leader is a person who influences people to accomplish a purpose*. Uit hierdie en ander gedagtes oor leiers en leierskap, wil ek graag die volgende definisie, wat vir my en ek glo vir Hofmeyr gaan werk, voorstel.

'N LEIER IS 'N GELOWIGE LIDMAAT WAT MET SY/HAAR GAWES LIDMATE VAN DIE NED. Geref. GEMEENTE HOFMEYR BEGELEI OM HUL GODGEGEWE IDENTITEIT TE ONTDEK EN HUL DIENSWERK IN DIE GEMEENTE EN WERELD UIT TE LEEF.

Hierdie definisie sluit ook goed aan by die volgende stelling van Stevens & Collins (1993:109): "*Christian leadership is the God-given ability to influence others so that believers will trust and*

respond to the head of the church for themselves, in order to accomplish the Lord's purpose for God's people in the world". Om hierdie begeleiding te volvoer, moet die fokus nie soseer op die doenfunksies van leierskap val nie, maar in aansluiting met Smit (1995:12) stem ek saam dat "*wees is belangriker as doen*". Myles Munroe (1993:29) stel dit so: "*Leadership is first being, then doing. It is the ability to inspire others to become and fulfill themselves by you doing the same.*"

Die vraag is egter: hoe kan hierdie verstaan van leierskap, of definisie van leierskap, deur die kerkraad aanvaar word? Ek glo dat hierdie verstaan van leierskap die een is wat ek nou het, maar dat ek met die kerkraad in gesprek sal moet gaan hieroor en oor hul verstaan van leierskap. Ons moet uit die Skrif en ander bronne probeer ontdek wat ons werklik onder leierskap verstaan. Die bogenoemde definisie sal dan as een van die moontlikhede dien waarrondom ons die gesprek sal voer. Uit die gesamentlike nadenke en soeke na beter verstaan van leierskap, sal ons by 'n gesamentlike definisie van leierskap uitkom, wat vir ons almal aanvaarbaar sal wees. Indien ons dan mede-eienaarskap daarvoor het, sal dit makliker wees om dit as norm te neem en dit met verkiesing van kerkraadslede te gebruik/implementeer.

Net 'n laaste gedagte rondom leierskap en hoe dit verskil van "*management*" (bestuur). Hierdie onderskeid is belangrik, want baie van die dinge wat ons as leraars en leiers in die gemeente doen, is bestuur en dan dink ons ons is besig met leierskap. Bestuurders is verantwoordelik om die begroting op te stel, herstelwerk te doen, seker te maak dinge gaan reg soos wat dit moet. Leiers is egter anders. Hulle bedink die vraag: doen ons die regte dinge? Hulle "tree in die toekoms in" en probeer onderskei (discern) wat God se wil/droom vir sy kerk is. (Rendle 1998:14-15). Beide leiers en bestuurders is nodig, maar in 'n tydperk van verandering is daar 'n groter behoefte aan leiers. Wanneer 'n gemeente in 'n tydsgreep soos nou is, waar hulle nuwe dinge moet leer en aanpas by 'n nuwe werklikheid, het hulle 'n groter behoefte aan leiers. Daarom is dit so belangrik dat gemeenteleiers hierdie onderskeid besef en voorberei kan word om as leiers op te tree (Rendle 1998:16).

5.2.2 Strategie en doelwitte vir Leierskapsontwikkeling

In die vorige afdeling het ons die tekorte/behoefte van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr geïdentifiseer en moet ons nou oorgaan om aan hierdie onderskeie sake aandag te gee. In die lig daarvan, sien ek die volgende doelwitte vir die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr:

5.2.2.1 Doelwit een – Leiersidentifisering en verkiesing

Die ervaring in die gemeente is dat ons meesal leiers op grond van hulle gewilligheid, eerder as bekwaamheid, geïdentifiseer word. Callahan (1990:165) sê: "*The art is to look for someone who will do it well, not someone who is willing*". Indien leierskap op die gewilliges gebou word, lei dit daartoe dat "*those who are competent drift yet more fully into the background*" (Callahan 1990:165). Daarom moet 'n ander beginsel ter sprake gebring word wanneer ons leiers wil identifiseer. "...*the most important dynamic in any gathered congregation is a beautiful array of spiritual gifts*" (Bauknight 1996:32). Ek stel voor dat ons leiers identifiseer en ontwikkel op grond van hul geestelike gawes. Diegene wat hulle by die gemeente skaar, het 'n groot variasie gawes wat deur die gemeente gebruik kan word. Nel (1994:45) merk op dat Christus elkeen verseker dat daar vir hulle 'n plek in die liggaam is, dat elkeen op sy plek 'n funksie het en dat daar vir elkeen genoeg gawes is om daardie funksie tot sy eer en tot opbou van die liggaam te vervul. Leierskap, as diens, is een van die gawes. En dan wel, soos bemark deur Steven en Collins "...*leadership is a gracious gift of God to the church expressed usually in more than one member*" (Steven & Collins 1995:109). Omdat gemeente-leierskap heel dikwels soos sekulêre leierskap/bestuur hanteer word, het daar beslis 'n gebrek aan "geloofs"-leierskap ontstaan. Bauknight (1996:18)skryf: "*I am persuaded that leadership through spiritual gifts is applicable and appropriate in every congregation*".

Die fokus moet tans op geloofsleiers, en nie administratiewe leiers, wees nie. Die kerk het in die verlede te veel klem geplaas op die administratiewe funksie van leierskap. Dit was die enigste terrein waarop die gemeentelike leiers toegelaat is om te funksioneer. Leiers moenie meer net geïdentifiseer word op grond van hul gawes om byvoorbeeld die eiendom van die gemeente te herstel nie, maar moet aan die hand van die riglyne van die Skrif gedoen word. Hier moet ons weer gaan kyk na 'n paar teksgedeeltes, onder andere 1 Petrus 5:1-3; 1 Timoteus 3:1-7 en Titus 1:6-9. Dit is veral belangrik vir sisteem 4 om weer te ontdek wat die Woord van God oor geloofsleiers te sê het.

- In 1 Petrus 5:1-3 lees ons 'n belangrike beginsel, wat later ook weer in die bespreking na vore sal kom, dat Petrus homself as mede-ouderling saam met die gemeentes se ouderlinge beskou het. Ons lees ook dat die opdrag van ouderlinge is om "*op te pas*", "*toesig te hou*" en die gemeente is aan hul "*sorg toevertrou*". Hieruit dit blyk dus dat ons ouderlinge/geloofsleiers moet identifiseer wat die gawes ontvang het om hierdie verantwoordelik te kan nakom.
- In 1 Timoteus 3:1-7 lees ons van 'n klomp vereistes rondom die persoon (en persoonlikheid?) van so 'n geloofsleier. Nie net binne die gemeente nie, maar ook buite die gemeente moet so 'n geloofsleier bekend staan as 'n goeie persoon. Die verskoning dat nie een van ons aan hierdie

vereiste kan voldoen nie en daar daarom niemand op grond van hierdie beginsels as ouderling verkies kan word nie, moet aangespreek word. Slegs wanneer ons weer ernstig is oor hierdie vereistes, sal ons ware geloofsleiers in die gemeente kan identifiseer en kies wat die taak as ouderling kan uitvoer.

- In Titus 1:6-9 lees ons dat so 'n ouderling/geloofsleier "*'n bestuurder van die huishouding van God'*" moet wees. Dit is ook iemand wat aan die "*betroubare woord waarin hy onderrig is*" sal vashou met die doel om "*ander met die gesonde leer aan te moedig en die argumente van teenstanders te weerlê.*"

Die geloofsgemeenskap (en kerkraad veral) moet begelei word om aan die hand van bogenoemde vereistes en verantwoordelikhede manne en vroue te identifiseer wat die gawe het om geloofsleiers te wees. In hierdie begeleidingsproses sal die leraar 'n sleutelrol moet speel, maar later meer hieroor.

5.2.2.2 Doelwit twee – Bemagtiging van geloofsleiers

Nie net moet geloofsleiers geïdentifiseer word nie, maar hulle moet ook bemagtig word om hul verantwoordelikhede na te kom. Ek is van mening dat die huidige taak- of funksie-verdeling tussen die leraar en ouderlinge, die bemagtigingsproses in die voet skiet. Deur die legitimasie van 'n universiteitsopgeleide persoon, word dit duidelik gestel dat *alleenlik* so 'n persoon by magte is om sekere take en funksies in 'n gemeente uit te voer. Hierdie onderskeid tussen leraar en ouderlinge is veral in die lig van 1 Petrus 5 nie houdbaar nie. As die apostel Petrus homself gesien het as "mede-ouderling" saam met die ouderlinge in die gemeente, is die vraag na 'n duidelike onderskeid oor gesag en funksie nou belangrik. Carroll (1991: 89) maak dit wel duidelik dat leraars en "lay leaders" verskillende funksies het. Die probleem vir my is dat ons die funksies in die Ned. Geref. Kerk prakties gedeel het tussen "geestelike"/teologiese sake aan die een kant en "wêreldse"/nie-teologiese sake aan die ander kant. Die gevolg was soos Woods (1996:107) dit stel "*All church members are equal. But in the past some were more equal than others.*" Daarom mag die minder "*equal*" ouderling slegs preke wat geskryf is deur gelegitimeerde Ned. Geref. Kerk predikante, voorlees. Hulle mag ook nie die sakramente bedien nie, want slegs gelegitimeerde én geordende predikante (nie eers proponente) is by magte (bemagtig) om dit te doen nie. Solank as wat ons hierdie verdeling in die Ned. Geref. Kerk handhaaf, sal ons 'n probleem ondervind met bemagtiging van geloofsleiers. Carroll (1991:97) haal 'n persoon aan wat dit as volg uitgedruk het: "*We clergy are so addicted to being clergy – running the church and holding the power of the sacraments – that we are often unable to take the ministry of the laity seriously.*"

Ek wil beweer dat ons verkeerdelik onderskeid gemaak het tussen twee tipes ouderlinge. Net aan een soort ouderling, die lerende ouderling, word die opdrag van Titus 1:6-9 gegee, naamlik dat die ouderling iemand is wat aan die "betroubare woord waarin hy onderrig is", sal vashou met die doel om "ander met die gesonde leer aan te moedig en die argumente van teenstanders te weerlê". Ingesluit hierin sien ons die prediking en sakramentsbediening. Ons het die klem op universiteits- en teologiese opleiding geplaas. Die onderskeid is nie houdbaar nie en ons moet duidelikheid kry oor die funksie-verskille tussen die leraar en die ouderlinge/geloofsleiers in die gemeente. Die bemagtiging moet begin waar ons weer ouderlinge/geloofsleiers toelaat om hul Skrif verantwoordelikhede en take te mag uitvoer.

Die volgende stap is om hulle toe te rus om die verantwoordelikhede en take te doen. Ons moet ouderlinge/geloofsleiers die geleentheid gee om te doen wat die Skrif van hulle verwag en die leraar moet hulle begelei en help om dit te doen. Die geloofsgemeenskap (en kerkraad veral) moet begelei word om uit die Skrif te ontdek wat werklik die verantwoordelikhede van geloofsleiers is. In die bemagtiging sal die geloofsleiers gesien en erken moet word as mede kollegas in die bediening. Hulle is nie maar net nog 'n groep met ekstra funksies nie, maar kollegas wat saam met die leraar in 'n span werk om die hele gemeente te bedien. Schaller (1994:125) praat van die "*bivocational team*". Dit is die drie na vyf "*layleaders*" wat saam in 'n span werk en saam as die "*pastoral team of the congregation*" dien. Dan sal die leraar, hulle deur die begeleidingsproses, die geleentheid moet gee om hierdie verantwoordelikhede na te kom en hulle deurlopend toerus om dit te doen. Hendriks (1987:139) stel dit ook duidelik dat die styl moet pas by die spanwerk, met die klem op "*zelfwerkzaamheid en medeverantwoordelikheid van gemeenteleden*". Die begeleiding moet so gerig wees dat dit die gemeentelede help om "*tot zelfstandige geestelike funksioneren*" te kom.

As voorbeeld van 'n saak wat aangespreek moet word, kan ons kortliks na die prediking verwys. Daar is volgens McClure (1995:20) drie maniere waarop leierskap en prediking saamgaan: "(1) *to embody the kind of relationships that are to exist in the community*, (2) *to indicate the roles that members of the community can expect to play in decisionmaking and planning*, and (3) *to demonstrate the form of persuasion that is central to bringing about change in the community*." Dit het dan sekere implikasies vir beide leierskap en prediking. Daar moet gepoog word dat ons 'n "*face-to-face relationships*" tussen die prediker en die hoorders laat ontwikkel. Almal in die gemeente moet dus aan interpretasie van die Woord wat gepreek word, kan deelneem. McClure (1995:22) stel dit so: "*all members of the community have an interpretive and proclamatory vocation*" en dit is opgevang deur die Reformasie se konsep van die "*priesthood of all believers*".

Uit bogenoemde wil ek dan die reeds geïdentifiseer groep wat met die prediking in die gemeente help, toerus. Hierdie groep gaan ek bymekaar bring en hulle begelei om volwaardige deelnemers aan die prediking in die gemeente, uit te maak. Hulle moet gehelp word om te sien dat hulle die gawe van prediking ontvang het, en dat dit 'n Bybelse opdrag is om hul gawe tot opbou van die gemeente te gebruik. Hulle moet ook toegegerus word om hierdie gawe te ontwikkel en uit te bou. Hulle sal ook gehelp moet word om dit in die gemeente te beoefen, ook wanneer ek in 'n erediens teenwoordig is. Dit sal ook die boodskap aan die gemeente oordra dat hierdie persone begaaf en bevoeg is om dit te doen.

5.2.2.3 Doelwit drie – Lidmaatsbemaagtiging en gawes

Hand aan hand met die bemaagtiging van geloofsleiers, is ook die lidmaatsbemaagtiging. Ons sal nie werklik ons leiers kan bemaagtig sonder om ook erns te maak met die gereformeerde beginsel van die amp van die gelowige nie. Soos reeds gesê, het ons die eerste treë op weg na deelnemende bestuur gegee, maar daar sal nog baie meer besin moet word oor hoe ons elke lidmaat 'n geleentheid kan bied om hul bydrae en insette te maak. Nie net soos wat Mead (1994:35) dit stel, dat Christene opgeroep moet word om die gemeente te ondersteun met "*tithes of time, talent, and treasure*" nie. Indien ons voortgaan om lidmate te behandel as toeskouers in die erediens, in gemeentelike aksies, as 'n groep aan wie en vir wie dinge gedoen word, sal hulle nog onmondig bly. Dit sal ook verhoed dat die geloofsleiers werklik leiding kan neem. Indien daar nie 'n groep is wat jy lei nie, is jy nie 'n leier nie. Ons moet lidmate losmaak van die passiewe lidmaat-wees en begelei na 'n aktiewe lidmaat-betrokkenheid. Die rede daarvoor is "*dat elke lidmaat in die gemeente 'n medewerker in diens van God in hierdie wêreld is*" (Smit 1995:103). Dit sal onder andere gebeur wanneer lidmate uit die Skrif begelei word om te besef wie hulle in Christus is en wat die vereistes en verantwoordelikhede van elke gelowige is, en hulle toegegerus en gehelp word om dit na te kom. Lidmate wat toegegerus is en toegelaat word om op hul terrein en met hul gawes ander lidmate en die wêreld rondom hulle te bedien, sal deelneem wanneer geloofsleiers hul verantwoordelikhede nakom. Dit is ook belangrik om hier te verstaan, soos Stevens & Collins (1993:41) dit stel, dat "*The most direct way to equip the saints for the work of ministry is not to devise strategies for equipping individuals but to equip the church (as a system). Then the church will equip the saints.*"

5.2.2.4 Doelwit vier – Geloofsvergaderinge en struktuur

Die vraag is of en hoe ons vergaderinge en kommissies moet funksioneer. Is dit nodig om nog volgens 'n parlementêre wyse die gemeente te bestuur? Ek is nie heeltemal seker of ons nog met hierdie manier van doen die gemeente werklik dien nie. Indien ons werklik die geloofsleiers en lidmate bemaagtig het om hul verantwoordelikhede na te kom, sal ons ook aanpassings moet maak

ten opsigte van die manier hoe ons vergaderinge werk. Die lidmaat wat die roeping het om 'n sekere diens in die gemeente of wêreld te verrig, gaan nie eers deur 'n klomp kommissies en kerkraadsvergaderinge om goedkeuring daarvoor te kry nie.

Ons sal nuut moet dink oor die vergaderinge en strukture van die gemeente, die doel en funksie en rol daarvan in 'n gemeente. Leierskapsontwikkeling sal bevorder word indien ons by 'n vergadering ons klem en fokus op die Hoof van die kerk plaas. Wanneer ons dan oor sake besin by vergaderinge, sal ons gedurig onself moet herinner dat God se wil gesoek moet word. Gebed en bepeinsing oor die Woord van God, sal dus 'n sleutelrol in ons vergaderinge moet speel. Juis as gevolg hiervan kan ons nie bekostig om op 'n vergadering te kom en vir twee uur te stry oor die kleur van die kerksaal se kombuis nie. Ek stel dus voor dat ons volmag delegeer aan gelowiges met die gawes en kundigheid om die gemeente te dien rondom die gemeentelike eiendomme en finansies. Ons gee so volmag aan lidmate met die gawes wat by die Sending- en Evangelisasie-, en Jeug betrokke is om hul gawes daar uit te leef. Die geloofsleiers kom bymekaar, nie om op 'n parlementêre wyse die verskillende kommissies se sake te bespreek en goed of af te keur nie, maar om as leiers toegerus te word en die Hoof van die gemeente se wil te soek en om saam voorbidding te doen. Tydens die bymekaar wees as geloofsleiers, moet daar 'n diepe spiritualiteit gevestig word. Kerkraadsvergaderings behoort gekenmerk te word deur die reël: "*Meetings are worship*" (Olsen 1995:26) Die huidige struktuur van kerkwees maak dat ons nie meer optimaal kan werk nie. Ek stel dan ook in afdeling 5.4 voor wat ons hieraan kan doen.

5.2.2.5 Doelwit vyf – Gemeentelike visie

'n Persoon sonder 'n visie is nie 'n (goeie) leier nie. Jy moet 'n duidelike visie hê wat jy aan mense kan kommunikeer en hulle kan motiveer, toerus en begelei om daarby uit te kom. Tans is daar nie 'n duidelike visie vir die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr nie. In die lig daarvan dat ek beweer dat 'n visielose persoon nie 'n leier is nie, beteken leierskapsontwikkeling om mense te help om 'n visie te ontdek. Soos reeds genoem, het ons tans 'n wollerige onbewuste visie, met min konkrete doelwitte om dit te verwerklik. Dit is natuurlik eie aan "*the small church*", want soos reeds genoem, is hul oriëntasie in die verlede. Tog kan hulle wel ook 'n visie hê. Die manier hoe hulle egter by 'n visie kom, is anders. Pappas (1988:61) stel dit dat "*they must come as aspects of the past.*" Dit moet klink na dinge wat ons nog altyd geglo het. Dit is wel nodig dat die leierskap "*in the small church must be able to look forward. ... But such a leader must not expect to persuade anybody in their small church to respond on the basis of such a Forward Look.*" (Pappas 1988:61). Nou is die vraag: hoe kry ons dit dan reg om 'n visie te ontwikkel?

Ek dink, in die eerste plek, moet elkeen 'n persoonlike visie ontdek – wie, hoe en wat ek in Christus is. Dit gaan egter ook verder: wat is ons gemeentelike identiteit in Christus? Daaruit vloei natuurlik ook die ontdekking van wat ons vanuit hierdie identiteit moet doen. Wat kan ons dan doen om hierdie identiteit in Christus te vergestalt? Dit is baie belangrik om hier te noem dat, in 'n visie, ons nie mensgemaakte planne kry nie, maar "*in 'n visie gee God vir ons onverwagse nuwe hoop in ons vasgeloopte situasie*" (Smit 1995:53). Die geloofsgemeenskap (en kerkraad veral) moet dus begelei word om aan die hand van die Skrif, van God self, hul identiteit in Christus te ontdek en dan gehelp word om as geloofsleiers daardie identiteit uit te leef. In die "*small church*" gaan ons dit net regkry deur na die verlede/geskiedenis van die gemeente te kyk op soek na "*values and behaviors which are appropriate for the future*" (Pappas 1988:61). Deur dit dan te koppel aan die Skrif, kan die gemeente weer kom by 'n herontdekking van wie ons is en hoe ons moet wees. Ons sal dus 'n brug moet bou tussen die tradisie/verlede/storie van die gemeente na die hoop wat ons in Christus het.

5.2.2.6 Doelwit ses – Koinonia

Die geloofsleiers (en ook die gemeente) moet gehelp word om die belangrikheid van koinonia te ontdek. Alhoewel hulle 'n soort basiese koinonia hier in Hofmeyr het, sal veral die geloofsleiers begelei moet word om die Bybelse aard van koinonia te beleef en uit te leef. Wagley (1989:46) beklemtoon dat die "*small church is family, but it is not just the kin meeting in this place. It is the local expression of the universal family of God.*" Tog is daar iets positiefs in die gemeenskap wat ons hier het. Soos Hendriks (1987:146) dit stel is "*elke geslaagde vorm van gemeenskap ... beskouwen als een voorteken*". Ons moet dus positief wees oor die bestaande koinonia, maar ons moet sorg dat dit meer word as huidiglik.

Burger (1999:242) skryf ook van vorige generasies wat 'n "*netwerk van spontane verhoudings*" gehad het, soos dit nog **tans** die geval op Hofmeyr is. Hy omskryf dit dan dat "*Mense het kommunaal geleef en ... besef dat hulle lewe aan mekaar gebind is en dat hulle van mekaar afhanklik is. Beginnende by die gesin en die breër familie tot by die plaaslike gemeenskap, was daar 'n hele paar kringe van sorg en omsien na mekaar wat eenvoudig deel was van die meeste mense se lewe. In die meeste gevalle was dit nie nodig vir die kerk om veel te doen of te organiseer rondom koinonia nie.*" Hy (1999:231) kom maak dit ook duidelik wat hy onder koinonia verstaan. Dit gaan vir hom "*oor die ondersteunende en gemeenskapskeppende aktiwiteite wat gelowiges in die gemeente uitvoer, waardeur Christene aan mekaar gebind word en so die versorgende en helende krag van die evangelie ervaar.*" Hy verhelder dit verder deur te skryf dat dit oor mense gaan "*mense wat mekaar raaksien, vir mekaar omgee, vir mekaar verantwoordelikheid aanvaar en so leer om mekaar lief te kry soos Christus ons beveel het.*" Hy (1999:232) maak dit ook duidelik dat hier 'n

verskil tussen die "*gewone naasteliefde*" en die "*versorgende liefde*" is waarvan die Bybel praat. Dan gee hy (1999:232-234) vyf kwalifikasies van dié liefde. Ek wil dit as volg saamvat: In koinonia gaan dit daaroor dat ons "*ander moet liefhê soos die Vader en veral soos Christus ons liefhet*" en dit beteken dat ons "*die grense van ons liefde*" sal moet herdefinieer. Die besonderheid van christelike liefde begin vir hom daar "*waar gewone natuurlike liefde ophou*". Nie net moet die grense herdefinieer word nie, maar ook die "*intensiteit en radikaliteit van ons liefde*" moet herdefinieer word. Dit is 'n "*selfverloënde liefde wat bereid was om ander se kruis te dra en uiteindelik selfs te sterf vir ander*". Hierdie liefde kan egter nie aangeplak wees nie, want vir hom gaan dit "*oor die egtheid van ons liefde en sorg*". Net om seker te maak dat ons nie dink dis iets daar ver nie, maar iets wat ons kan (en moet?) bereik, sien hy dit nie as "*bloot 'n hersenskim, of ver ideaal*" nie. Ons sal dus weer moet nadink oor ons basiese koinonia in die lig van hierdie opmerkinge en sorg dat ons hierdie "*versorgende liefde*" waarvan die Bybel praat, verder sal ontwikkel. Daar sal dus 'n herontdekking van die Skrif-waarhede rondom onder andere die liggaamsmotief van Paulus gedoen moet word. Hierdie ontwikkeling sal al bogenoemde doelwitte ondersteun en aanhelp.

5.2.2.7 Doelwit sewe – Leierskap en uitreiking

Leierskapsontwikkeling sal ook 'n moment moet bevat wat op die gemeenskap buite die gemeente gerig is. Leierskap is nie net 'n funksie vir die toerusting en opbou van die gemeente ter wille van die gemeente nie, maar ter wille van die wêreld. Die geloofsleiers in die gemeente moet begelei word om hul oog te rig op die wêreld rondom die gemeente en te ontdek dat God ons daar wil gebruik.

5.2.3 Samevatting

Indien ons hierdie doelwitte nastreef, sal die meerderheid van die geloofsleiers nie enige vorm van uitbranding hoef te ondervind nie. Indien ons verseker dat geloofsleiers hul gawes ken en God se roeping tot 'n spesifieke rol in die gemeente hoor, hulle toerus, ondersteun en deurlopende waardering vir hul rol wat hulle vervul, uitspreek, sal ons die probleem van uitbranding kan aanspreek (Oswald 1990:28-31).

5.3 Die rol van die leraar in leierskapsontwikkeling in Hofmeyr

In die lig van hierdie doelwitte het dit duidelik na vore gekom dat die leraar 'n sleutelrol in leierskapsontwikkeling te speel het. Sy taak is die van begeleier op weg na God se droom vir sy gemeente in die veranderende tye en omstandighede. Indien ons weer na die omskrywing van leier en leierskap gaan kyk, sal ons dalk daaruit ook duidelikheid kry oor hoe ek my rol hier in Hofmeyr sien: 'n Leier is 'n gelowige lidmaat wat met sy/haar gawes lidmate van die Ned. Geref. Gemeente

Hofmeyr begelei om hul godgegewe identiteit te ontdek en dienswerk in die gemeente en wêreld uit te leef. Ek moet my gawes gebruik sodat ek die geloofsleiers daardeur kan help om hul identiteit in Christus te ontdek en hul dienswerk te kan uitvoer.

5.3.1 My spesifieke rol in die Strategie en Doelwitte vir Leierskapsontwikkeling

In die vorige afdeling het ek enkele doelwitte vir leierskapsontwikkeling in die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr geïdentifiseer. In die lig daarvan sien ek my rol in die bereiking van die doelwitte as volg:

5.3.1.1 Doelwit een – Leiersidentifisering en verkiesing

Ek het voorgestel dat ons leiers identifiseer en ontwikkel op grond van hul geestelike gawes. Ek sien dus my rol daarin om die kerkraad en gemeente te begelei om te ontdek dat ons almal gawes van God ontvang het om 'n sekere funksie en rol in die gemeente en gemeenskap rondom ons te speel. Spesifiek moet ons mense kan identifiseer wat die gawe van leierskap ontvang het. Ons moet dit onder andere aan die hand van die Skrif doen en kyk na gedeeltes soos reeds aangehaal. Ek sal uit verskeie gedeeltes die kerkraad en gemeente moet begelei om tot 'n meer Skrifgetroue fundering van leierskap te kom. Dan sal ek verder moet gaan en die kerkraad help om te besluit om hierdie nuwe fundering van leierskap te aanvaar as die een waarmee ons in die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr wil werk. Ek sal hulle verder moet begelei om aan die hand van hierdie vereistes en verantwoordelikhede, spesifieke manne en vroue te identifiseer wat die gawe het om geloofsleiers te wees. In die proses van identifisering, sal ons ook ander hulpmiddels, soos die MBTI, gebruik om ons daarmee te help.

5.3.1.2 Doelwit twee – Bemagtiging van geloofsleiers

Nadat die geloofsleiers geïdentifiseer is, sal ek moet help om hulle te bemagtig om hul verantwoordelikhede na te kom. Die Skrifgetuieis rondom die verantwoordelikheid van die gelowiges, dui daarop dat hulle alles gedoen het. Woods (1996:118) stel dit so "*there is biblical evidence that the laity has performed virtually every ministry of the church, even preaching.*" Die bemagtiging van die geloofsleiers, dink ek, is my belangrikste rol as leraar van die gemeente. Dit is baie makliker om doelwit een te bereik as om in die lig van die Ned. Geref. Kerk se kerkordelike begrip van leierskap, werklik oor te gaan en hulle te bemagtig. Hier sien ek 'n geleentheid dat ons in 'n kleiner gemeente, afgesonder van die kerklike hierargieë, na worsteling met die Skrif tot 'n ander verstaan van leierskap kan kom, wat ook onder andere die vrye prediking en sakramentsbediening deur die ouderlinge/geloofsleiers insluit. Ons kan meehelp dat die Ned. Geref. Kerk weer prakties

uit die Skrif herontdek wat ouderlingskap behels. Bemagtiging tot volle leierskap in die gemeente gaan onder andere gebeur indien ek die geïdentifiseerde geloofsleiers deurlopend toerus en hulle toelaat om hul Skrif-verantwoordelikhede en take uit te voer. Ek het reeds as voorbeeld verwys na die prediking in die gemeente. Ek dink dit is een van die tradisionele take wat net deur die gelegitimeerde en geordende leraar van die gemeente gedoen is. Dit is egter nie 'n te bedreigende punt om by te begin nie.

5.3.1.3 Doelwit drie – Lidmaatsbemagtiging en gawes

Soos ek reeds genoem het, lê die bemagtiging van geloofsleiers vir my hand aan hand met lidmaatsbemagtiging. Ons sal die leierskapsontwikkeling net vertraag en ontmoedig indien ons nie waarlik erns maak met die Gereformeerde beginsel van die amp van die gelowige nie. Ons sal dus moet glo dat die Gees aan verskillende mense in die gemeente gawes gee. Burger (1999:190) maak dit duidelik dat "*almal, of bykans almal, in die gemeente gawes ontvang waarmee hulle die gemeente kan dien*". Die gawes moet gebruik word tot opbou van die hele gemeente. Dit is dieselfde Gees wat ook vandag aan almal in die gemeente gawes gee om mekaar te dien en te help om die gemeente op te bou. Leierskap moet as een van die gawes van die Gees gesien word, met as doel die opbou van die gemeente. Om die leierskap te bemagtig sal ek lidmate moet bevry van hul passiewe toeskouerwees en hulle begelei om hul gawes te gebruik tot opbou van die gemeente. Ek sien my rol hierin dat ek die gemeente onder andere uit die Skrif begelei om te besef wat die vereistes en verantwoordelikhede van elke gelowige is en hulle dan toerus en help om dit na te kom. Bauknight sê: "*Leadership through spiritual gifts is strengthened through Bible study*" (Bauknight 1996:35). Hy voeg daarby dat nadenke rondom leierskap 'n belangrike komponent is in die voorbereiding van leiers. "*The clergy leader should preach regularly on some aspect of the ecclesiology of spiritual gifts*". Leierskapsontwikkeling is volgens my nie iets wat jy los van die lidmate kan doen nie. Daarom sal ek die geloofsleiers en gelowiges uit die Skrif moet begelei om te ontdek dat ons net saam as 'n span, die liggaam van Christus kan wees.

5.3.1.4 Doelwit vier – Geloofsvergaderinge en strukture

Op hierdie gebied het ons reeds gevorder om al minder klem te lê op die vergaderingsdeel van die kerkraadsvergadering en toerusting meer te beklemtoon. Die vergadering geskied nog aan die hand van die parlementêre wyse, maar die fokus is nie meer op finansies en eiendom nie, maar op die werksaamhede binne en buite die gemeente. Die manier hoe ons egter by besluite kom getuig nog nie dat ons werklik die Hoof van die kerk se wil soek nie. Ek sal hierdie kerkraad moet lei in die besinning rondom die doel, funksie en rol van kerkvergaderinge. Ek sal ook nou reeds meer

doelbewus momente van gebed en bepeinsing oor die Woord van God tydens besluitneming, moet inbring. Die doel is om die vergadering as geheel 'n diens gewy aan God te maak. Ek sal ook die kerkraad verder wil begelei om te ontdek dat ons die meeste van die werksaamhede van die huidige kerkraad, aan gelowiges met die gawes en kundigheid kan delegeer, om met volmag af te handel. Ek wil help dat die geloofsleiers gereeld maandeliks bymekaar kom om toegerus te word en om saam die Hoof van die gemeente se wil te soek en voorbidding te doen.

5.3.1.5 Doelwit vyf – Gemeentelike visie

In die lig daarvan dat ek beweer dat 'n visielose persoon nie 'n leier is nie, beteken leierskapsontwikkeling om mense te help om 'n visie te ontdek. Ek het reeds daarna verwys dat die klein gemeente se oriëntasie die verlede is. Hulle moet dus hul visie ontdek vanuit dit wat ons in die verlede was. Daarom sal ek poog om eers saam met die kerkraad, en dan met die hele gemeente 'n tydslyn van die gemeente se storie te ontwikkel. Ons kan dit in die kerksaal teen die mure doen en elkeen nooi om ook hul eie storie, soos dit verband hou met die gemeente se storie in te vul. Hieruit sal ons kan ontdek hoe ons in die verlede was, wat ons gedoen en reggekry het. Dan sal ek die storie vanuit die Skrif wil belig sodat ons in refleksie daarmee ons identiteit in Christus kan herbevestig.

Ek sien dus my funksie só: om veral die geloofsleiers te help om ten eerste hul persoonlike visie (wat is my identiteit in Christus?) te ontdek. Ek sal ook die geloofsleiers begelei om aan die hand van die Skrif ons gemeente se identiteit in Christus te ontdek en dan te help dat ons maniere kan ontwikkel om hierdie identiteit te kan uitleef. Daaruit sal natuurlik voortvloei wat ons vanuit hierdie identiteit moet wees en doen. Ek sal ook poog om hulle te begelei om hierdie identiteit in Christus te vergestalt.

5.3.1.6 Doelwit ses – Koinonia

Soos ek reeds genoem het, kom koinonia makliker in die platteland as in die stad, want dit is eie aan die aard van 'n kleiner gemeenskap. Tog is daar egter ook verskille tussen die plattelandse en Bybelse koinonia. Ek sal poog om hulle te help om uit die Skrif te ontdek wat die eie aard van die christelike geloofsgemeenskap is. Hier gee Burger (1999:235) vir ons weer 'n manier om hierdie saak aan te pak. Hy praat van vyf verskillende dissiplines wat ons op onself moet neem om uit te leef. Ek gaan poog om 'n kleingroep van die geloofsleiers saam met my te neem en saam met hulle die koinonia te ontdek en dit te probeer uitlewe as voorbeeld vir die gemeente van die eiesoortigheid van die christelike koinonia. Dit sal as 'n praktiese leergeleentheid oor kleingroepe en koinonia-ontwikkeling gesien word. Ons sal aan die volgende momente van Burger aandag gee:

- *Om deel te word van mekaar en ons aan mekaar te onderwerp;*
- *Om mekaar te leer ken en mekaar te aanvaar;*

- *Om vriende te word en mekaar te leer liefkry;*
- *Om vir ander te sorg en deur hulle versorg te word, en*
- *Om ons gebrokenheid en skuld te leer bely en mekaar te vermaan.*

Ek dink veral dat ons weer moet gaan kyk na die mekaar-tekste en die liggaamsmotief van onder andere Paulus. Bepaald gaan dit aan die een kant vir die platteland, weens die basiese kononia, makliker wees om aan te leer, maar dit sal aan die ander kant as gevolg van dieselfde rede ook moeiliker wees. Hulle ken koinonia en sal makliker verdere koinonia verstaan en aanleer, maar moeiliker omdat daar 'n eie, anderse aard aan dié koinonia is. Een van die bonusse wanneer ons die koinonia van die gemeente verbeter, is dat dit ook weer 'n uitwerking op dienswerk in die gemeente het. Ons sien in Smit (1995:102) dat die "*gelowiges se onderlinge geloofsgemeenskap (koinonia) stimuleer en energieer hulle vir dienswerk. En dienswerk weer die kwaliteit van koinonia.*". Daarom is dit nog te meer belangrik dat ons aan dié eiesoortige christelike koinonia aandag gee om dit te ontwikkel tot een van die sterk punte van die gemeente.

5.3.1.7 Doelwit sewe – Leierskap en uitreiking

Ek sal graag die geloofsleiers help om hul oë op die gemeenskap buite die gemeente te rig. Die geloofsleiers moet so gefokus wees op die mense buite die gemeente, dat hulle die na binne-gerigtheid van die gemeente sal help verander. Ek sal moet help dat die geloofsleiers en gemeente nie dink betrokkenheid by sending daar ver, is waar ons uitreiking na buite moet stop nie, maar dat ons uitreiking reeds by elkeen se voordeur begin. Eie aan die aard van 'n klein gemeente, moet ons ook besef dat hulle dit baie makliker sal doen indien daar 'n bekende uit hul binnekring daaraan gekoppel is. Pappas (1988:81) skryf dat "*The typical small church will not respond except perfunctionary to impersonal, data-fed, remote needs. To them mission begins and ends at home. By this I mean that needs which have a claim on us to respond are perceived as personal, actual, close at hand, a disruption in the well-being of the community.*" Ons moenie poog om die kerk by die nood uit te bring nie, maar ons moet die nood by die kerk bring. Die nood moet ook 'n gesig kry. Daarom moet ek hulle in die leierskapsontwikkeling prakties blootstel aan die nood van mense rondom ons en hulle begelei om iets aan die nood te doen.

5.3.2 Samevatting

Aangesien al hierdie doelwitte konflik in die gemeente kan veroorsaak, sal ek die proses sistemies moet bestuur. Hier dink ek veral aan al die sisteem 4 geloofsleiers en lidmate wat begelei moet word. Armour & Browning (1995:169) maak dit duidelik dat sisteem 4 nie teen verandering is nie, maar hulle moet eers die agente van verandering vertrou. Daarin het ek reeds vir die meerderheid

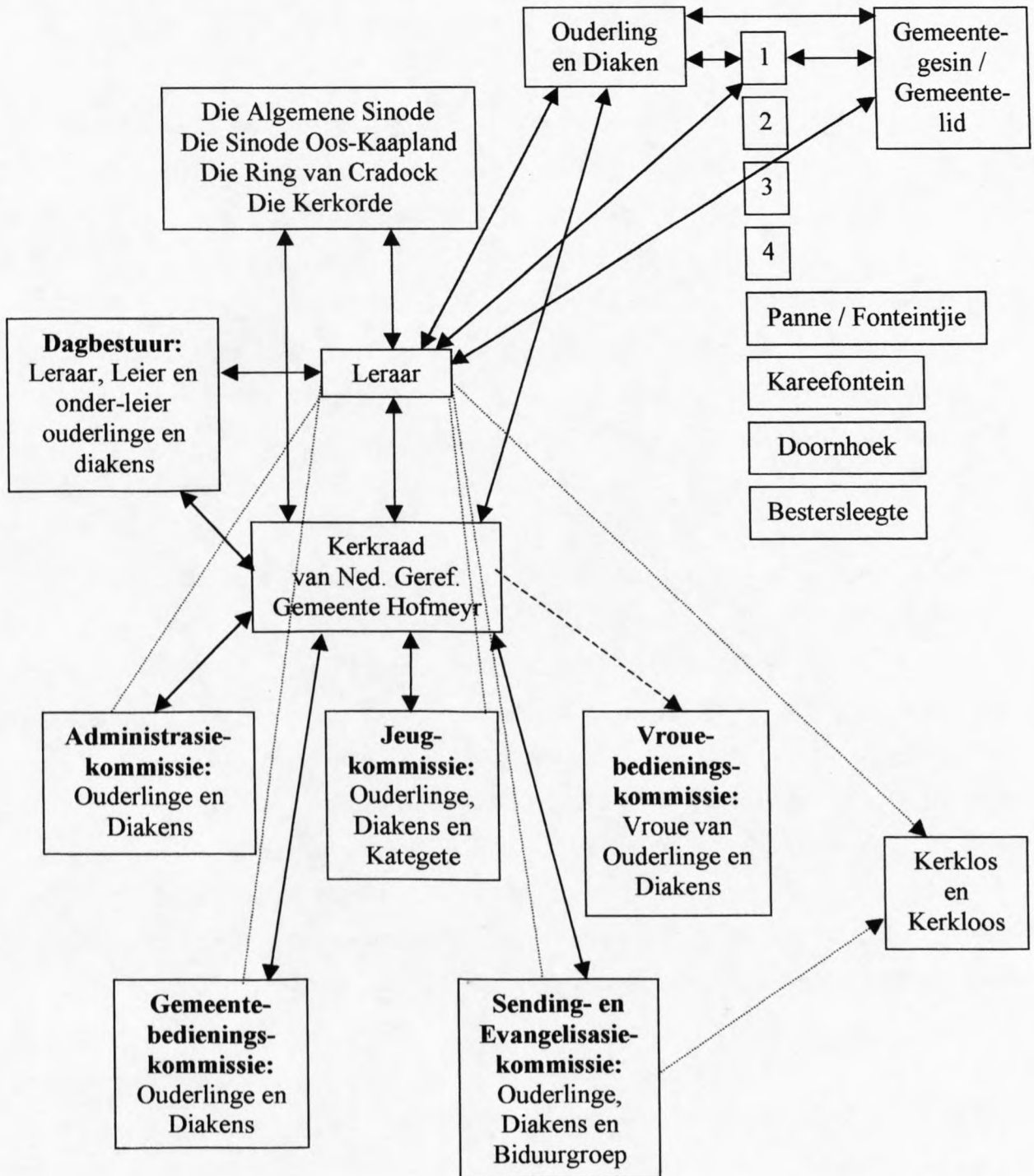
geslaag en word deur hulle vertrou. Ek sal verder moet werk aan veral die meer politieke-konserwatiewe lidmate wat my nog nie vertrou nie. Ek sal moet werk aan verdraagsaamheid (forbearance) in myself en ook in die gemeente. Ek sal ook meer positief oor die tradisies en verlede van die Ned. Geref. Kerk en spesifiek oor die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr wees. Ek sal moet leer "*to value the past ... as a tool to the future*" (Pappas 1988:73). Ek sal dus ook, vanuit die gemeente se verlede, met meer besonderhede my toekomsvisie moet uitspel en saam met die geloofsleiers daaraan skaaf om dit 'n gemeentevisie te maak wat ook vir sisteem 4 aanvaarbaar sal wees. In die proses sal ek moet onthou dat "*the creation of new responses, behaviors, reflexes – is a sometime, indirect, and hidden activity*" (Pappas 1988:66). Aangesien daar gewoonlik ook nie baie mense is wat die nuwe dinge waartoe God die gemeente roep, kan sien nie, sal ek moet werk met dié wat die visie van God gesien het. Pappas (1988:72, 74) maak dit baie duidelik dat ek "*will be less concerned with the purity of consensus or majority rule than with the practicality of giving their people a taste of what lies before them.*" Die manier om al bogenoemde veranderinge in te faseer, is dan ook om dit op 'n toets-basis te doen. Kom ons kyk of dit werk.

Die een klem wat sisteem 4 plaas is, op die Woord van God (Armour & Browning 1995:188). Daarom is dit by elke doelwit my rol om ons vanuit die Skrif te help ontdek wat God se visie/droom vir sy kerk is, wat dit prakties vir ons vandag beteken, hoe onderstreep en bevestig dit die dinge wat ons in die verlede gedoen het. Ek sal die veranderinge ook oor 'n tydperk moet infaseer en nie oornag alles meteens wil verander nie. Aangesien ek in Parsons & Speed (1994:41-43) se omskrywing 'n "*transformational pastor*" is wat fokus op "*future possibilities and invest energy in shaping a vision for that future*", sal ek veral met sisteem 4 in 'n spanverband moet werk om die praktiese (managerial) sy van die bediening nie te verwaarloos nie. Ek sal ook nie die indruk moet laat dat ek nie "*value what others have done before*" (Parsons & Speed 1994:43) nie. Hierdie is enkele gedagtes oor hoe ek my rol in die proses van leierskapsontwikkeling sien.

5.4 Nuwe gemeentelike strukture om die leierskapsontwikkeling in Hofmeyr moontlik te maak

Dit is alles goed en wel dat ons poog om die leiers te ontwikkel, maar sonder dat die strukture waarbinne die leiers moet optree, verander, kan hulle nie hierdie nuwe manier van leierskap uitleef nie. As die fokus van leierskap nie op vergaderinge is nie, moet die struktuur waarbinne hulle funksioneer hulle nie dwing om 80% van hul tyd in 'n vergadering deur te bring nie. Daarom is dit noodsaaklik dat daar ook na die strukture van die gemeente gekyk word en nuwe strukture ontwikkel word om die leierskapsontwikkeling te ondersteun.

5.4.1 Die huidige gemeentelike struktuur

Hierdie meegaande skets van die huidige stand van sake, maak dit duidelik dat die kerklike strukture van die gemeente ten eerste rondom die leraar draai en ten tweede gefokus is op vergaderinge. Die leraar is oral betrokke en verantwoordelik vir alles. Hy is voorsitter van die Kerkraadsvergaderinge, lid van elke kommissie, ampshalwe 'n afgevaardigde na die meerdere vergaderinge en sy vrou neem leiding by die Vrouediens. Hy alleen is verantwoordelik vir die eredienste en prediking in die gemeente. Hy moet huisbesoek doen, siekes besoek en vir lidmate bid

– as hy dit nie doen nie, is die gemeente nie versorg nie. Hy word betaal om lidmate te versorg en uit te reik na die kerklos en kerklose mense in die dorp; daarom is dit nie nodig dat ander dit hoef te doen nie.

Dit is duidelik dat hy die spilpunt is waarom alles draai. Indien die leraar in die huidige gemeentelike struktuur wegval, gaan staan 'n groot deel van die gemeentelike aktiwiteite. Dan val die struktuur in duie! Die enigste oplossing met so 'n struktuur is om weer 'n leraar te kry. Soos dit reeds in die vorige hoofstukke duidelik geword het, gaan die klein plattelandse gemeentes 'n situasie binne waar 'n leraar nie meer bekostig sal kan word nie. Hulle kan 'n leraar vir 'n paar jaar aanstel met 'n verminderde salaris-pakket om hierdie struktuur aan die gang te probeer hou, maar dit is net 'n tussentydse maatreël. Sodra hulle dit ook nie meer kan bekostig nie, staan hulle voor 'n keuse: behou die ou struktuur deur in te skakel by 'n buurgemeente en word een maal per maand deur daardie leraar bedien, of verander die struktuur om 'n nuwe manier van kerkwees moontlik te maak.

Die ander lidmate wat betrokke is by die gemeentelike aksies, is meesal die kerkraadslede en hul huweliksmaats. Hierdie groep lidmate is vir 'n spesifieke tydperk verkies en in daardie tydperk moet hulle die leraar help om die gemeente te bestuur. Hulle is besig om vergaderinge te hou oor dit wat in die gemeente moet gebeur en gebeur het. Hul hoof-funksie is administratief en besturend van aard. Hulle sien toe dat die leraar sy werk, waarvoor hy betaal word, in die gemeente doen. Hulle sien ook toe dat die ander betaalde amptenare van die gemeente, koster, skriba, orreliste en skoonmakers, hul werk doen. Daar is slegs 'n klein getal lidmate wat aktief deelneem aan die praktiese funksionering van die gemeente, soos onder andere die kategete en basaarwerkers. Die meeste van die gemeentelike aktiwiteite word beplan, bestuur en uitgevoer deur die betaalde amptenare, met die hulp van 'n paar ander lidmate.

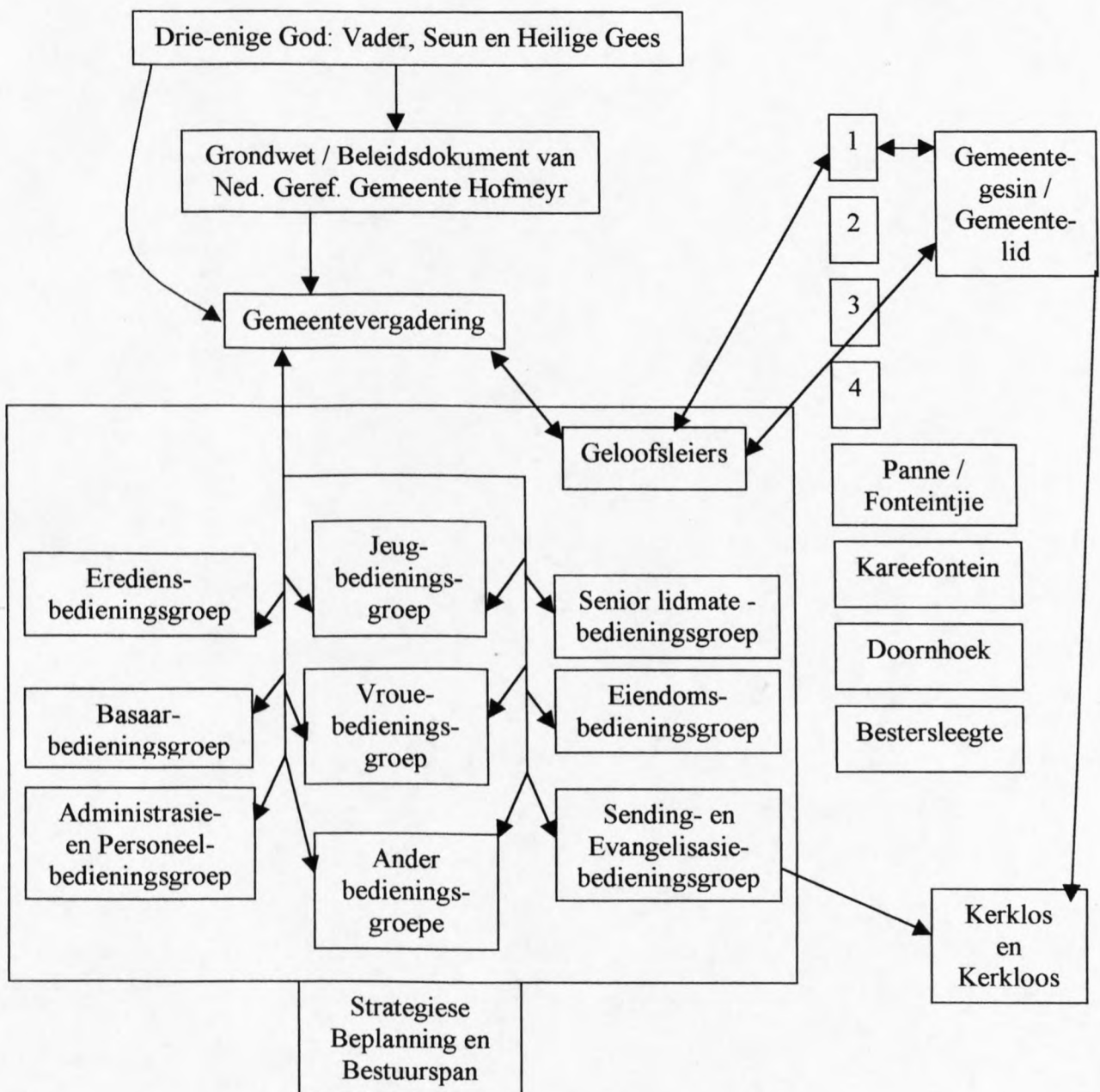
Indien die doel is om meer lidmate betrokke te maak en hul gawes in die gemeente te gebruik, sal daar 'n verandering aan hierdie struktuur gemaak moet word. Die huidige struktuur is toegespits daarop om lidmate geloofsonvolwasse en afhanklik van betaalde amptenare te hou om die gemeente te laat funksioneer. Daar is min ander keuses oor as om hierdie huidige struktuur grondig te hervorm met die doel om gelowiges vry te maak sodat hulle hul gawes tot opbou van die gemeente kan aanwend.

5.4.2 Die nuwe voorgestelde bedieningspraktyk vir die gemeente

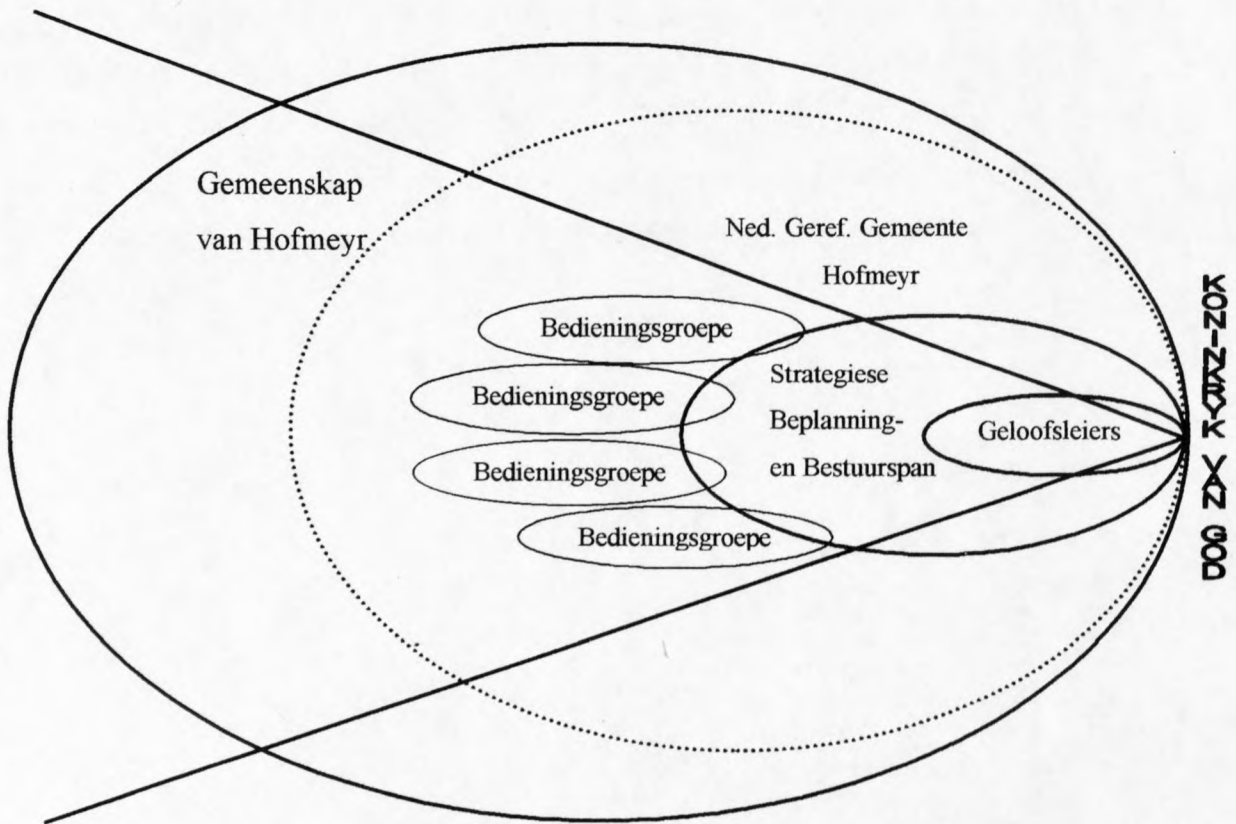
Die vraag is egter nou: hoe moet so 'n nuwe gemeentelike struktuur lyk? Moet ons alles omverwerp of moet ons net sekere aanpassings maak? Moet daar 'n struktuur geskep of ontwikkel word wat vir

alle gemeentes kan werk, of moet ons elke gemeente afsonderlik en individueel hanteer? Ek wil dit hier reg in die begin van hierdie voorstel duidelik maak dat elke gemeente uniek is, met 'n unieke geskiedenis, tradisies en gebruike. Ons kan nie een manier van doen op almal afdruk nie. Hier op Hofmeyr het ons 'n spesifieke ontwikkeling rondom die gemeentelike struktuur oor die laaste paar jaar gehad. Die vorige leraars het elkeen 'n rol gespeel sodat ons vandag kan wees waar ons is.

Lidmate, hul geloofsgroei en geloofsonwikkeling deur die jare, het 'n rol gespeel; die omstandighede van die land en tyd waarin ons is, het 'n rol gespeel. Nou kan ons met die vrug van hierdie ontwikkeling sekere skuiwe, aanpassings en veranderinge aan die gemeentelike struktuur voorstel. Hierdie voorstel moenie gesien word as 'n finale antwoord nie, maar as 'n tree in 'n proses op weg na 'n gemeentelike struktuur wat die gawes en die leierskap van lidmate in ag neem.

Die skets van Guder (1998:213) soos vroeër beskryf, kan verder verwerk word om bogenoemde struktuur anders voor te stel. Die kerngroep van die vorige skets is uitgebrei om die Geloofsleiers, die Strategiese Beplanning- en Bestuursplan en die Bedieningsgroepe in te sluit. Dit is die betrokke en aktiewe lidmate van die gemeente.

Met hierdie voorgestelde gemeentelike struktuur word doelbewus gepoog om te breek met die negatiewe van die huidige gemeentelike struktuur, maar tog die positiewe momente daarvan te behou. Die voorgestelde struktuur werk as volg:

5.4.2.1 Drie-enige God: Vader, Seun en Heilige Gees

Die gemeente bestaan en funksioneer vanuit en deur die Drie-enige God. Ons glo dat ons deur die Vader versorg en onderhou word en daarom leef ons in afhanklikheid van God die Vader. Ons glo dat die Woord van God, Jesus Christus, die sentrum is en daarom leef ons vanuit die Woord. Ons word geïnspireer en gelei deur die Heilige Gees en daarom leef ons deur die Gees se leiding.

5.4.2.2 Grondwet / Beleidsdokument van Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr

Ons moet vir ons 'n beleidsdokument of grondwet vanuit die Woord van God opstel, onder leiding van die Heilige Gees en sover as moontlik in samehang met die Kerkorde en besluite van die meerdere vergaderinge van die Ned. Geref. Kerk. Hierdie dokument behels sake soos roeping en verhouding met God, lidmaatskap, pligte en verantwoordelikhede van lidmate, geloofsleiers en bedieningsgroepe. Dit kan net in ooreenstemming met die Woord van God, deur konsensus, op die Gemeentevergadering verander word. Hierdie dokument poog om dit wat ons glo en hoe ons funksioneer, duidelik saam te vat.

5.4.2.3 Gemeentevergadering

Alle doop- en belydende lidmate van die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr is lid van die vergadering. Die Gemeentevergadering kom ten minste twee keer per jaar byeen op 'n Sondag tydens die ereediens. Die eerste vergadering (Februarie) is onder andere om die begroting vir die jaar goed te keur en die tweede vergadering (Oktober) is om terugvoering te kry van die jaar se aktiwiteite en die nuwe jaar se program goed te keur. Tydens die vergadering verbind die gemeente homself telkens weer aan God en die Grondwet. Die neem van besluite van die Gemeentevergadering geskied ook op 'n besondere manier. Alle besluite rakende die Grondwet, moet in ooreenstemming met die Woord van God, deur konsensus geneem word. Alle ander besluite, soos byvoorbeeld die begroting, moet ten minste 75% steun kry. Die Gemeentevergadering beroep op aanbeveling van die Geloofsleiers, 'n nuwe leraar vir die gemeente. Hierdie vergadering beroep ook die Geloofsleiers. Bedieningsgroepe gee ook tydens die vergadering terugvoering oor die werksaamhede van hul diensterreine.

5.4.2.4 Geloofsleiers

Die leraar is uit sy amp deel van die geloofsleierspan. Daar word vir die huidige vier plaaswyke geloofsleiers gekies (vier geloofsleiers) en in die dorp twee geloofsleiers. Hulle taak is die geestelike versorging van die persone wat in hul wyke woon. Hulle doen gereeld huisbesoek, reël die versorging van siekes, hou wyksbyeenkomste / Bybelstudiegeleenthede / selgroep-byeenkomste. Hulle vorm saam met die leraar 'n span wat verantwoordelik is vir die geestelike versorging van die lidmate. Hulle het uitvoerende mag rondom sake wat deur die Gemeentevergadering na hulle verwys word. Daar word twee diakens gekies: een vir die dorp en een vir die plaaswyke. Hul taak is nie insameling nie, maar versorging van dié in nood en om die armoede rondom ons, te help aanspreek.

Die leraar, geloofsleiers en diakens vorm die Kerkraad, Dagbestuur en Gemeentebediensingskommissie van die gemeente volgens die huidige Kerkorde van die Ned. Geref. Kerk. Hulle word deur die Gemeentevergadering beroep. Hulle dien nie vir spesifieke termyne nie, maar solank as wat die Here hulle wil gebruik en solank as wat hulle lewe in ooreenstemming met die Woord van God is. Die Gemeentevergadering kan na ondersoek en skuldigbevinding op grond van die getuienis van drie betroubare getuies, 'n lid of lede van die Geloofsleiers vra om te bedank.

5.4.2.5 Bedieningsgroepe

➤ Algemene inligting

Lidmaatskap van die groepe is vrywillig en gegrond op die gawes wat lidmate van die Here ontvang het. Lidmate kan besluit om vir 'n langer tyd of net vir sekere projekte by 'n groep in te skakel. Lidmate mag nie in meer as twee van die bedieningsgroepe gelyktydig dien nie. Elke groep stel 'n bekwame persoon aan wat die leiding kan neem. 'n Persoon mag net leier van een van die bedieningsgroepe wees. Hierdie leier vorm, saam met die geloofsleiers, die Strategiese Beplannings- en Bestuursplan wat drie weke voor die Gemeentevergadering byeenkom om beleids- en bedieningsake wat na die Gemeentevergadering verwys moet word, te bespreek. Al die bedieningsgroepe begroot en lê die begroting aan die Administrasie Bedieningsgroep voor, wat dan in gesprek met hulle die begroting aan die Gemeentevergadering voorlê vir goedkeuring.

➤ Erediensbedieningsgroep

Geïdentifiseerde persone wat graag wil en die gawe van die Here ontvang het om te preek, vorm saam hierdie groep. Die leraar rus hulle op 'n deurlopende basis toe om die gawe wat hulle ontvang het, te ontwikkel. Hulle is verantwoordelik om die eredienste te lei wanneer die leraar nie beskikbaar is nie.

➤ Administrasie- en Personeelbedieningsgroep

Die groep bestaan uit persone wat die gawe van Finansiële Bestuur en Administrasie van die Here ontvang het. Hulle is verantwoordelik om toe te sien dat daar jaarliks 'n begroting vir die gemeente se werksaamhede opgestel word. Hulle lê dan die volledig begroting vir goedkeuring aan die Gemeentevergadering voor. Hulle moet ook toesien dat daar binne die begroting van die gemeente gehou word. Hulle moet saam met die skriba/boekhouer kontroleer dat die dankofferkoeverte en beloftes wat lidmate gemaak het, nagekom word. Indien hulle sien dat daar 'n probleem is, moet hulle die ouderling verantwoordelik vir die lidmate kontak, sodat dié met hulle kan gaan praat. Hulle moet toesien dat alle administratiewe verantwoordelikhede deur die skriba/boekhouer van die

gemeente nagekom word. Hulle dien ook as die gemeente se Personeelkommissie wat die dienskontrakte gereeld moet nagaan en toesien dat daarby gehou word.

➤ Jeugbedieningsgroep

Die groep omsluit die persone wat die gawe van die Here ontvang het om met ons kinders te werk. Hulle word toegerus om die kategetiese van die kinders waar te neem en die kinders te begelei om hul geloofsverhouding met die Here te ontwikkel. Hulle pak ook spesifieke projekte vir die kinders aan, soos die Kersboom-funksie en die kindertafel en speletjies by die Basaar.

➤ Senior lidmate bedieningsgroep

Die groep omsluit die persone wat die gawe van die Here ontvang het om ons senior lidmate te bedien. Hulle pak spesifieke projekte vir die senior lidmate aan, soos die Senior Burger-Geselligheid.

➤ Sending en Evangelisasie bedieningsgroep

Die groep omsluit persone wat 'n hart vir die sendingwerk van die kerk van die Here ontvang het. 'n Deel van die groep sal persone wees wat die gawe en die ywer van die Here ontvang het om die Evangelie met die kerkloos en kerklos mense te deel. Hulle word verder toegerus en begelei om hierdie gawes te ontwikkel en tot eer van die Here te gebruik.

➤ Basaarbedieningsgroep

Die groep omsluit die persone wat die gawe van die Here ontvang het om fondsinsamelings te reël. Hulle is verantwoordelik om met die res van die gemeente te skakel en die basaar en ander fondsinsamelings volledig te organiseer en te reël.

➤ Eiendomsbedieningsgroep

Hierdie groep het die gawe van die Here ontvang om toe te sien dat die eiendomme van die gemeente goed onderhou word. Hulle neem ook verantwoordelikheid om die nodige herstelwerk te doen, of om groter herstelwerk te laat doen.

➤ Vroue bedieningsgroep

Hierdie groep het die gawe van die Here ontvang om spesifiek te kan fokus op die behoefte van die vrouelidmate van die gemeente. Hulle reël projekte, funksies en sake vir spesifieke belang vir die vroue.

➤ Ander groepe word gevorm vir projekte soos die behoefte voorkom

Soos wat daar 'n behoefte ontstaan, vorm daar rondom begaafde lidmate nog ander bedieninge.

5.4.2.6 Inskakeling by meerdere vergaderinge

Die Gemeente bly nog altyd lid van die Ned. Geref. Kerkverband. Die geloofsleiers vorm in die kerklike struktuur nog steeds die kerkraad. Hulle maak aanbevelings na die Gemeentevergadering oor wie die gemeente by meerdere kerkvergaderinge sal verteenwoordig. Kerkregtelik is die geloofsleiers nog steeds die groep wat besluite neem, maar die Gemeentevergadering keur dit goed.

5.4.2.7 Samewerking met ander christelike kerkgenootskappe op Hofmeyr

Daar is 'n paar kerkgenootskappe wat op Hofmeyr mense bedien. Hier word in besonder gedink aan die Metodiste, Anglikane, AGS, Hervormde Kerk, Gereformeerde Kerk en die APK. Daar moet met hierdie groepe in gesprek gegaan word met die oog op 'n moontlike stigting van 'n christelike gemeente vir Hofmeyr. Die verskillende kerkgenootskappe kan dan almal by hierdie Gemeenskapskerk van Hofmeyr affilieer. Daar kan saam besin word oor eredienste, bedieninge en strukture soos wat die saak vorder. Elke kerkverband behou sy eie lidmate en lojaliteit, maar ons is te min in Hofmeyr om so gefragmenteerd te funksioneer. Daar kan, indien die behoefte ontstaan, met ander kerke binne die Swart- en Kleurling-gemeenskappe in gesprek gegaan word vir moontlike verdere samewerking.

5.4.3 Samevatting

Hierdie bedieningspraktyk-verandering sal dien om die voorgestelde toerusting van die geloofsleiers sinvol te maak. Hiermee word geloofsleiers nie net toegerus nie, maar ontvang hulle die volle verantwoordelikheid van die bediening waarvoor hulle toegerus word. So poog ons om die geloofsleiers nie te frustreer met toerusting en ontwikkeling van sekere gawes, sonder om dit dan ten volle te gebruik, nie. In 'n oorgangsfase sal hierdie voorgestelde struktuur aan die een kant vastigheid en duidelikheid vir onseker lidmate gee, maar dit sal ander lidmate die geleentheid gee om hul volle potensiaal in die gemeente te ontwikkel.

6. HOOFSTUK 6 : SAMEVATTENDE INTERPRETASIE

6.1 Die hipoteses

6.1.1 Hipotese 1

Die huidige lidmaat- en finansiële gegewens en tendense dui daarop dat die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr nie meer vir lank die bestaande bedieningstrukture en leierskapstyl kan bekostig nie.

- Hierdie hipotese is as korrek bevind. Dit is duidelik dat die lidmaat- en inkomste daling van so 'n aard is dat hulle binne die volgende paar (vyf) jaar by 'n punt gaan kom waar hulle nie meer die huidige bedieningstrukture en leierskapstyl sal kan bybring nie.
- Hieruit vloei 'n nuwe hipotese voort: Die gemeente sal met die voorgestelde veranderinge aan strukture en leierskapstyl 'n volle bediening in die gemeente tot stand kan bring, waarin 'n leraar nie meer nodig is nie.

6.1.2 Hipotese 2

Die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr het nie 'n goeie verstaan van wie, wat en hoe ons as kerk voor God en in die wêreld moet wees nie. Hulle het 'n swak basis- en praktykteorie wat aanleiding gee tot bedieningstrukture en 'n leierskapstyl wat nie met die veranderende wêreld rondom hulle rekening hou nie.

- Hierdie hipotese is as korrek bevind. Dit blyk dat die huidige verstaan van wie, hoe en wat kerkwees is, nie genoegsaam is om die gemeente die toekoms in te neem nie.
- Hieruit vloei 'n nuwe hipotese voort: Die gemeente sal met die nuwe basis- en praktykteorie sinvol die voorgestelde veranderinge aan strukture en leierskapstyl kan aanpak, waarin geloofsleiers en lidmate volledig verantwoordelikheid neem vir die bediening in die gemeente.

6.1.3 Hipotese 3

Die bedieningstruktuur en leierskap waarmee die gemeente werk, draai alles rondom die bediening deur die leraar. Daar word min aandag aan die toerusting van geloofsleiers gegee, want die leraar is die leier van die gemeente.

- Hierdie hipotese is as korrek bevind. Die gemeentelike werksaamhede kan tans nie volledig sonder die leraar geskied nie. Hy is die uitvoerende bestuurder van die gemeente en is verantwoordelik vir feitlik alle bedieninge. Die geloofsleiers en lidmate is nie toegerus om hul verantwoordlikhede te aanvaar ten opsigte van die bediening in die gemeente nie.
- Hieruit vloei 'n nuwe hipotese voort: Die geloofsleiers en lidmate sal met genoegsame toerusting en begeleiding deur die leraar, volledig verantwoordelikheid neem vir die bediening in die gemeente en die voorgestelde veranderinge aan strukture en leierskapstyl sal hulle daarin help.

6.2 Slotopmerkings

Die voorgestelde basis- en praktykteorie vir die gemeente, tesame met die struktuurverandering, is, soos wat ek tans glo hoe die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr op weg moet wees. Dit is nie iets wat oornag sal gebeur nie. Dit is nie 'n vinnige projek om af te handel nie. Ek glo dit is 'n roeping ten opsigte van hoe ons vir 2000 en vorentoe kerkwees sal moet herontdek. Ek sien dit soos Covey (1990:96ev) dit in sy hoofstuk "Begin with the End in Mind" stel: "*start with a clear understanding of your destination*". Dit is egter nie 'n bloudruk van presies wat en hoe ons gaan kerk wees nie. Dit is 'n proses. Soos Rendle (1998:2) dit stel: dit gaan nie oor "*finding the new spot where you and your congregation are supposed to end up. Rather, it is often more critical to attend to and understand the steps and stages of the transition period that will, in fact, get us to a destination.*" Dit moet duidelik verstaan word dat ek nie Covey se einde as 'n afgehandelde pakkie sien nie.

Daarom is dit belangrik om verder na Covey te luister. Hy maak dan ook die stelling (Covey 1990:99) dat "*all things are created twice*". God het sy kerk geskep deur die soenverdienste van sy Seun, Jesus Christus, en deur die werking van sy Gees. God is die Leier en ons moet dus by Hom gaan (her)ontdek wie, wat en hoe die kerk, sy kerk, moet wees. God en sy Woord is vir ons die onveranderbare bron by Wie en waaruit ons die beginsels vir kerkwees sal kry. In al die veranderinge waardeur ons die gemeente moet begelei, is God vir ons die onveranderbare kern waarsonder niemand die veranderinge sal kan oorleef nie (Covey 1990:108). Uit hierdie onveranderbare kern kan ons pro-aktief kies om sekere veranderinge aan te pak. Ons kan ook glo dat ons die regte keuses sal maak, want dit vloei voort uit die Beginselbron vir die kerk (Covey 1990:127). By Hom ontdek ons wat die regte dinge is om te doen en is ons mede-leiers saam met God. Wanneer ons so besig is met God se kerk, sal ons besig wees met die tweede skepping. Dan is ons in God se hande sy bestuurders (managers). Dan moet ons die dinge reg en goed doen (Covey 1990:101)

In die verduideliking aan die kerkraad en gemeente ten opsigte van die tyd en proses waarin ons is, sal dit weer goed wees om saam met Walter Brueggemann te gaan kyk na die profete Jeremia, Esegïel en Jesaja. Volgens Rendle (1998:39ev) sien Brueggemann die datum 587.vC as 'n draaipunt in die hele Ou Testament. Dit dui die skuif aan tussen wat "*God did of old and what God was doing anew in the present*". Brueggemann gebruik die datum 587 nC as metafoor. Dit dui op die einde van die bekende wêreld, waar al die sisteme wat betekenis en mag gegee het, afgebreek is. Volgens Brueggemann is daar twee take wat Juda in dié tyd gehad het:

- Ten eerste om die ou wêreld van koning en tempel wat God nou van hulle weggeneem het, te laat los.

- Die tweede is om vanuit God se hand 'n nuwe wêreld, wat hulle nie gedink het moontlik is nie en ook nie wat hulle vir hulself sou gekies het nie, te ontvang.

Ons leef in 'n soortgelyke tyd – alles is aan die verander, dit wat vir ons betekenis en mag gegee het, is in 1994 van ons wegge neem. Daarmee saam het die tyd verander. Ons is as volk en kerk magteloos en "weggevoer". Mense moet nou begelei word om die ou dinge te los en om die wonder van God se nuwe skepping te ontvang. Dit geld nie net die groot landsveranderinge nie, maar ook vir die veranderinge ten opsigte van hoe die kerk plaaslik op Hofmeyr funksioneer en hoe die leierskap anders as gister is. Die andersheid van alles is egter nie negatief nie. Ons moet daarin gaan ontdek wat God se nuwe skepping is, wat betekenis en mag vir ons sal gee.

Ek is baie opgewonde oor die moontlikhede en potensiaal van die geloofsleiers in die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr. Ek glo die Here het ons, vir my, die geloofsleiers en gemeente voorberei vir 'n wonderlike pad wat Hy met ons wil loop. Die klem is op die wonder van die pad. Dit lyk asof daar in die leierskapskrisis in die kerk, leiers aan Hofmeyr gegee is, wat saam kan gaan (her)ontdek wat die Here se visie vir ons as geloofsleiers en sy gemeente is. Ek wil net hierdie enkele samevattende gedagtes oor die pad wat voorlê, deel:

- Die Here is en bly die Hoofleier van sy kerk en sy gemeente op Hofmeyr.
- Die Here gee vir sy kerk leiers om die gemeente waarin hulle is, te begelei.
- Die Here help ons om weer vanuit sy Woord te herontdek wie en hoe Hy wil hê ons as gemeente en geloofsleiers moet wees.
- Die Here gee vir ons sy visie van wat ons as sy kerk en gemeente moet doen.
- Die Here help ons om hierdie visie van kerkwees te kan uitlewe.
- Die Here, deur sy Gees, vernuwe mense, leiers, gemeentes en sy kerk.

Daarom hoef ons as gemeentelid, ook ons as predikante (ek ook), nie so bekommerd oor sy kerk te wees nie. Dit is in goeie hande! Die kerk en ook die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr is in sy hande. Aan God al die eer!

7. LITERATUURVERWYSINGS

- Armour, MC & Browning, D 1995. *System-Sensitive Leadership*. Joplin, Missouri: College Press Publishing Company
- Bauknight, BK 1996. *Body Building: Creating a Ministry Team Through Spiritual Gifts*. Nashville: Abingdon.
- Bisschoff, JH (red); Olivier, GC; Schoeman, WJ; Smuts, M. 1998. *Kerkspeël V: Oorsig*.
- Burger, C 1991. *Praktiese Teologie in Suid-Afrika*. Pretoria: RGN-uitgewery.
- Burger, C 1995. *Gemeentes in Transito – Vernuwingsgeleentheid in 'n oorgangstyd*. Kaapstad: Lux Verbi.
- Burger, C 1999. *Gemeentes in die kragveld van die Gees*. Stellenbosch: BUVTON.
- Burt, SE & Roper, HA 1992. *Raising small church esteem*. Alban Institute.
- Bosch, DJ 1996. *Transforming Mission – Paradigm Shifts in Theology of Mission*. New York: Orbis Books.
- Callahan, KL 1990. *Effective Church Leadership*. San Francisco: HarperSanFrancisco.
- Carroll, JW 1991. *As One with Authority: Reflective Leadership in Ministry*. Louisville: Westminster/John Knox.
- Covey, SR 1990. *The 7 habits of highly effective people*. New York: Simon & Schuster.
- Guder, DL (ed) 1998. *Missional Church – A vision for the sending of the Church in North America*. Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company.
- Hendriks, HJ (ed) 1992a. *Gemeentes vertel*. Kaapstad: Lux Verbi.
- 1992b. *Strategiese Beplanning in die Gemeente*. Wellington: Hugenate-Uitgewers.
1997. *Klasnotas ivm Navorsingsterminologie*. Stellenbosch.
- Hendriks, J (et al) 1987. *De kleine groep en de opbouw van de gemeente*. Kampen: JH Kok.
- McClure, JS 1995. *The Roundtable Pulpit*. Nashville: Abingdon Press.
- Mead, LB 1994. *The Once and Future Church*. Alban Institute.
- Mouton, J & Marais, HC 1991. *Basiese Begrippe: Metodologie van die Geesteswetenskappe*. Klasnotas – Dept Praktiese Teologie, Universiteit van Stellenbosch.
- Munroe, M 1993. *Becoming a Leader*. Rockville: Pneuma Life Publishing.
- Nel, M 1994. *Gemeentebou*. Halfway House: Orion Uitgewers.
- Olsen, CM 1995. *Transforming Church Boards into communities of spiritual leaders*. Alban Institute.
- Oswald, R 1990. *How to prevent Lay Leader burnout*. Alban Institute.
- Pappas, AG 1988. *Entering the world of the small church*. Alban Institute.
- Parsons, G & Speed, BL 1994. *Understanding Your Congregation as a System*. Alban Institute.

- Rendle, GR 1998. *Leading change in the congregation*. Alban Institute.
- Schaller, LE 1994. *The small membership church*. Nashville: Abingdon.
- Shawchuck, N & Heuser, R 1993. *Leading the Congregation: Caring for yourself while Serving the People*. Nashville: Abingdon.
- Smit, A (ed) 1995. *Nuut gedink oor leierskap in gemeentes: Die begeleiding van 'n Christelike geloofsgemeenskap*. Kaapstad: Lux Verbi.
- Stevens, RP & Collins, P 1993. *The Equipping Pastor: A Systems Approach to Congregational Leadership*. Alban Institute.
- Wagley, LA 1989. *Preaching with the small congregation*. Nashville: Abingdon.
- Walk Thru the Bible Ministries 1993. *Personal Leadership Development*.
- Woods, JC 1996. *Congregational Megatrends*. Alban Institute.

8. BYLAES

8.1 Bylae A – Opsomming van die Finansiële inligting van die Ned. Gerel. Gemeente Hofmeyr van Maart 1983 tot Februarie 1999

Totale Inkomste

Boekjaar geëindig op Februarie	Bank- kollekties	Basaar	Plaas- & Dorp- dankoffer/ 10de maand	Rente- inkomste	Ander inkomste	Totale inkomste	Belydende lidmate	Bydrae per belyd. lidm. per maand
1984	4485		41850	2639	1995	50969	270	15.73
1985	5204		53102	1634	14414	74354	265	23.38
1986	7080		53090	3777	7096	71043	265	22.34
1987	7915		62963	3139	15513	89530	265	28.15
1988	9018		63714	2034	18808	93574	250	31.19
1989	9567		78058	1783	17884	107292	224	39.92
1990	10035		110843	8675	10781	140334	241	48.52
1991	9693		91422	10599	13599	125313	238	43.88
1992	10020	9739	78066	10301	18560	126686	235	44.92
1993	11143	11460	86203	6366	16905	132077	229	48.06
1994	11922	21195	70903	6732	18111	128863	234	44.19
1995	12887	24661	113853	8138	27461	187000	195	79.91
1996	14170	21415	90011	8037	7619	141252	200	58.86
1997	14167	19923	107147	5461	6397	153095	194	65.76
1998	19183	25875	112906	6554	6607	171125	181	78.79
1999	25029	34543	141373	18912	17526	237383	170	116.36
2000	24000	28665	130365	26326	10300	219656	171	107.04

Totale Uitgaves

Boekjaar geëindigd op Februarie	Salarisse	Gemeentelike werksaamhede	Admin en finansie- ringskoste	Eiendoms- koste	Ander uitgaves	Eweredige bydraes	Totale uitgaves	Belydende lidmate	Uitgaves per belyd. lidm. per maand
1984	27711	2384	1405	22828	3456	9351	67135	270	20.72
1985	32146	2288	1487	4507	5862	12524	58814	265	18.49
1986	36423	6024	1794	6190	2669	11095	64195	265	20.19
1987	42068	14714	2447	7049	7607	18156	92041	265	28.94
1988	47355	24027	2444	14149	1229	13245	102449	250	34.15
1989	53925	23004	2500	7650	1112	14583	102774	224	38.23
1990	63316	15989	2206	8612	4847	17640	99243	241	34.32
1991	74541	11570	3922	25422	939	15806	132200	238	46.29
1992	85435	8363	5811	18415	2610	6302	126936	235	45.01
1993	99506	2383	6292	9384	3279	2150	122994	229	44.76
1994	107812	2930	4017	11074	3612	11530	140975	234	50.2
1995	115479	3404	6735	12227	4770	4079	146694	195	62.69
1996	129455	8346	8636	16873	4648	4026	171984	200	71.66
1997	171857	9501	11869	18098	2158	3401	216884	194	93.16
1998	38434	28962	5757	20939	4226	1717	100035	181	46.06
1999	71867	7672	12155	31600	4067	4468	131829	170	64.62
2000	111450	9500	17161	19486	6838	5800	170235	171	82.96

Totale Salaries-uitgawes as 'n uitdrukking per Belydende Lidmaat per maand

Boekjaar geëindig op Februarie	Salariesse	Belydende lidmate	Uitgawes per Belydende lidmaat per maand
1984	27711	270	8.55
1985	32146	265	10.11
1986	36423	265	11.45
1987	42068	265	13.23
1988	47355	250	15.79
1989	53925	224	20.06
1990	63316	241	21.89
1991	74541	238	26.10
1992	85435	235	30.30
1993	99506	229	36.21
1994	107812	234	38.39
1995	115479	195	49.35
1996	129455	200	53.94
1997	171857	194	73.82
1998	38434	181	17.70
1999	71867	170	35.23
2000	111450	171	54.31

Totale Tekort of Oorskot per jaar

Boekjaar geëindig op Februarie	Totale inkomste	Totale uitgawes	Oorskot/Tekort per jaar
1984	50969	-67135	-16166
1985	74354	-58814	15540
1986	71043	-64195	6848
1987	89530	-92041	-2511
1988	93574	-102449	-8875
1989	107292	-102774	4518
1990	140334	-99243	41091
1991	125313	-132200	-6887
1992	126686	-126936	-250
1993	132077	-122994	9083
1994	128863	-140975	-12112
1995	187000	-146694	40306
1996	141252	-171984	-30732
1997	153095	-216884	-63789
1998	171125	-100035	71090
1999	237383	-131829	105554
2000	219656	-170235	49421

8.2 Bylae B – Onderhoudsvorms

Kontekstuele Analise

Sosiale groepe en sosiale wêreld binne die gemeente

1. Waar werk die mense?

2. Hoe ver ry hulle werk toe/skool toe?
 - Werk toe
 - Skool toe
 - Kerk toe

3. Watter tipe ontspanning geniet hulle?

4. Watter sosiale patrone is daar?

5. Watter denominasies is daar?

6. Watter ouderdomme, taal, kultuur, rasse en politieke oortuigings word verteenwoordig?
 - Ouderdom
 - Taal
 - Kultuur
 - Ras
 - Politieke oortuigings

7. Is hulle locals of cosmopolitans?

8. Hoe sien jy die roeping en rol van die gemeente in die gemeenskap?

Kontekstuele Analise

Gesprek met: _____ Hoedanigheid: _____

Sosiale groepe en sosiale wêreld van die wyer gebied en omgewing waarin die gemeente geleë is.

1. Tipeer die verskillende groepe in die gemeenskap. Wie is hulle en hoe is hulle?

2. Watter magsblokke is daar in die gemeenskap?

3. Watter verskillende groepe is teenwoordig en wat is die gemeenskap as geheel, se grootste behoeftes?
 - Oorlewingsbehoefte – honger: swak; siek: pyn?
 - Bedreiging: Vrees, onsekerheid, spanning?
 - Eensaamheid, neerslagtigheid, verwerping?
 - Swak selfbeeld, skuldkompleks, mislukking?
 - Sinloosheid, leegheid, frustrasie?

4. Wat veroorsaak konflik en spanning in die gemeenskap? Watter vorme van onreg is daar?

5. Wie het mag in die gemeenskap en kan dinge laat gebeur of kan keer dat dinge gebeur? Wie is die mense wat dinge laat gebeur en besluite neem en laat uitvoer? Is mag by 'n paar invloedryke mense gesetel of is dit versprei?

6. Hoe sien jy die Ned. Geref. Gemeente Hofmeyr? Wat sou jy vir die gemeente wil sê?

7. Wat verwag jy van die kerk? Wat kan die kerk in die gemeenskap doen?